

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

4

ADALET KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

19 Aralık 2013 Perşembe

ADALET KOMİSYONU
GÖRÜŞME TUTANAKLARI

19 Aralık 2013 Perşembe

---0---

K O N U

Sayfa

**Danıştay Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair
Kanun Tasarısı (Devam)**

1:56

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

BİRİNCİ OTURUM

1:32

Murat GÖKTÜRK	(Nevşehir)	1:2, 8, 15:16, 24, 26
Turgut DİBEK	(Kırklareli)	2:3, 5, 6:8, 14:15, 20:23
Bülent TURAN	(İstanbul)	3, 11, 12, 13, 14:15, 24, 26, 28, 29, 31
Faruk BAL	(Konya)	4:5, 18:20
Yaşar BAŞER	(Yozgat)	5, 10:11, 12, 15, 28
Bekir BOZDAĞ (Başbakan Yardımcısı)	(Yozgat)	6:8, 18, 26, 32
Recep ÖZEL	(Isparta)	8, 9, 12, 13:15, 24, 27, 31, 32
Ali İhsan KÖKTÜRK	(Zonguldak)	8:13, 14:15, 25:26, 27, 28, 29, 31:32
Yılmaz TUNÇ	(Bartın)	9, 14, 26, 29, 31, 32
Ömer Süha ALDAN	(Muğla)	9, 16:18
Mustafa Kemal ŞERBETÇİOĞLU	(Bursa)	11
Mevlüt AKGÜN	(Karaman)	12, 13
Hakkı KÖYLÜ	(Kastamonu)	16
Murat BAŞESGİOĞLU	(İstanbul)	23:25, 30
Mehmet ERDOĞAN	(Muğla)	26:27
Ali SERİNDAG	(Gaziantep)	27, 28:32
Sabri ÇEPİK (Türkiye Barolar Birliği Temsilcisi)		27:28
Hakan ÇAVUŞOĞLU	(Bursa)	28, 29, 30, 31:32
Ramazan CAN	(Kırıkkale)	29, 32

İKİNCİ OTURUM**33:56**

Madde 1, 2		33
Prof. Dr. Murat SEZGİNER		34
Ali İhsan KÖKTÜRK	(Zonguldak)	34
Bekir BOZDAĞ (Başbakan Yardımcısı)	(Yozgat)	34, 36, 37
Ömer Süha ALDAN	(Muğla)	34
Murat BAŞESGİOĞLU	(İstanbul)	34:35
Turgut DİBEK	(Kırklareli)	35
Enver KAYA (Danıştay Genel Sekreteri)		35:36
Madde 3		36
Madde 4		37
Hakkı KÖYLÜ	(Kastamonu)	37
Ömer Süha ALDAN	(Muğla)	37
Madde 5, 6		38
Bekir BOZDAĞ (Başbakan Yardımcısı)		38
Murat GÖKTÜRK	(Nevşehir)	38
Önerge		38
Gerekçe		38
Madde 7		39
Enver KAYA (Danıştay Genel Sekreteri)		39
Önerge		39
Gerekçe		39
Madde 8		39
Prof. Dr. Murat SEZGİNER		40
Ali İhsan KÖKTÜRK	(Zonguldak)	40
Bekir BOZDAĞ (Başbakan Yardımcısı)	(Yozgat)	41
Turgut DİBEK	(Kırklareli)	41
Madde 9		41
Murat BAŞESGİOĞLU	(İstanbul)	42, 45
Ali İhsan KÖKTÜRK	(Zonguldak)	42, 43, 44:45, 47:48
Ömer Süha ALDAN	(Muğla)	42:43, 44:45
Bekir BOZDAĞ (Başbakan Yardımcısı)	(Yozgat)	43:45, 48
Hakkı KÖYLÜ	(İstanbul)	44
Murat GÖKTÜRK	(Nevşehir)	45
Hakan ÇAVUŞOĞLU	(Bursa)	46
Ekim ERGÜN (Türkiye Barolar Birliği Temsilcisi)		46
Prof. Dr. Murat SEZGİNER		46:47
Önerge		48
Gerekçe		48
Önerge		49
Gerekçe		49
Harun TÜFEKÇİ	(Konya)	49
Madde 10		49:50
Ramazan CAN	(Kırıkkale)	50
Hakkı KÖYLÜ	(Kastamonu)	50
Bekir BOZDAĞ (Başbakan Yardımcısı)	(Yozgat)	50
Recep ÖZEL	(Isparta)	51
Önerge		51
Gerekçe		51:52
Madde 11, 12, 13, 14		52

Komisyon Uzmanı		52
Önerge		53
Gerekçe		53
Madde 15		53
Hakkı KÖYLÜ	(Kastamonu)	53
Ekim ERGÜN (Türkiye Barolar Birliği Temsilcisi)		53:54
Murat GÖKTÜRK	(Nevşehir)	54
Bekir BOZDAĞ (Başbakan Yardımcısı)	(Yozgat)	54:55
Madde 16		55
Madde 17, 18		56
Bekir BOZDAĞ (Başbakan Yardımcısı)	(Yozgat)	56

Açılma Saati: 11.13

Kapanma Saati: 16.53

BİRİNCİ OTURUM

19 Aralık 2013 Perşembe

Açılma Saati: 11.13

BAŞKAN : Ahmet İYİMAYA (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Hakkı KÖYLÜ (Kastamonu)

SÖZCÜ: Yılmaz TUNÇ (Bartın)

KÂTİP: Mustafa Kemal ŞERBETÇİOĞLU (Bursa)

0

BAŞKAN – Komisyonumuzun çok değerli, yetkin ve tecrübeli üyelerini ve misafir üyelerimizi toplantıyı açarken saygıyla selamlıyorum. Diyalektik müzakerenin görüşülmekte olan iş konusunda verimli sonuçlar doğurmasını temenni ediyorum. Gözlerle görülen ve gerçekleşen yeter sayı karşısında toplantıyı açıyorum, tekrar hayırlı olsun diyorum.

Sayın Bakanım, geçen gün tasarının ratio legis, ruhu konusunda, gerekçesi konusunda Komisyonumuzu aydınlatmıştınız. Yüksek Komisyon geneli üzerinde müzakereye girişmeksizin doğrudan alt komisyonda incelenme ihtiyacını duymuştu. Oy birliğiyle bu ihtiyacı karşıladık ve alt komisyon, teşekkür ediyorum, raporunu tamamladı.

Alt komisyon üyelerimiz Başkan Murat Göktürk'e, üye İlknur İnceöz'e, üye Mustafa Kemal Şerbetçioğlu'na, üye Murat Başesgioğlu'na, üye Turgut Dibek'e, üye Ali İhsan Yavuz'a, üye Ali İhsan Köktürk'e teşekkür ediyorum ve alt komisyon raporu konusunda muhalefet görüşü dâhil -tabii geneli üzerinde muhalefet görüşünü ortaya koyacak- özet bir bilgiyi Komisyonumuza arz etmek üzere Değerli Alt Komisyon Başkanım Murat Göktürk'e söz veriyorum.

Buyurun.

Ondan sonra geneli üzerinde müzakere yapacağız.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Sayın Başkanım, Komisyonumuzun değerli üyesi arkadaşlar, değerli katılımcılar, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Biraz önce Değerli Başkanımın da ifade ettiği gibi Danıştay Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nda Alt Komisyon Başkanı olarak görev yaptım. Kanun tasarısında öngörülen hususlarla ilgili tasarının içeriği ve muhalefet görüşü bakımından değerli bir çalışma oldu. Bütün katılımcılar görüşlerini ifade ettiler ve muhalefet olarak yani karşı duruş olarak söylenen bazı hususları da bizim kanaatimizle birleştirmek suretiyle alt komisyon raporunda tasarı üzerinde değişiklik yapmak suretiyle olgunlaştırdık.

Kısaca, tasarı, özü itibarıyla dava sayısının azaltılması ve yargının hızlandırılması çerçevesinden hareketle hazırlanmış bir tasarı. Bu doğrultuda Danıştay Kanunu'nda ve İdari Yargılama Usulü Kanunu'nda bazı değişiklikler öngörüyor. Bunun dışında ceza usulüyle ilgili de bir hüküm var. Burada daire sayısını 15'ten 16'ya çıkarıyoruz. İdari Dava Daireleri Kurulunu kalıcı hâle getiriyoruz ve üye seçimini yine aynı şekilde düzenliyoruz. Vergi Davası Daireleri Kurulunu da aynı şekilde bu statüye getiriyoruz. Tasarıda, düzenleyici işlemler ile yani idarenin yapmış olduğu ülke genelindeki düzenleyici işlemler ile yargılama işlemleri açısından aynı dilekçeyle dava açılmasına imkân tanımayan tasarıda bir düzenleme vardı. Bu, insan hakları bakımından ve savunma hakkı bakımından eleştirildi. Biz de aynı kanaatteydik. Tasarıdaki bu durumu çıkarmak suretiyle düzenleyici işlemler ile uygulama işlemlerinin aynı dilekçeyle önceden olduğu gibi dava açılmasına imkân sağlayan uygulamayı devam ettiriyoruz. Bu hususta tasarıya karşı görüş bildiren arkadaşlarla bizim görüşümüz birleşti ve bunu bu şekilde değerlendirdik.

Bunun dışında tasarıda bölge idare mahkemesinde görülen işlerle ilgili hususlara bir düzenleme getirildi. Ancak bunun kapsama açısından esas komisyonda daha fazla tartışılması ve görüşün burada olgunlaştırılması gerektiğini düşünerek o maddenin içeriğine dokunmadık.

Tasarımızda iki yeni husus var idari yargılama hukuku açısından: Grup dava ve ivedi yargılama usulü. Bu grup dava ayrıntılı olarak tasarıda ifade edildiği için burada tekrar içeriğine girmek istemiyorum. Grup dava Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde de ve fiilen bazı durumlarda bizim yargı sistemimizde de uygulanan bir usuldü ancak yasal dayanağı olmadığı için ve şekli belirtilmediği için hukuki dayanakta yoksundu. Bu hâliyle hukuki dayanağa kavuşturulmuş ve tespit edilen aynı nitelikteki bir grup davanın bir tanesiyle ilgili karar verilmesi ve buna ilişkin usul tarif ediliyor. Tabii, biraz sonra maddelerine geçildiğinde de ayrıntılı olarak görüleceği için

ve ben konuşmamı çok uzatmamak için çok ayrıntıya girmiyorum ve bu grup davada seçilen “pilot dosya” diyebiliriz, karara bağlandıktan sonra hızlı bir şekilde diğer dosyalarla ilgili, ki aynı konu ve aynı maddi ve hukuki sebebe bağlı ve birbirlerine emsal teşkil edebilecek nitelikte oldukları için, karar verildiğinde diğerleri de aynı doğrultuda karar verilebilecek durumda olan dosyalara ilişkin bir düzenleme.

Alt komisyonda en çok tartışılan da özellikle hak kaybına sebep olabileceği değerlendirilen ivedi yargılama usulüne ilişkin düzenleme ve süreler, dava açma süreleri, cevap süreleri ve buna ilişkin sürelerde meydana gelen kısaltmalara ilişkin itirazlar oldu. Bu husus tabii ayrıntılı olarak değerlendirilebilir. Muhalefete ait alt komisyon üyelerimiz burada “Acaba bunun altında başka işler mi var, akçeli meseleler?” gibi hususları da gündeme getirdiler. Ancak baktığımızda ivedi yargılama usulüne ilişkin husus idari yargılama usulünde yeni bir düzenleme getirmiyor. İdari yargılama usulünde basit ya da sözlü bir yargılama sistemi değil, mevcut idari yargılama usulü sistemimiz içerisindeki yargılamanın sadece bazı kısımlarında, sürelerde değişiklik yapmak suretiyle yargılamayı hızlandırmayı amaçlıyor. Bizim gördüğümüz, bu tür düzenlemeyle hem davacı hem davalı yani taraflar açısından fayda sağlayabilecek bir durum. Kaldı ki bazı işlem yapıldıktan sonra, işte üç sene sonra, beş sene sonra, bazen yedi sene sonra farklı bir kararın çıkması hakkın teslim edilmesi ya da hakkın yerine getirilmesi noktasında bir anlam taşıyor. Dolayısıyla geriye dönük olarak aslında olmuş bitmiş, her şey hallolmuş bir hususla ilgili karar verilmesi anlamsız hâle geliyor. Dolayısıyla bu durumun önüne geçmek açısından ve her iki taraf açısından da yani hem davacı hem davalı taraf açısından da mağduriyetlerin ortadan kaldırılması açısından böyle bir usul getirilmiş tasarıda ve biz alt komisyon olarak çoğunlukla biraz önce söylediğim, muhalefetle birlikte ama çoğunluk kararıyla olduğu gibi koruduk. Burada sadece yürütmenin durdurulmasına ilişkin bir husus vardı. Onunla ilgili bir değişiklik öngördük. Genel olarak böyle.

Diğer meselelerle ilgili, dediğim gibi, maddesi geldiğinde gerektiğinde tekrar söz alırım. Ancak yapılan düzenlemenin ülkemizin ve insanlarımızın hayrına olduğunu düşünüyor, hepinizi saygılarla selamlıyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Değerli Başkan.

Arkadaşlar, biliyorsunuz alt komisyon kurumsal fakat normatif bir komisyon değil. Biz Komisyon olarak tasarımı müzakereye temel alabiliriz, alt komisyonu temel alabiliriz. Komisyonumuzun geleneği, teamülü alt komisyon raporunun müzakerede esas alınmasıdır.

Ben, geneli üzerindeki görüşmelere geçiyorum yüksek izninizle. Söz isteyen arkadaşlar butonlara basınlar.

Turgut Bey’in söz isteme hakkı var.

Buyurun Turgutçuğum.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, değerli arkadaşlar...

Sayın Başkanım, toplantıyı açmadan evvel bir şeyler söylemeye çalıştım. Yani bu konuyu görüşmemiz lazım. Yani bu Danıştayla ilgili tasarının geneli üzerinde konuşmadan evvel Türkiye’de son üç gündür yaşanan süreç, inanın belki de bizim tarihimizde, cumhuriyet tarihimizde sayılı günler olarak değerlendiriyorum. Yani şu an karşımıza çıkan tablo öyle gözüküyor. Sayın Bakan, dün birtakım değerlendirmeler yapıldı, burada mutlaka hem bizi hem kamuoyunu bilgilendirecektir. Yani ona da yanıt hakkı vermezsek yanlış yaparız diye düşünüyorum.

Bakın, şimdi ben danışmanıma dedim ki...

BAŞKAN – Burada bir girinti yapayım mı Turgutçuğum? İzin verin, şöyle...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Bu konuda biz birkaç şey soralım.

BAŞKAN – Komisyonumuz tabii geneli üzerindeki görüşmede bu fikirleri ortaya koyabilirsiniz, Bakan da elbette ki cevap verecektir ama burası bir genel görüşme yeri değil, ölçülü olmak şartıyla...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Sayın Başkan, ölçülü olacak... Beni zaten tanıyorsunuz. Yani ben mümkün olduğu kadar dikkat etmeye çalışıyorum.

BAŞKAN - ...güncelle ilgili, Komisyon üyelerimiz görüşlerini ortaya koyabilir.

Teşekkür ediyorum. Çok sağ olun.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Şimdi, bakın, danışmanımdan rica ettim, dedim ki: Şimdi, bu soruşturmanın gizli olduğunu, soruşturmanın kişilerin haklarını, gözetilmesine alınan insanların, ismi geçen insanların haklarını da koruyarak gizli yapılmasını gerektiğini hepimiz biliyoruz yani yasalar da bunu emrediyor zaten ama maalesef geçmişten bu yana yapılan tüm soruşturmalarda, kamuoyunu ilgilendiren, toplumu ilgilendiren bu dava soruşturmalarında biz benzer süreci yaşadık. Yani Türkiye’de yeni bir şey olmuyor yani aynı

şey oluyor. Dolayısıyla bunu da kanıksadık. Belki bir Avrupa ülkesi olsak, işte demokrasinin kökleştiği hukuk devletinin tüm kurallarıyla uygulandığı bir ülke olsak tuhaf gelecek ama hayır, şu anda bunların her biri bize normal geliyor.

Bakın, bir soruşturma yapıldı. Şimdi, dün sayın Bülent Arınç “Hiçbirimizin haberi yok. İlgili bakanların çocukları alınırken bakanlar televizyonlardan ya da gazetelerden bunları öğrendi. Ne acıdır bu olay.” dedi. Tabii, o anki açıklamalarına katılıyorum. Doğrudur yani normal olarak nasıl haberi olmaz? “Türkiye’yi yöneten bir Hükümetin kabinesinin bakanlarının çocukları gözaltına alınıyor, niye haberleri olmaz?” diye veya “İstanbul Emniyet Müdürünün veya ilgili bakanlığın ve İstanbul Cumhuriyet Başsavcısının bu soruşturmalardan niye haberi olmaz?” diye hepimiz düşünebiliriz. Ama zaman zaman biz birtakım Amerikan filmleri izliyoruz. İzlediğimiz filmlerde de buna benzer olaylar var senaryolarda. Yani Amerika’da da devlet gücünü kullanan senatörler, işte efendim, Temsilciler Medisi üyeleri, erki, gücü kullananların birtakım yolsuzluk iddialarıyla işte filmler dönüyor, karışıklıklarında aynı olay şimdi kalkıp da bu soruşturmayı yürüten, yasal yetkiyi kullanan polis veya savcılar, bu kişiler bu işin içerisine girmişse, karışmışsa, Sayın Başkanım, Sayın Bakan da, sizler de çok iyi takdir edersiniz ki onlardan da gizlenmesi gerekir.

Bakın, danışmanımdan rica ettim; doğrudur, yanlıştır ama Sayın Egemen Bağış’la ilgili soruşturmadaki iddialar, Sayın Muammer Güler ve oğluyla ilgili telefon görüşme kayıtları, Sayın Egemen Bağış’la ilgili fotoğraflar da var ne kadar rüşvet verildiğine dair iddialar. Sayın Zafer Çağlayan’la ilgili kendisinin çok daha fazla dosyadaki iddialar. Şimdi, bu kişiler bakan, Türkiye’yi yöneten kabinedeki en önemli bakanlar ve çocukları gözaltına alınmış ve çocuklarıyla ilgili veya kendileriyle ilgili bu dosyalarda çok ciddi iddialar var Sayın Başkanım.

Şimdi, Sayın Arınç dün böyle bir değerlendirme yaptı. Ben Sayın Bakandan şunu merak ediyorum: Şimdi, bizzat bakanların çocukları babalarıyla beraber yaptığı telefon görüşmeleri, eğer bunlar gerçekse, soruşturma dosyasında varsa yani kalkıp da onların bu konulardan haberdar edilmesi mümkün müdür? Bunu nasıl değerlendiriyor, bir. Onu kendisi bize bir açıklasın.

İkincisi, şu: Şimdi, dünden bu yana birdenbire bir furya başladı. Yani bu soruşturma nedeniyle tabii ki daha önceden tespit edilmiş kişiler var, gözaltına alındılar. Şunu da her birimiz biliyoruz ki Türkiye’de bu kadar güçlü bir tek başına olan siyasal iktidarın bakanları, yakınları ve onlara yakın olan iş adamları eğer gözaltına alınıyorsa bu soruşturmanın çok ciddi delillerle belgelendiği, bir anlamda sabit olduğu bu iddiaların her birimizin kafasında bir soru işareti olarak yer alabilir. Ben de öyle olduğunu düşünüyorum, açıkça söyleyeyim. Yani bu insanlar gözaltına alınıyorsa, bu soruşturma çok önceden, aylarca takip edilen bu soruşturmada tüm delil ve belgeleriyle birtakım iddialar belgelenmiştir ki bu soruşturmaya bir anlamda işte başlatılmıştır diye düşünüyorum.

Dün de birdenbire çok sayıda emniyet müdürü bu soruşturmayı yapan İstanbul’da, Ankara’da, Türkiye’nin değişik yerlerinde -rakamlar ne kadar doğru, bilmiyorum, o yüzden Sayın Bakan bilgi versin- 40’ tan fazla emniyet müdürü veya şube müdürünün görevden alındığını öğreniyoruz. Şimdi, bu da çok tuhaf. Bir hukuk devletinde birtakım iddialarla bir soruşturma yapılıyorsa, Türkiye’yi yönetenlerin ne yapması gerekir?

BÜLENT TURAN (İstanbul) - Danıştaya girecek miyiz?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Gireceğiz.

Ne yapması gerekir arkadaşlar? Şunu söylediler, Sayın Bakan da bunu söyledi, Sayın Arınç da söyledi. “Yargılama sürecinin sonucunu beklemek zorundayız.” dediler.

Sayın Başkanım, hiçbir şeyi beklemeden bu kadar emniyet müdürü, şube müdürü neden görevden alınmıştır? Yani bir komployla mı karşı karşıya olduklarını düşünüyor Sayın Bakan? Bu iddiaları hiç mi ciddiye almıyorlar? Bu fotoğraflar, bu telefon kayıtlarıyla ilgili olarak kendilerinin bunlarla ilgili olarak kafalarında, işte akıllarının bir yerinde “Yahu, bunlar da olduysa...” diye hiçbir düşünce yok mudur ki, Türkiye’de ilk kez böyle bir şeyle karşılaşyoruz. Yani hırsızlık ve yolsuzluğu yapanlar değil de, onları takip edenlerin, onları soruşturanların, onları yakalayanların gözaltına alındığı bir dönem yaşıyoruz. Bu da Türkiye tarihinde nasıl okunacak, nasıl yazılacak siyaset bilimcileri veya hukukçular veya işte bizler tarafından, onu da göreceğiz. Bu polisleri niye görevden aldılar? Bunu da çok merak ediyorum Sayın Başkanım.

Söylenecek çok şey var da daha fazla konuşmayayım. Sayın Bakan belki başka şeyleri de açıklayabilir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, Parlamento hukukunda yasama etiği ve yasama yargı ilişkileri konusunda işlem kuran, karar kuran, denetim yapan bir komisyonun yıllarca herhâlde –yıllarca demeyeyim, iki yıl olmuş olması lazım- başkanlığını yaptım, Karma Komisyon Başkanlığını yaptım.

Yüksek Komisyonu şu noktada bilgilendirmek istiyorum: Bir, bu günceli elbette ki gündeme geçerken her partiden bir arkadaş, gerek sorularla gerek değerlendirmelerle Komisyona taşıyabilir. Ancak burada anayasal sınırlarımız da var. Bir bakan hakkında isnat varsa tabii o bakan hakkında isnadın müzakere edilme usulü konusu İç Tüzük'ümüzde ve sanıyorum Anayasa'nın 100'üncü maddesinde özel olarak tanzim edilmiştir. Yargıda görülmekte olan, hele hele siyaset kurumuna uzanan bir konudaki kovuşturma, soruşturma aşamasındaki işlemlerde siyaset kurumunun alması gereken tavır yine Anayasa'nın 138'inci maddesinde tanzim edilmiştir ve susma görevi...

Turgut Bey çok derine gitmedi, çok özet, içeriğe çok derinlemesine girmeden sorular sordu. Bu kısa değerlendirmesi için -ve ana muhalefet partisinden tek olmak şartıyla- ben teşekkür ediyorum.

Belki, aynı konuda yine -Barış ve Demokrasi Partisi yok- Milliyetçi Hareket Partimizden arkadaşlar da bir iki soru, bir iki değerlendirme yapabilirler.

Tabii, Faruk Bey hem Anayasa Komisyonu hem Anayasa Uzlaşma Komisyonu üyesi ve yasama etiğiyle ilgili anayasal yapıyı da oy birliğiyle birlikte oluşturduk. O cevaz sınırları içinde ve özetle, buyurun Faruk Bey, ondan sonra Bakanımız cevap verecek.

FARUK BAL (Konya) – Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan, Adalet Komisyonunun değerli üyeleri; ben misafir olarak burada bulunuyorum. Aslında, hukuki birtakım düşüncelerimi Komisyonla paylaşmak için buraya gelmişim ama Sayın İyimaya'nın o nazik üslubu içerisinde yıllara dayalı tecrübesiyle, önce on dakika ara, arkasından on dakika geçmeden Komisyonun başlatılması nedeniyle...

BAŞKAN - Komisyon Başkanının bu kadar hatasını hoşgörün efendim.

FARUK BAL (Konya) - ...işin bu boyutuna da girme ihtiyacı hissettim.

Bu bana aslında çok kısa bir süre önce yaşadığımız çok ciddi bir olayı da hatırlattı: Sayın Başkanımızın Anayasa Uzlaşma Komisyonunda "Bu Komisyonu nasıl verimli çalıştırabiliriz?" önerisiyle Meclis Başkanlığında bir toplantı yaptık. Orada, Komisyon nasıl çalışılabilir diye beklerken, bir baktık ki ortada Komisyon kalmadı. İnşallah, Adalet Komisyonu bu şekilde çalışmalarını devam ettirebilir.

Benim söylediklerimi Sayın İyimaya anladı ama belki Komisyonun değerli üyeleri...

BAŞKAN - O aramızdaki sır efendim, üstelik, oturum orada gizli.

FARUK BAL (Konya) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; aslında ben hukuki destek vermek için gelmişim ama bu konu açıldığı için ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN - Bir cümle, iki cümle...

FARUK BAL (Konya) - Ortada ciddi bir durum var. Yani Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetinin 4 tane Sayın Bakanı hakkında çok ciddi, delillerle ortaya konulmuş bir soruşturma var. Bu soruşturmanın hukuk devleti içerisinde, hukukun üstünlüğü kuralları ile salim bir noktaya götürülmesi ve ucu kime kadar giderse gitsin sonuna kadar tüyü bitmedik yetimin hakkının gözetilmesini beklerdik.

Bunu üç açıdan bekliyoruz Milliyetçi Hareket Partisi olarak: Bir, hukuki açıdan; iki, siyasi açıdan; üç, ahlaki açıdan. Ancak tablo hiç öyle görülüyor. Öyle görülmediği içindir ki, öyle görülmemesi gerektiği içindir ki, kamuoyuna kirli, yanlış ve dolanlı bilgiler verilmektedir. Ben sabahleyin şöyle bir baktım medyaya, radyo dinledim gelirken, televizyonlara da baktım. Türkiye ikiye bölünmüş vaziyette -ikiye bölünmüş de oranı farklı tabii- bu bölünmüşlük hâlinde birincisinde "Kardeşim, ben vergi veriyorum, bu vergi bu ülke idare edilsin diye bütçe yapılsın, bu bütçenin neticesinde de herkese hak ettiği şekilde bir hayat sunulabilsin, herkesin ihtiyacı giderilebilsin. Ancak, benden bu yetkiyi alanların bu şekilde değil de kişisel bir çıkar için bunu kullandıklarını görüyorum. O zaman, bunu tartışmak benim hakkımdır." diyor ve tartışmayı buradan başlatıyor, bu doğrudur.

İkinci bir tartışma ise, Sayın Bülent Arınç'ın açıklamasından sonra, oradan gösterilen yol ile şu noktada ilerliyor: "Bunlar nasıl polis? Bunlar çete, devleti ele geçirmişler, sıralı amirlerine bilgi vermeden, onların iznini, icazetini almadan bu işi yapıyorlar. Bunlar 2023'e kadar Türkiye'nin, müreffeh, uçağını yapan, tankını yapan dünyanın en iyi, en zengin, en gelişmiş ülkesi olma hedefini dinamitleyen çetelerdir." diyorlar.

Değerli arkadaşlarım, her ikisi de yanlış. Herkes aklıseline gelmesi lazım, Milliyetçi Hareket Partisinin ortaya koymuş olduğu hukuki, ahlaki ve siyasi zemin üzerinde gereğinin yapılması lazım. Bu zemin üzerine baktığımızda mesele çözülüyor. Elimizde hukuk var, bu hukuka göre emniyet görevlilerinin adli ve idari görevleri sıralanmıştır. Adli ve idari görev yapanların görev ve sorumlulukları da belirlenmiştir. Emniyet müdürlerinin, valilerin, bakanın, Başbakanın adli zabıta görevi yoktur, olmaması gerekir; olursa, yargının bağımsızlığı ortadan kalkar, tarafsızlığı ortadan kalkar. Eğer bunların adli zabıta görevi olur ise o takdirde adalet gücü

yürütmenin başına bağlanmış olur. O takdirde, sıralı amirler bu operasyonun haber verilmesi zarureti diye bir zaruret yoktur, bu zarurete uymadı diye 50 küsur tane polisin görev yerinden uzaklaştırılmasının hukuki bir dayanağı yoktur. Demek ki, bu siyasi bir gerekçeyle yapılıyor.

BAŞKAN - Peki, Farukçuğum.

FARUK BAL (Konya) – Bitiyor Sayın Başkanım, merak etme.

Siyasi bir gerekçeyle yapıyor, bu gerekçe de toplumda doğruca algılarına bildiği gibi rövanş hissiyle, kin hissiyle, intikam hissiyle yapılıyor. Bu, Türkiye için çok kötü bir durumdur. Bu kötü durum Türkiye'yi kargaşaya, kaosa götürür, hukuk işlemez, gücü olan elindeki silahı kullanmaya kalkar. Geçmişte bu yapıldı, bundan sonra daha vahimi yapılır.

Sayın Başkanım, bunlara ihtiyacınız var, yani ben konuşma meraklısı değilim de yol göstermek için ifade ediyorum, bunlara ihtiyacınız var. Çünkü zamanında, 2010 tarihinde Anayasa değişikliği sırasında biz demiştik “Kanı kanla yıkıyorsunuz, bu bumerang gibi geri size dönecektir.” Gidin, o konuşmanın kayıtların çıkarın, bugün yaşadığınız olayların yaşanacağını işaret eder o konuşmalarda.

Şimdi yaptığım konuşmanın da gelecekte yaşanacakların işaretini görmemiz lazım.

BAŞKAN - Farukçuğum, söz vermemin sebebi gündem dışı konuyu... Yoksa ayrıntılı şekilde...

FARUK BAL (Konya) – Tamam Sayın Bakanım anladım, insicamımı bozarak beni konuşturmayacaksınız.

Bitiyor.

BAŞKAN - Peki, buyurun.

FARUK BAL (Konya) – Özet: Bu çoluk çocuk işi değildir, belli olmuştur, çoluk çocuktan çok daha büyük yerlere gitmektedir. İş tabiatında bırakın, hukuki süreç işlesin, ahlaki olarak üzerine düşen, görevi olan sayın bakanlar da bunun yerini getirsin. Siyasi olarak bunun üzerine düşen gereği Sayın Hükümet yerine getirsin ve bu çerçevede içerisinde de şu Danıştay Kanunu'yla ilgili yapmak üzere hazırlanmış olduğunuz bu toplantıda rövanşçı bir zihniyeti hissediyorum, bunu da akliselimle ve hukuki bir zeminde tartışılabilir.

BAŞKAN - Peki, teşekkürler.

Değerli arkadaşlar, müzakere yöntemimize göre, Sevgili Ömer Bey, usulle ilgili, güncelle ilgili her 2 parti sözlerini, düşüncelerini ortaya koydular; geneli üzerinde müzakereye geçeceğim.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Belki uygulamadan geliyor Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Efendim?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Ömer Bey uygulamadan geliyor.

BAŞKAN - Üstadım, çizdiğimiz usulle...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Uygulamadan geliyor...

BAŞKAN - Mutlaka, kendisi geneli üzerindeki değerlendirmede değerlendirir.

Sayın Bakanım, siz, şu anda Turgut Bey'in somut iki tane veya üç tane sorusu oldu.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Sayın Başkanım, ama bakın uygulamadan geliyor.

BAŞKAN - Üstadım ben bitireyim ne olur, bu kuralı ben koydum.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Ömer Bey söz istiyor da...

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Hayret bir şey ya!

BAŞKAN - Hayır, koydum ben. Dedim ki, muhalefetten bir söz, iktidardan da isteyen olursa... Hakkı Bey şey eder misiniz?

Yok.

Bakanım, hemen cevap verebilirsiniz veya geneli üzerindeki müzakere hitamında cevap verebilirsiniz. Çünkü MHP'ninki soru değil değerlendirme, Turgut Bey'in ki soru; seçeneği hangisini tercih ediyorsunuz ona göre...

FARUK BAL (Konya) – Hayır, Sayın Bakan tabii benim konuşmam içindeki şeylere cevap versin.

BAŞKAN - Alacak tabii, değerlendirme.

Ondan sonra ben de esası üzerindeki müzakereye... O sıra arkadaşlar yine tabii görüşlerini bu sınırlar içerisinde değerlendireceklerdir.

Buyurun.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, Komisyonun çok değerli üyeleri; Türkiye Cumhuriyeti demokratik bir hukuk devletidir. Hukuk devleti hukuki güvenliği esasında olan bir devlettir. Herkes, hukuk güvenliği altında olduğunu hem devlete karşı hem yargıya karşı hem kişilere karşı bir hukuki güvenlik içinde olduğunu bilir ve bu güvenlik içerisinde, huzur içerisinde hayatını devam ettirir. Ülkeyi yönetenler de, yasama organı da, diğerleri de bu hukuki güvenliği zarar görmemesi, adalet duygusunun incinmemesi ve hukuk devletinin her daim bütün varlığıyla güçlü bir şekilde devam etmesi için gayret ederler. Aksamalar olduğu zaman, bu aksamaları düzeltecek mekanizmalar var, bu mekanizmalar devreye girer, raydan çıkan bir şey varsa raya oturtulabilir. Bir yasa çıkardınız, bu yasada yanlışlık varsa veya uygulamada problem varsa Meclis duruma vaziyet eder, yeniden bir düzenleme yapar, bir adım atar. Yani bu demokrasinin içerisinde, hukuk devletinin içerisinde her zaman olagelen şeylerdir.

AK PARTİ hükümetleri Türkiye Cumhuriyeti devletinin bütün imkânlarının bu milletin hayrına, yararına kullanılması konusunda azami derecede hassasiyet göstermiş hükümetlerimizin başında gelir. Yolsuzlukla, yoksullukla mücadele konusunda hükümetlerimiz döneminde, on bir yıldır güçlü bir iktidar olarak verdiğimiz hizmetlerle ortaya koyduğumuz performans milletimizin onayına da sunuldu, milletimizin takdiri de ortadadır.

Türkiye'nin 234 milyar dolarlık bütçesi 2012'de 784 milyar dolara gelmişse, eğer çalma çırpma, yolma yoldurma, bu ülkenin kaynaklarını bir tarafa transfer etme olsaydı Türkiye bu bütçe rakamlarını yakalayamaz, Türkiye 27,5 milyar dolar rezervini, 140 milyar dolara getirip dayandıramaz -bölünmüş yollardır, şehir hastaneleridir, yüksek hızlı trendir- Türkiye'yi bu kadar büyüten, değiştiren, geliştiren adımları atamaz, yatırımları yapamaz, IMF'ye borcunu ödeyemez, 5 milyar dolar borç veremez bir Türkiye olurdu, bambaşka bir Türkiye olurduk, bunca krizle boğuşurken krizin içerisinde büyüyen bir Türkiye olamazdık. Bir defa bu noktada AK PARTİ hükümetlerinin yüzü aktır, alını da katır, yaptıklarımız ortadadır.

Biz büyük bir aileyiz, bu aile içerisinde diyelim birilerinin bir eksikliği olduğu zaman biz bugüne kadar bunu hiç örtmedik, hiçbir zaman örtülmesine de izin vermedik. İçişleri Bakanlığının belediye başkanları ve kamu görevlileriyle ilgili diğer ilgili bakanlıkların verdikleri inceleme izinlerine, soruşturma izinlerine bakıldığı zaman, partimizin bu konuda birtakım iddialar karşısında aldığı tutuma, verdiği kararlara bakıldığı zaman, bizim tutumumuz bu noktada çok net bir şekilde ortadadır ve böyle de olmaya devam edecektir. Yolsuzlukla mücadelenin bundan sonra da aynı hızla, aynı hassasiyetle devam edeceğine kesinlikle kimsenin ama kimsenin şüphesi olmamalıdır.

Ama bir hususu da ifade etmekte fayda var: Eğer, birtakım hadiseler ülkede oluyor da bu ülkenin istikrarına, bu ülkenin huzuruna, bu ülkenin gelişmesine, ileriye doğru gitmesine dönük birtakım operasyonlar çerçevesinde olduğuna dair eğer sizin bir bilginiz, bir izleniminiz, birtakım şeyler varsa, elbette o zaman da bu kirli oyunlar karşısında, bu kirli operasyonlar karşısında da biz "Efendim, bunlar niye oluyor, bunlar nasıl oluyor?" diyemeyiz. Ne diyeceğiz? Ülkemizin menfaati, Türk milletinin hakkı, hukuku, çıkarı neyse millet bize bunu korumak üzere görev verdi, biz bunun gereğini yapacağız, yapmamız da lazım.

Öte yandan, devam eden soruşturmalarla ilgili, kamuoyunun gündemine düşen konularla alakalı biz hukukun işlemesinden yanayız. Bir iddia varsa, hukuk orada mutlaka işlemelidir ama hukuk hukuka uygun işlemeli, işletilmeli, hukuku işletenler Anayasa ve kanunlara göre bunu işletmelidir. Eğer, hukuku işletenler Anayasa ve kanunlara göre bunu işletmiyorsa, o zaman Anayasa ve kanunlar çerçevesinde yapılması gereken neyse yapmak da hukuk devletinin gereğidir. Çünkü bu işleyişin sağlıklı olması da çok önemlidir.

Sayın Dibek söyledi, geçmişte bazı davalarla ilgili çarşaf çarşaf yayınlar yapıldı ve hakikaten Türkiye'de o dönemde bir kesim bunları eleştirirken bir kesim sessiz kaldı, bir kesim bunları müdafaa etti. Esasında, yanlış yapıldığı zaman, Türkiye'de, iktidar olsun muhalefet olsun hangi noktada siyaset yaparsak yapalım hepimizin yanlışın karşısında sesini yükseltmesi lazım.

Bugün devam eden soruşturmalarla ilgili Türk Ceza Kanunu'nun 285'inci maddesi çok açık. Soruşturmanın gizliliğini ihlal etmenin suç olduğunu açıkça yazıyor, cezasını da tayin ediyor. Şimdi, bir soruşturma yapılıyor, kanun diyor ki soruşturma gizlidir. Soruşturmayı yapanlar belli; savcı yapıyor, zabıt kâtibi var bu için içerisinde, adli kolluk var bu işin içerisinde. Eğer soruşturmanın gizliliği esas iken, ortaya soruşturmada ne varsa bütün bunların tamamı... Eleştiriliyor ya, emniyet müdürünün haberi yok, doğru, yok; üstündeki 1'inci derecede amirin haberi yok, doğru, yok; valinin haberi yok, doğru, yok. Ama bazı gazetelerin, bazı İnternet sitelerinin, bazı televizyon kanallarının her şeyden haberi varsa o zaman bizim burada durup "Beyler, ne yapıyorsunuz, bu hukuku nasıl böyle kevgire çeviriyorsunuz?" deme hakkımız var, bunu yapmamız lazım.

Şimdi, ülkenin bakanının haberi yok, valisinin haberi yok, emniyet müdürünün haberi yok, emniyet müdür yardımcısının haberi yok, daha aşağıdakilerin haberi yok ama bazı gazetecilerin haberleri var, bazı İnternet sitelerinin haberleri var, bazı kanalların haberleri var, manşet manşet, çarşaf çarşaf bunu ortaya koyuyorlar. Peki, "Burada birileri görevini ihmal ediyor, birileri görevini kötüye

kullanıyor.” dendiği zaman, iddialar ortaya çıktığı zaman, bunları kim sızdırıyor? Bu soruşturmanın gizliliğini bir savcı ihlal ediyorsa hangi savcı ihlal ediyor, zabıt kâtiibi yapıyorsa hangisi yapıyor, kolluk yapıyorsa hangisi yapıyor? Bunu araştırıp bulmak ve bu insanların haysiyetini, onurunu, şerefini korumakla görevli olanların bu onuru koruma noktasında gerekli hassasiyeti göstermediği durumda tedbir almak, esasında hukuka sahip çıkmaktır, sürece müdahale etmek değildir.

Bu noktada ben buradan Komisyon huzurunda soruşturmanın gizliliğini ihlal eden savcılarsa savcılar, zabıt kâtipleriye zabıt kâtipleri, adli kolluksa adli kolluk hakkında Başbakan Yardımcısı olarak Adalet Komisyonu huzurunda suç duyurusunda bulunuyorum. Herkes görevini yapmalı, hukukun içinde yapmalı, eğer hukukun dışına çıkıyorsa -ismini vermeyeceğim ama- burada bazı gazetelerle ortak çalışmalar yapılıyorsa, bazı televizyonlarla, efendim, bazı sitelerle ortak çalışmalar yapıldığına ilişkin insanlarda bir izlenim uyandırılmışsa, bu izlenimi uyandıranlar hakkında da mutlaka hukukun işlemesi, işletilmesi lazım. Keşke geçmişte de bu işlemiş olsa. Her zaman aynı şekilde Türkiye’de hukuki güvenliği kim ihlal ediyorsa onlarla ilgili yapıldı. Sayın Baykal’la ilgili, başka sayın vekillerle ilgili, şimdi başka başka insanlarla ilgili her gün bir tane tehdit, bir tane şantaj, bir tane kaset, bir tane falan filan yayınlanıyor; o zaman birilerinin haysiyeti, onuru, şerefi hukuk yoluyla ayaklar altına alınırken, yargı kullanılırken ya da kullandırılırken nasıl oluyorsa bunların araştırılması lazım. Kolluk bu işin içerisine giriyor mu girmiyor mu, giriyorsa bunun da araştırılması lazım. Devletin birtakım kurumları yoluyla insanların haysiyet cellatlığı yapıldığına ilişkin iddialar varsa, o zaman bunun üzerine gitmek hukuk devletinde hukuku savunan herkesin görevidir.

Dün başka oldu, bugün başka oldu; dün devleti tanımayan “Ben hukuku tanımam.” diyen başkaları vardı, bugün görüyoruz ki “Devleti tanımam, hukuku tanımam, falanı tanımam.” diyen bir başkaları var. Öyleyse, devleti tanımayan devleti tanıtmak, hukuku tanımayan hukuku tanıtmak bu devletin de hukukun da vazifesidir.

Öte yandan, bu emniyet görevlileriyle ilgili dün Emniyet Genel Müdürlüğümüz bir açıklama yaptı, bazı illerimizde emniyet personelimizin görev yerleri haklarındaki görevi kötüye kullanma iddialarıyla ilgili soruşturmalar nedeniyle değiştirilmiş diyor, böyle iddialar var.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Hepsı şimdi mi denk geldi Sayın Bakan?

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sakın, böyle iddialar var. Şimdi, bu iddialar karşısında bu bilgiler böyle sızıyor, başka başka şeyler oluyor.

Şimdi bunlara ilişkin emareler varsa, iddialar varsa, birilerinin kanunu çiğnediğine ilişkin size bir şeyler geliyorsa “Ya, bize ne, şimdi muhalefet eleştirir, kamuoyu eleştirir, parti olarak zarar görürüz, bizim bu işe, bırakmayalım, elleme böyle gitsin.” deme hakkımız var mı? Millet bize bu hakkı verdi mi? Vermedi. Hukuku çiğneyen bir şey varsa, onun üzerine hukuk içinde gitme görevini bize verdi. Bizim bu noktada yaptığımız, hukuk içerisinde bu görevi yerine getirmektir.

Başsavcı Sayın Çolakkadı açıklama yaptı. Açıklamasında “Delillerin tam olarak toplanıp soruşturmanın kısa sürede ikmal edilmesi için önceden beri kapsamlı soruşturmalarda uygulanageldiği gibi, soruşturmalara yardım etmek üzere de 2 cumhuriyet savcısı daha görevlendirilmiştir.” diyor.

Şimdi, kapsam büyük, pek çok kişi gündedir gözaltında. Bu noktada, aynı yerde görev yapan savcılarla ilgili görevlendirme yapma yetkilisi cumhuriyet başsavcısı mıdır? Savcı yetkisini kullanmıştır, bu noktada bir değerlendirme yapmıştır ve bu değerlendirme çerçevesinde de bir ilave savcı görevlendirmiştir.

Son olarak da şunu söylemek isterim: Tabii, devletin bütün kurumlarının hukuka uyması lazım, yönetenler dâhil, Hükûmet dâhil, Hükûmetin emrinde görev yapanlar dâhil herkesin hukuka uyması lazım. Hukuka uymayan olduğu zaman da hukukun onun karşısında uygulanması lazımdır.

Ben, bu vesileyle tekrar Komisyonu saygıyla selamlıyorum. İlerleyen süre içerisinde konular oldukça görüşlerimi paylaşacağım.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Sayın Bakanım, şunu söylediniz.

BAŞKAN – Bir dakika Turgutçuğum...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – “Bakanın haberi yok.” dediniz de, bu iddialarda Bakanın haberinin olmasını makul karşılıyor musunuz, normal midir? Bu iddialar varken Bakanlığa neden sorulacak Sayın Bakanım?

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın DibeK, soruşturmanın yapılmasına benim itirazım yok.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Kuvuşturma yapabilir mi, yapılabilir mi o soruşturma?

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın DibeK, soruşturmanın yapılmasına benim itirazım yok.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Bakanların haberi olsa soruşturma yapılabilir miydi?

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Soruşturmanın yapılmasına, bir iddia varsa bununla ilgili cumhuriyet savcılarının harekete geçmesine bizim itirazımız olamaz, hukuk devletiyiz.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Polisler zaten savcılarla beraber yapmıyor mu?

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ama bu harekete geçmek için polis de görev yaparken hukukun içinde olması...

Benim itirazım, bazı gazeteler her şeyi bilirken ben Başbakan Yardımcısı olarak veya ilgili bakan olarak bir şey bilmiyorsam, o zaman o görevi yapanlarla ilgili herkesin bir soru sorması lazım Allah aşkına.

BAŞKAN - Sayın Bakanım, teşekkür ediyorum.

Komisyonumuzun usul içtihadını değerli arkadaşlarımla ve Sevgili Bakanım ile özellikle paylaşmak isterim.

Komisyon içtihadı, geneli üzerindeki görüşleri iktidar ve muhalefet ortaya koyar, Sevgili Bakanım en sonunda cevap veriniz. Bu, tamamen gündem dışı görüşme konusunda Bakanımızın gündem dışı parantez içinde beyanıdır. Parantez dışı beyanların inşallah tamamen yine böyle muhtasar şekilde yapılmasını temenni ediyorum.

Ben şu anda esasa geçiyorum.

Esasla ilgili, Recepçığım senin sözün var.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Esasla ilgili değil.

BAŞKAN - Bitirdim o zaman, geçeyim.

Esasla ilgili yüksek görüşlerini bildirmek isteyen, alt komisyon ana muhalefet partisi üyemiz, Sevgili Kardeşim Köktürk, buyurun.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Şimdi, Sayın Başkanım çok teşekkür ediyorum.

Zaten, bir yüksek mahkeme olarak Danıştay Yasası görüşülürken de biz aslında yargıya yönelik çekincelerimizi ve bu tasarıya yönelik kaygı ve kuşklarımızı Komisyon toplantısında ve alt komisyonda paylaşmıştık.

Tabii, bu kaygılarımız sadece Komisyon toplantısında paylaştığımız düşüncelerle sınırlı değil. Maalesef, bugün gündeme oturan, Türkiye gündemini sarsan olayların da aslında hem Danıştay Yasası'yla hem yüksek mahkemelerin yapısıyla hem de yargının bağımsızlığıyla doğrudan ilgili olduğunu görüyoruz bugün. Yani, dolayısıyla, bunu, önümüze gelen tasarıyı soyut olarak, sadece dar kalıplar içerisinde değerlendirmenin aslında sorunu çözmeye katkı sağlamayacağını görüyoruz.

Sorun o kadar geniş, sorun o kadar derin ki, yani sorunu sadece önümüze gelen yasa maddesinin 3 tane üye alınacak, 5 tane üye çıkartılacak, şuraya şu daire kurulacakla sınırlı olmadığı, aslında yargının çok daha geniş sorunları olduğunu görüyoruz.

Şimdi, ben burada Sayın Bekir Bozdağ'ı dinledim, söylediklerini de özellikle not aldım. Aslında, bunların süreç içerisinde, yani sorunlar değerlendirilmeyip sadece kendilerine yönelik bir soruşturma başladığında dile getirilmesinden de üzüntü duyuyorum. Sayın Bozdağ dedi ki: "Yolsuzlukla mücadele aynı hızla devam edilecek."

RECEP ÖZEL (Isparta) – Ben konuşmadım, aynı konuda arkadaşımız konuşuyor.

BAŞKAN - Peki dediniz.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Ben bir şey söylüyorum Recep Bey.

RECEP ÖZEL (Isparta) – "Konuyu kapattık." dedi ya.

BAŞKAN - Devam edin siz.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Bakın, Adalet Komisyonu Türkiye Büyük Millet Meclisinin saygın, işlevsel bir komisyondur. Yasama, yürütme, yargının ayrı olduğu, erklerin ayrı olduğu bir ülkede Türkiye Büyük Millet Meclisinin Adalet Komisyonunun işlevi sadece Sayın Recep Özel'in anlattığı kapsamla sınırlı değildir. Adalet Komisyonu ülke gündemini takip etmek zorundadır. Yargı bağımsızlığına olan müdahaleleri burada değerlendirmek zorundadır. Sayın Bakanın az önce ifade ettiği gibi, yargı bağımsızlığını gölgeleyen, yargıya müdahale eden olaylar konusunda görüş ve düşüncelerini, önerilerini açıklamak, paylaşmak ve çözüm getirmek zorundadır. Ama Sayın Recep Özel mantığıyla milletvekilliği yaparsak "Biz gözlerimizi kaparız, vazifemizi yaparız." mantığıyla burada hareket edersek, "Amirim en iyisini bilir, amirim ne derse ben onu yaparım." mantığıyla hareket edersek, o zaman milletvekili olmamak lazım, halkın iradesini de temsil etmemek lazım. Biz burada halkın iradesini temsil ediyoruz.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – İhsan Bey, konuya gelsen.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Lütfen, ama yani sürekli müdahaleler olunca...

Şimdi, arkadaşlarımız sanki burada milletvekili değil, Türkiye'nin, yargının sorunlarını tartışmaya gelmiş milletvekilleri değil, sanki talimatla gelmiş, görevlendirilmiş, gündemi dar bir alana hapsedilmiş bir anlayış.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Ben müdahale etmedim ki.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Ama lütfen, sürekli müdahale ediyorlar böyle bir şey olabilir mi?

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sayın Başkan, bu bir hakarettir.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Lütfen yapmayın...

BAŞKAN - Arkadaşlar, siz yapmayın, ben şey ederim.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Hakaret diye bir şey yok, sürekli müdahale ediyor Recep Bey.

Bakın, Medisteki tavırlarında da aynı davranıyor.

BAŞKAN - Ali İhsan Bey, yönetimi ben yapıyorum, niye arkadaşlarımıza referansta bulunuyorsunuz?

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Müdahale etmesin bize.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Ben size bir şey demiyorum ki. Ben Başkana dedim ki: “Bu konu kapanmıştır, bana söz verme.”

BAŞKAN - Anladım. “Usule tekrar giriyor.” dedi.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Konuşmalarımıza müdahale etmeyin. Biz burada yargı bağımsızlığını konuşuyoruz.

Şimdi, Sayın Bakan burada...

BAŞKAN - Bir dakika Ali İhsancığım, ben insicamınızı bozmayayım, bir usul paylaşayım sizinle.

Bir, Danıştay, gerçekten yargısal alan tartışıyoruz ama...

İki, güncel sorunla Danıştay arasında, hani tuzlu denizle tuzsuz denizin komşuluğu gibi yakın ilişki olduğu için arkadaşlar bunları ayırsınlar diye ana muhalefet partisine ve muhalefet partisine güncelle ilgili konuşma ve değerlendirme için ayrı bir özel verdim, hak verdim, konuştular. Özellikle de istirham ettim ana gündem... Tabii, ana gündemle ilgili olduğu ölçüde atıf yapabilirsiniz ancak illiyeti çok geniş olarak alırsanız “Hazreti Adem’le Havva Aleyhisselam olmasaydı bu Komisyon olmazdı.” gibi bir...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – İlliyeti geniş olarak almayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum, siz bu konuda deneyimlisiniz.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Ben Sayın Bakanın söylediklerinden yola çıkarak...

BAŞKAN - İhsancığım bitirmedim ama.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Buyurun Başkanım.

BAŞKAN - Burada her bir Komisyon üyemiz yıllardır beraberler, demokratik ve çoğulcu diyalogun gerçekleştiği örnek bir komisyonda oturuyorlar. Sizin hitabet becerinizi, anlamı lafızlara aktarma kabiliyetinizi tekrarlayarak gündem içerisinde değerlendirmenizi dinliyoruz Komisyon olarak.

Buyurun.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Şimdi, Sayın Başkanım, zaten önümüzde görüştüğümüz Danıştay Yasa Tasarısı bizim tezimize göre, yürütme erkinin başka güçlerle Danıştay yüksek mahkemeler üzerinde giriştiği bir bilek güreşinin sonucu olarak önümüze geliyor, biz bunu söylüyoruz.

Yürütme, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun yapısının değişmesinden sonra atadığı 61 ve 160 üyeye Danıştay ve Yargıtaya hâkim olma operasyonunu bize göre yapmıştı. Ancak daha sonra birlikte dizayn ettikleri güçler arasındaki o bilek güreşinin geldiği nokta, maalesef siyasal iktidarın yargıya tam olarak hâkim olamadığı şeklinde yürütme çevrelerinde bir genel kanaat oluştu. Dolayısıyla, yüksek mahkemelerdeki yasa değişiklikleri bu kanaat ve yargıya hâkim olma eğiliminin, amacının sonucu olarak müteaddit defalar önümüze geldi. Bu tasarıda Danıştaya alınacak yeni üyeler, dairelerin oluşturulması, buradaki düzenlemelerin önemli bir bölümü de güç paylaşımının siyasal iktidarda yarattığı rahatsızlık, güce tek başına hâkim olma, yargıyı tek başına yönlendirme iradesinin bir ürünü olarak bizce görülüyor.

Dolayısıyla, Sayın Bakanın bugün yaptığı açıklamaları da ben bu anlamda değerlendiriyorum, buradan Danıştay Yasası’nı değerlendirmek istiyorum. Sayın Bakan -burada Turgut Bey’in işte açıkladığı gibi, Sayın Bakanımızın Faruk Bey’in de ifade ettiği gibi- “Aslında, hem Adalet Bakanının hem de Sayın Başbakanın adli zabıta görevi yok.” dedi Sayın Faruk Bal, ben de katılıyorum yani yargı bağımsızsa şayet, Türkiye’deki operasyonların, özellikle yolsuzluk operasyonlarının ucu bakana dokunan, ucu bakanların çocuklarına dokunan operasyonların “Sayın Başbakanı bilgilendirerek yürütülmesi” diye herhangi kural veya teamül hukuk devletinde yoktur, olmaması da gerekir. Ancak yürütmeye hâkim olan anlayış, Sayın Başbakan Yardımcısında da hâkim olan anlayış, bu doğrultuda değil

maalesef. Dolayısıyla, biz, burada, bir defa temel bakışta bir farklılık olduğunu görüyoruz. Türkiye, Anayasa'nın başlangıç kısmında ifade edilen kuvvetler ayrılığı ilkesi yönünde yükseliyorsa ve Anayasa'nın 2'nci maddesinde bu açıkça ifade edilmişse, hukuk devletinin temel koşulu kuvvetlerin birbirinden bağımsız olmasıysa eğer, o zaman, Sayın Başbakan tarafından dillendirilen ve Sayın Başbakan Yardımcısı tarafından dillendirilen "Efendim yolsuzluk operasyonu Başbakanın bilgisi dâhilinde olmalı, Başbakan ve bakanlar bilgilendirilmeli." anlayışının Anayasa'ya, Anayasa'nın başlangıç kısmına ve Anayasa'nın 2'nci maddesinde yer alan Sayın Bakanın da ifade ettiği "hukuk devleti" ilkesine açıkça aykırı olduğunu bir defa burada, Adalet Komisyonunda tespit etmek, teyit etmek ve burada bir görüş birliği oluşturmak gerekiyor. Eğer, bunu oluşturamazsak, demek ki, zaten "hukuk devleti" kavramında bizler iktidar partisi ve yürütme üyeleri anlaşıyoruz demektir.

Sonra, burada, Sayın Bakan, Sayın Başbakan Yardımcısı dedi ki: "İşte, eğer birtakım bilgiler basınla paylaşıyorsa, birtakım bilgiler çarşaf çarşaf bazı gazetelerde yayınlanıyorsa ve biz, bunları, efendim, işte, bu gazetelerden öğreniyorsak, bu sürece göz yumamayız, bu sürecin devam etmesine müsaade edemeyiz. Tedbir almak bizim görevimizdir. Bu nedenle, biz, emniyet görevlilerini tabii ki işten el çektirdik, bilgi sızdıran savcılara, efendim bilgi sızdıran emniyet görevlilerine karşı işlem yapmak bizim hakkımızdır." Peki, ben, Sayın Başbakan Yardımcısına soruyorum: Balyoz ve Ergenekon davalarında bu sürecin katmerlisi yaşandı, Oda TV davalarında bunların katmerlisi yaşandı. Orada yargılanan insanların, daha şüpheli sıfatıyla ifadeleri alınan insanların özel yaşamlarına müdahale edildi. Özel yaşamlarına ait bilgiler tutanaklara geçirilerek tek tek basına servis edildi. Peki, yürütme organının üyesi olarak, bir Başbakan Yardımcısı olarak, siz, o zaman, niye onları servis edenlere -bugün, burada, Adalet Bakanının temsilcisi sıfatıyla oturuyorsunuz- bunu sızdıran emniyet görevlilerine, bunu sızdıran cumhuriyet savcılarına karşı niye bir işlem yapmadınız da, niye görevden almadınız da, şimdi ucu bakanlara dokunduğunda, bakanların çarşaf çarşaf yolsuzluk dosyaları, çocuklarının yolsuzluk dosyaları fotoğraflarıyla birlikte basına servis edildiğinde bundan rahatsız oluyorsunuz? Eğer, rahatsız olunacaksa, bu süreç Türkiye'de yaklaşık beş yıldan beri bütün hızıyla devam ediyor. İnsanlar intihar etmek zorunda kaldı. Albay Tatar, gitti, banyoda kendini vurdu. İnsanlar kendilerini öldürdü. Kişilik haklarına saldırı o kadar ağır boyutlara ulaştı ki, bu sızdırılan, işte basına servis edilen, belli çevrelerden servis edilen bilgiler nedeniyle, insanlar intihar etmek zorunda kaldılar, kendilerini asmak zorunda kaldılar, kendilerini vurmak zorunda kaldılar, aileleri dağıldı. Peki, siz, o zaman bütün bunları seyredeceksiniz, o zaman bunları servis edenleri hiç araştırma gereği duymayacaksınız, bunları basına sızdıranları hiç merak etmeyeceksiniz, efendim, Cumhuriyet Halk Partili milletvekilleri, muhalefet milletvekilleri yasaya ve Anayasa'ya aykırı olarak fişlendiği basında da yer aldığı "Ya, bu Cumhuriyet Halk Partisi milletvekillerini kim fişliyor acaba, Anayasa'ya aykırı olarak, bunları kim servis ediyor acaba, kim hukuki ve teknik takipte Anayasa'ya aykırı olarak bunları izliyor?" diye merak etmeyeceksiniz, bunlarla ilgili herhangi bir soruşturma açmayacaksınız, ama milyon dolarlar, affedersiniz, ayakkabı kutularında, bakanların çocuklarının odalarında ve efendim, size bağlı bir bankanın genel müdürünün odasında bulunduğu "Bunları, efendim, servis etmek bizi rahatsız ediyor, soruşturma gizlidir." diyerek soruşturmanın gizliliği ilkesini hatırlayacaksınız. Böyle bir hukuk mantığı, böyle bir çifte standart kabul edilemez. Biz, bir defa, böyle bir çifte standart kabul edemiyoruz. Yolsuzluk ucu iktidara dokunduğunda "soruşturmanın gizliliği" ilkesi hatırlanacak, ama bir sürü insan yaşamına son vermek zorunda kaldığında bu tür bilgilerle, intihar etmek zorunda kaldığında, "Efendim, bunlar, doğrusunu yapıyorlar, bunlar gerçek bilgilerdir, servis edilmesinde bir sakınca yoktur." mantığıyla bunlara prim verilecek ve bunların önü açılacak. Dolayısıyla, biz bunları kabul etmiyoruz.

BAŞKAN – Üç nokta, Danıştay...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sonuç olarak şuraya geliyorum Sayın Başkanım: Şimdi, süreçte, bence siyasal iktidarın kendini toparlaması lazım. Yolsuzluk, bu ülkenin temel sorunudur. Bakın, daha önce de bu tür iddialar gündeme gelmiştir. Siemens yolsuzluğunda, açıkça, Alman mahkemelerinde bir yargılamada Türkiye'ye 13 milyar avroluk satış yapıldığı, bunun karşılığında Türkiye'de 57 milyon avroluk rüşvet verildiği ve bu rüşvet mekanizmasını Siemens adına bir İtalyan vatandaşın yönettiği, bir bakanla yemekte bulunduğu ve bu işi organize ettiği haberleri değil, bilgileri Alman mahkemesi tutanaklarında ve zabıtlarında yer almasına rağmen, bu dosyalar, maalesef, Adalet Bakanlığı tarafından bugüne kadar istenmemiştir. Bu konuda, Türkiye'de, herhangi bir soruşturma yapılmamıştır.

BAŞKAN – Ya, İhsan Bey, Medis araştırması değiliz Sevgili Kardeşim, Danıştayın...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Geliyorum Sayın Başkanım, geliyorum.

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Geliyorsun da iki saatte geliyorsun.

BAŞKAN – Neyi geliyorsun, yedi dakika...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Ya, siz niye rahatsız oluyorsunuz? Ben anlamıyorum.

BAŞKAN – Rahatsız olmuyorum.

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Rahatsız olmak değil kardeşim.

BAŞKAN – Bir dakika...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Ya, burası Adalet Komisyonu, biz bunları... Ben Siemens'le ilgili soru soruyorum Sayın Bakan, ben sorularıma yanıt alamıyorum. Bu yemekte buluşan bakan kimdir?

BAŞKAN – İhsan Bey, Sevgili Kardeşim...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sayın Başkanım, ya, ben, bunu, Meclis Başkanından alamıyorum, bu cevabı.

BAŞKAN – Sevgili Kardeşim, ya, burası Meclis araştırması değil, Danıştayın müzakeresi.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Niye rahatsız oluyorsunuz ki, bunlar niye konuşulmayacak?

BAŞKAN – Onu demiyorum ki ben konu gündemli bir müzakere.

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Kimse rahatsız olmuyor.

BAŞKAN – Ya, arkadaşım, bir dakika... Ya, arkadaşım bir dakika... Yönetimi ben yapıyorum.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sen merak etmiyor musun o bakanın kim olduğunu?

BAŞKAN – İhsan Kardeşim...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Siemens'in en üst yetkilisi Alman Mahkemesinde ikrarda bulunuyor...

BAŞKAN – Ya, Sevgili Kardeşim...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Diyor ki: "Türkiye 'de rüşvet verdim. Rüşvet organizasyonunu bu İtalyan marifetiyle yürüttüm..."

BAŞKAN – Ali İhsan Bey...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – "Bir bakanla bu rüşvet konusunu bir yemekte gündeme getirdim."

BAŞKAN – Ya, Ali İhsan Bey, konu, gündem Danıştay...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Niye bunlardan rahatsız oluyorsunuz?

BAŞKAN – Ya, olmuyoruz Arkadaşım. Gündeme gelirim Ali İhsan, gündemi tartışalım ya.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sayın Başkanım, bunlar gündem zaten, Türkiye'nin gündemi bu.

BAŞKAN – Ya, Türkiye'nin gündemi genel görüşme olur, Meclis araştırması olur, Meclis soruşturması olur. Burası komisyon, Danıştay gündemi. Ali İhsancığım, lütfen.... Bakın hoşgörümü...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Burası Adalet Komisyonu...

BAŞKAN – Efendim, Adalet Komisyonu...

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Adalet Komisyonu da gündem dışı konuları konuşmak zorunda değiliz.

BAŞKAN – Bir dakika arkadaşlar...

Adalet Komisyonu İç Tüzük'ü ihlal hakkını nereden bulabilir? Lütfen, gündeme gelirim.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sayın Başkanım, İç Tüzük'ü Meclis Başkanı ihlal ediyor, Sayın Bakanlar ihlal ediyor...

BAŞKAN – Ben ihlal etmem.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Bizim sorduğumuz soru önergelerine eğer sayın bakanlar yanıt vermiyorsa, Sayın Meclis Başkanı "Bu, kişisel bir soru önergesidir." diye geri gönderiyorsa...

BAŞKAN – O zaman, başka bir... O zaman genel...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – ...ben bu sorunun yanıtını kimden, nerede, ne zaman alacağım?

BAŞKAN – Ali İhsan Bey, Komisyon olarak genel denetim müzakeresi yapalım...

MUSTAFA KEMAL ŞERBETÇİOĞLU (Bursa) – Almanlara sorun, Almanlara, iddiada bulunanlara sorun.

BAŞKAN – Bir dakika arkadaşlar...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Rüşvet Türkiye'de bir bakana verilmiş, bir bakana, Alman'a verilmemiş.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bu yönetimi ben yapıyorum ya.

İhsancığım, buyur, gündeme gel ya, sen tecrübelisin. Gündeme gel kardeşim ya.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Ya, Meclis araştırması değil, gensoru değil, genel görüşme değil...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Ya, ben, bu sorunun yanıtını Bakanı görmüşken almak istiyorum burada. Kimden alacağım bu sorunun yanıtını?

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Ali İhsan Bey, biz gündem dışı konuları dinlemek zorunda değiliz.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Bu, gündem dışı bir konu değil, gündem, Türkiye'nin gündemi bu. Türkiye'nin gündemindeki yolsuzluklar. Bakın, bugün 4 tane bakan yolsuzluk nedeniyle bugün hakkında fezleke düzenlenmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine...

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Tamam, gensoru verin, önerge verin...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Veriyoruz, "Cevap vermiyorsunuz." diyorum.

Bülentçğim, sen, herhâlde dinlemiyorsun. Bakın, dinlemiyorsun.

BAŞKAN – Ya, Bülentçğim diyalogu bırakın ya...

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Başkanım, gündeme geçelim.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Diyorum ki soru önergemize....

BAŞKAN – Ali İhsan Bey... Ali İhsan Bey...

RECEP ÖZEL (Isparta) – Bülent, az kalmıştır, dinleyelim artık.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Ali İhsançığım, istirham ediyorum.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Niye çalıştık o zaman Danıştayı...

BAŞKAN – Ama komisyonumuz gündemli ve konulu.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sayın Başkanım, bakın, bakın...

BAŞKAN – Buyurun. Lütfen gündeme gelin.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Tamam, Sayın Başkanım, bir şey söylemek istiyorum: Lütfen, arkadaşlar rahatsız olmasın.

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Rahatsız olmuyoruz, kimse rahatsız olmuyor.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Bakın, bir şeyi ifade etmek istiyorum: Ya, bu benim sorduğum soru önergem, bunda kişisel bir soru var mı? Alman Mahkemesi tutanaklarına giren....

BAŞKAN – Ya, üstadım, komisyon mekânı soru önergesini cevaplandırma veya sorma yeri değil ki.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Ben kime soracağım bunu Adalet Komisyonuna sormayacağım, bakana da sormayacağım, kime soracağım?

BAŞKAN – Bilemem onu. Anayasa'da var, Anayasa'nın 89'uncu maddesinde var.

MEVLÜT AKGÜN (Karaman) – Ali İhsan Bey, bu mesele ilk defa burada gündeme gelmiş bir mesele değil ya! Daha önce Atilla Bey...

BAŞKAN – Bir dakika... Yahu, üstat, istirham ediyorum...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Anladım, bakın...

MEVLÜT AKGÜN (Karaman) – Atilla Bey, Meclis Genel Kurulunda bunu gündeme getirdi.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – ...Mevlütçüğüm, şurayı okur musun, okur musunuz?

BAŞKAN – O anlamda, biz sorulara...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Ama görüşülmedi, cevap veremem diyor Bakan, İç Tüzük'e aykırı diyor.

BAŞKAN – Ya, Ali İhsan, iki gözüm, Sevgili Kardeşim, 100 tane soru önergem var, cevap verilmedi, tartışma yeri burası değil. Ben...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Kiminle tartışacağız Sayın Başkanım. Siz Adalet Komisyonunun Başkanı olarak İç Tüzük'ün uygulanmasını sağlamak zorunda değil misiniz?

BAŞKAN – Ben İç Tüzük'ün, İç Tüzük'ün...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sizin göreviniz, Adalet Komisyonu üyelerinin İç Tüzük'ten kaynaklanan hukukunu korumak değil mi?

BAŞKAN – İhsan Kardeşim, ben, İç Tüzük'ü bilen ve doğru uygulayan bir insanım. Konulu bir müzakere yapıyoruz.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Tamam.

BAŞKAN – Gündem dışı her partiye birer söz verdik, bitti.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sayın Başkanım, siz Adalet Komisyonunun haklarını, İç Tüzük'ten kaynaklanan haklarını korumak zorunda değil misiniz bir komisyon başkanı olarak? Ben bir soruşturma dosyasının celp edilmesini Adalet Bakanına soruyorsam ve yanıt alamıyorsam bir Adalet Komisyonu üyesi olarak, İç Tüzük'e aykırı olarak bu soru önergelerime cevap verilmiyorsa...

BAŞKAN – Bu soru önergeleri...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – ...bu, Komisyonun Başkanı olarak sizin sorumluluğunuz ve göreviniz değil midir?

BAŞKAN – Yok değil.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Niye değil efendim?

BAŞKAN – Bir dakika kardeşim, İç Tüzük'e bakalım.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Niye değil efendim?

BAŞKAN – Komisyon, Anayasa'nın 95'inci maddesine göre İç Tüzük'ün kendisine yüklediği görevlerle sınırlı bir görev yapar. İç Tüzük'ün 22'nci maddesinin gerekçesi bir defa...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Yani, biz, burada, siyasal iktidar önümüze ne koyarsa onu yiyeceğiz...

BAŞKAN – Ali İhsan...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – ...sadece onu konuşacağız...

BAŞKAN – Değil... Ali İhsancığım...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – ...başka hiçbir şey konuşmayacağız. Öyle bir şey yok ki!

BAŞKAN – Bunu ihlal ederek size söz verdim zaten. Gündeme gelin ya.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Vallahi, Sayın Başkanım, bu anlayışla Adalet Komisyonu çalışmaz. Bakın, Medisteki baskıcı tutum, soru önergelerine cevap verilmeyen...

MEVLÜT AKGÜN (Karaman) – Kanun dışı ayrı bir toplantı düzenleyelim, konuşalım.

BAŞKAN – O da olur.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – ...bakın İç Tüzük'e aykırı anlayış bugün Adalet Komisyonunda da devam ediyor.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Her konuda bilgili değiliz Adalet Komisyonuyuz diye.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Ben, Adalet Komisyonu ile ilgili bir şey soruyorum. Ben, bugün, ülkenin gündeminde olan bir yolsuzluk konusu var. Bu yolsuzluk konusuyla bağlantılı olarak yüksek mahkemenin yapısının...

BAŞKAN – Buyurun, yapıya geçin diyorum.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – ...sadece palyatif önlemlerle çözülemeyeceğini...

BAŞKAN – Palyatif olur mu canım ya?

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – ...asıl sorunun siyasal iktidarın yargıya olan bakışından kaynaklandığını, yargıyı, kendi arka bahçesinden de öte kendi evi olarak gördüğünü, böyle görmek istediğini ifade ediyorum. Ya benim söylemek istediğim olaylar bunlar.

BAŞKAN – İfade ettiniz zaten bunu üstadım.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Ve şunu da söylüyorum: Bakın, bu kadar açık iddialar varken, bu yolsuzluk dosyalarının Adalet Bakanlığınca Alman mahkemesinden istenmemesi, efendim, bu bakanın, en azından küçük de olsa merak edilmemesi, bir hukuk devletinde görev yapan bir hukuk mantığıyla, bir iktidar mantığıyla nasıl bağdaşıyor?

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Başkanım, bir saniye istirahat ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Arkadaşlarımızın, tekrar tekrar rahatsızlığımızı ifade etmesi şık değil. Rahatsızlığımız konuyla ilgili değil, gündemle ilgili. Ben, Ali İhsan Beyden daha fazla istiyorum yanlış yapanların cezalandırılmasını ama bunu böyle kullanmasınlar. Ama bunu bir böyle siyasi malzeme yapılması doğru değil.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Ali İhsan Bey bitirdi, buyurun Ömer Bey...

RECEP ÖZEL (Isparta) – Sayın Başkanım, söz hakkı bende.

BAŞKAN – Buyurun, buyurun.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Sayın Başkanım, yine atıyorsunuz beni.

BAŞKAN – Yok, verdim, verdim, verdim, Recepçiğim verdim.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Hem bir satışma vardı da; Sayın Ali İhsan Köktürk bana “Recep Özel” mantığı diye bir şey, literatüre yeni bir şey...

BAŞKAN – Hiç satışma olur mu ya! Onu nükte olarak dedi Recepçiğim.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Vallahi, literatüre yeni bir şey, ben hukuk mantığı biliyorum, Parlamento mantığı biliyorum ama Recep Özel mantığını bilmiyordum. Onu da öğrenmiş bulundum. Öyle, buradaki birtakım söylemlerimizde...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Demek ki soyadın gibi özelsin.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Sayın Başkanım, muhalefet milletvekillerimizden, sizin bir göreviniz daha olduğunu da bu arada öğrenmiş bulunuyoruz.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Yanlış bir yol açma şimdi.

BAŞKAN – Nasıl?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Neyi öğrendin, anlamadım?

RECEP ÖZEL (Isparta) – Bir görevinin olduğunu daha öğrenmiş bulunuyoruz.

BAŞKAN – O ney, anlayamadım, o hangi görev?

RECEP ÖZEL (Isparta) – Söyleyeceğim efendim şimdi, müsaade ederseniz.

BAŞKAN – Ha, ha, tamam anladım.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Ülkedeki, yargıdaki soruşturmalara ilgili ya da Komisyon üyelerimizden birinin karşılaşmış olduğu sorunları çözme makamında olmanız ve burada bir genel görüşme ara sıra açmanız gerektiğini muhalefet milletvekillerimiz bunu size bir görev olarak hatırlattılar zannedersen. Herhâlde, bu görevinizin gereğini de yerine getirirsiniz.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Ya, ben bir şey söylemedim.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Başkan yine anlamadı bence.

BAŞKAN – Anladım, anladım, çok iyi anladım.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – O başka bir şey söylüyor Başkanım, siz rahat olun.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Ben bir şey söylemedim ki, aynısını söyledim.

BAŞKAN – Yok efendim bir şey, yok, normal, beni de eleştirebilir tabii iktidarımız, zevk duyarım.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Sayın Başkanım, şimdi, Adalet Komisyonu olarak, öncelikle, tabii ki, bizim riayet etmemiz gerekiyor birtakım kurallara, Türkiye’deki hukukun üstünlüğüne. Geçmişte birtakım soruşturmalarda yapılmış olan yanlışlıkların, tekrar burada yapılıyor olmasının iki yanlışın bir doğru yapmayacağı gerçeğini hepimizin kabul etmesi gerekiyor. Ergenekon soruşturmasının da çarşaf çarşaf yayınlanması yanlış, bugün de çarşaf çarşaf yayınlanması yanlış. Bir arama yapılıyor, aramadaki...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Ya, biz yayınlamıyoruz ki Recepçiğim. Kim yayınlıyor?

RECEP ÖZEL (Isparta) – Bakın, bir dakika canım...

İşte, yayınlayanlar hakkında bir işlem yapıldığı zaman da “Siz bu işlemi niye yapıyorsunuz?” diyorsunuz.

“Devlet hiyerarşisi” denilen bir olay var. Eğer bu hiyerarşiyle riayet etmezsek, ayaklar baş, başlar ayak olursa, kusura bakmayın, hiçbir iktidar da ayakların baş olmasına müsaade etmez. Türkiye’deki son günlerdeki bu gündem ayakların baş olmaya çalışmasından ibarettir.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – O başlar neler yapmış ama!

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Organların tanımları Anayasa’da var...

RECEP ÖZEL (Isparta) – Kardeşim bir şey söylüyorum, müsaade eder misiniz.

BAŞKAN – Ali İhsan Bey, arkadaşımız dinledi, siz de dinleyin.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Bak ben senin konuşmanı için Başkana “konuşsun” dedim.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Böyle bir şey olur mu? Adalet Komisyonunda bunlar dile getirilir mi?

RECEP ÖZEL (Isparta) – Sen getiriyorsun, ben getiremiyor muyum?

BAŞKAN – İzinli değil.

Buyurun Recepçiğim.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Çok farklı bir şey.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Bir bakanın veya bakan oğluna...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Alakasız şeyleri gündeme getiriyor.

BAŞKAN – Arkadaşlar, dinleyelim.

Buyurun Recepçim.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Niye rahatsız oluyorsunuz Ali İhsan Bey?

BAŞKAN – Ya bir dakika Bülent Turan.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Efendim, Turgut Bey “Bir bakan veya bakan oğlu hakkında bu tür iddiaların yapılması ve soruşturma açılması bu iddiaların gerçek olduğunun, yani sabit olduğunun delilidir.” gibi bir şey söyledi.

BAŞKAN – Demez ya, kanaattir.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Hayır, onu söylemedim.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Söylediniz, aynen cümleyi aldım buraya, aynen söylediğiniz buraya aldım.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Şunu söyledim...

BAŞKAN – Ya, Turgut, gerek yok.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Böyle bir soruşturma sonucunda...

BAŞKAN – Ya, Turgutçuğum, böyle bir diyalektik var mı ya?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – ...bakanlar ve oğulları göz altına alınıyorsa, kuvvetle delillendirilmiştir, delillendirmeden yapamazlar...

RECEP ÖZEL (Isparta) – “Sabittir” dediniz, “sabittir” dediniz ya ben aldım onu.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Orada belki...

BAŞKAN – Arkadaşlar, Komisyonumuzun konuşmaları tutanaklıdır.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Sayın Başkanım, yani, burada, elbette ki ülke gündemini konuşabiliriz, her şeyi konuşabiliriz ama bugünkü gündemimiz Danıştay Kanunu. Bununla ilgili olarak yapılan görüşmelerde katkınız varsa onu sunabilirsiniz, ama görüyoruz ki Başkanım, bu arkadaşlarımız, muhalefet bunu bu toplantılarda, diğer toplantılarda haklı olarak dile getirebileceklerdir.

Sınırlarımızı, ben, biraz önce muhalefet konuştu, iktidardan konuşan milletvekili olarak o bapta aldım. Öyle değerlendirilerek bu konu sınırları içerisinde kalarak son noktayı koymak istiyorum.

Teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum. Çok sağ olun.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sayın Başkanım, Anayasa’nın 6’ncı maddesini okur musunuz Komisyon Başkanı olarak?

BAŞKAN – Nasıl? Anayasa’nın...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Anayasa’nın 6’ncı maddesini okur musunuz?

BAŞKAN – Anayasa’nın 6’ncı maddesi egemenlik maddesidir. Kelimesi kelimesine ezbere biliyorum ama yüklediğiniz anlam şeydi. İç Tüzük değil, Anayasa değil mi?

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Anayasa’nın 6’ncı maddesi: “Egemenliğin kullanılması, hiçbir surette hiçbir kişiye zümreye veya sınıfa bırakılamaz.”

BAŞKAN – Tamam, tamam. Ama o egemenliği kanunla devredecek.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Soruşturma bakımından...

BAŞKAN – Ali İhsancığım, bu İç Tüzük, komisyon yetkileri konusunda...

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Devamı da var.

BAŞKAN – Neyse, arkadaşlar bir dakika... Bir dakika...

Değerli Ali İhsan...

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Ya, bu kitap meselesi çok netameli bir şey. Ali İhsan Bey, niye öyle atıyorsun?

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir dakika... Arkadaşlar...

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Anayasa var onun içinde, Anayasa'yı da fırlatıyorsunuz.

BAŞKAN – Yahu, arkadaşlar niye şey etmiyorsunuz?

Bir hususu Komisyonumla paylaşmak istiyorum: Hukukta da geçerli olan, bilhassa yorumda da geçerli olan uygulamada da geçerli olan bir ilke var. Bunu, zaman zaman kullanıyoruz, Uzlaşma Komisyonunda da bolca kullandık: Ölçülülük kozmik bir ölçüttür. Bunu yazarsınız, bakarsınız. Bir...

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Bir de tercüme ediver Başkan.

BAŞKAN – Bir dakika efendim, bir dakika... Hakkıcağım, yapmayın şimdi.

İki: Komisyon Başkanınız, yine komisyon hukukundan çıkan teamüller gereği -aynı zeminde, aynı çağı ve aynı olayları paylaşıyoruz- komisyonda birkaç cümleyle günceli değerlendirebilir, teamüllerde böyledir. Bu noktada, ben, arkadaşlara da söz verdim. Tekrar oraya dönmelerinin bir anlamı olmayacağını düşünüyorum. Hayırlısı, inşallah, bundan sonra gündeme gelmiş oluruz çünkü konulu. Elbette ki yasama organının en büyük işlevi, iktidar olsun, muhalefet olsun, denetimdir. Ama denetimlerin yöntemleri dahi Anayasa'mızda ve İç Tüzük'ümüzde gösterilmiştir.

Ben, bu değerlendirmeden sonra...

Ya, Hocam, buyurun Ömer Bey.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli arkadaşlarım, ben, güncel ilişkin bir şey söylemeyeceğim. Ama biraz sonra belki söyleyeceklerim güncellele doğrudan ilişkili olacak.

BAŞKAN – Olabilir.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Ve sadece, sözlerimi bitirirken bir dört cümlelik gündeme ilişkin dört cümleyi geçmeyen bir şeyi de ifade edeceğim.

Şimdi, bir kere şöyle bir şey var: Sayın Başkanım, siz, özellikle özel hukuk alanında çok değerli bir hukukçusunuz. Geçmişte, parlamenter görevinden önce, bu ülkenin saygın özel hukukçularından biriydiniz. Keza, burada, Adalet Komisyonu sürecinde de -ben iki buçuk yıldır buradayım- çoğunlukla uyumlu bir çalışma ortamı sergilendi diğer komisyonlara oranla diyelim. Fakat, öncelikle yadırgadığım bir şeyi ifade etmekte yarar var: Bir kez, bütçe görüşmeleri bu Parlamentonun en önemli görüşmeleridir. Dikkat ederseniz, dönem açılışlarında genel başkanlar Parlamenta gelip bir konuşma yaparlar, bir de bütçe görüşmelerinin başlangıcında ve bitiminde. Bütçe görüşmelerinin, böyle, sıradan hâle getirilmesi, bir parlamenter olarak beni son derece üzümüştür. Tamamıyla boş sıralara seslenen insanlar vardı. Bütçe görüşmeleri bir ay sürerdi, on güne sıkıştırıldı. Yani bu, parlamenter geleneğe uygun düşmeyen bir tutumdur. Ama şunu ifade etmek isterim ki: Sizi de yadırgadığımı ifade edeyim. Bu bütçe görüşmelerini bir anlamda...

BAŞKAN – Yadırganızı da hoş gördüğümü ifade edeyim.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – ... anlamsızlaştıran bir etmen de siz oldunuz ne yazık ki.

BAŞKAN – Peki.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Bütçe görüşmeleri bu hâldeyken, böylesine önemli bir görüşmede, bu tasarımı Komisyon gündemine almayı size yakıştıramadım.

BAŞKAN – Peki efendim.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Ve şunu da ifade edeyim ki, belki şu olabilir: "Komisyonumuz uzunca bir süredir toplanmamıştı, hani, işte bir iş geldi, toplanalım." anlayışı egemen olmuş olabilir kuşkusuz. Ama, daha çok da, kuşkusuz, bu tasarımı bir an önce yasalaştırmak isteyen anlayışın sizden istekte bulunduğu ve bunun sonucunda da bugün burada toplandığımız sonucuna da varabiliriz. Ben, bu tip konuşmalarda, genellikle, işin özüne değinirim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederiz.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Çok fazla detaya girmem ama müsaade ederseniz, bugün, şöyle bir genel değerlendirme yapmak isterim bu tasarıyla ilgili.

Bir kez, bu tasarımı geçmişteki anlayışın bir tezahürü olarak görüyorum. Şöyle söyleyeyim: Dün bu tasarımı bir kez daha gözden geçirdiğimde, bir milletvekili olarak, açık söyleyeyim, utandım. Yani kendimi çok boş hissettim, işe yaramaz hissettim, bir konu mankeni gibi hissettim ve gerçekten, yürütmenin bir memuru gibi hissettim. Şurada, bu Parlamentoda bulunmamızın ne kadar anlamsız olduğunu, bence bu tasarı ortaya koymaktadır.

Şimdi, düşünün, daha altı ay önce, işte, dava daireleri kurullarını değiştiriyoruz, ne olduysa altı ay sonra bunu yeniden değiştirme gereği duyuyoruz. Biz, böyle, bozuk yasaları düzeltme mekanizması değiliz. Biz, Türkiye Cumhuriyetinde hani diyoruz ya “Millî iradenin temsilcisiyiz.” Biz millî iradenin temsilcisi falan değiliz. Yani gerçekçi olalım. Bunun millî iradeyle falan ilgisi yok. Altı ay önce önümüze bir metin sunuluyor “Kabul edenler... Etmeyenler...” muhalefet ne kadar direnirse dirensin hiçbir anlamı yok. Ama bunun sonucunda öyle bir noktaya geliyoruz ki, alın, size, bunu bir daha değiştirin... Bu, bizim, onur savaşımızdır, bu tasarıya “evet” ya da “hayır” demek bir milletvekilinin onur savaşındır bence.

Bir noktaya daha değinmek isterim: Mutlaka, bugünlerin, günü geldiğinde bir muhasebesi yapılacaktır. Kuşkusuz ki her dönemde ülkeye egemen olan güç yargıya da hükmetme niyetini göstermiştir çeşitli vesilelerle. Zaman zaman bunun örneklerini 12 Eylülde de görmüştüzdür, 28 Şubatda da görmüştüzdür, vesaire. Keza, bu iktidar döneminde de birtakım müdahalelere rastladık yargıya egemen olmanın bir niyeti gereği. Fakat, mesela 12 Eylül 2010’daki referandum bir dönemdir, önemli bir mihenk taşıdır, bunu anlarım. Hatta, MİT Müsteşarının korunmasına dönük olarak yapılan girişimleri de anlayabiliyorum ama ben bu düzenlemeyi anlayamıyorum. Eğer, gelecekte bugünlerin muhasebesi yapılacaksa -ki yapılacaktır- bence en büyük kanıt bu tasarı olacaktır. Yani yargıya idarenin hükmetme anlayışının en tipik örneklerinden biridir ve herhâlde, gelecekte bugünlerin muhasebesi yapıldığında, bu tasarı, öncelikle, burada bulunan bizlerin önüne konacaktır.

Şimdi, düşünelim, Danıştaya...

BAŞKAN – Yani akademik muhasebe anlamında değil mi Ömer Bey?

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Tabii ki, tabii ki, tabii ki.

BAŞKAN – Tamam, anladım. Yoksa 83’ e 1’ e göre tekliflerde bir sorumluluk yok, Anayasa 83’ e göre.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Hayır, yok. Kesinlikle yine demokrasi ve hukuk çerçevesinde.

Hukuk fakültelerinde belki önemli bir örnek olarak bu ortaya konacaktır diye düşünüyorum her şeyden öte.

Şimdi, 15 dava var Danıştayımızın, bir dava daha ilave ediliyor, 16 daire. Bir daire 1 başkan ve 4 tane üyeden oluşur. Ama ne yapıyor? 1 daire ilave ediliyor ama 30 tane de üye getiriliyor. Şimdi 1 daireye 30 üyeye ne gerek vardır? Yani mantık yürütelim: Bir daire varsa 4 tane üyesi var, işte “Komisyonlar hâlinde çalışılır.” mantığı egemen olabilir bu noktada, değil, 30 tane... Hani şunu dersiniz anlarım: 1 daire 2 komisyon olur, 5’ erden 10 tane üye tayin edersiniz ama bu 30 üye bir kere anlamlı değil.

İkincisi: 2012’ de Danıştay’ ın devreden dosya sayısı 210 bin dolayındadır yaklaşık. Şimdi, 1 daire artırdığınız zaman -daire başına bugün 14 bin dosya düşmektedir- bu dosya sayısı daire başına 13 bin 125 olacak. Yani daire başına 850 tane dosya indirebilmek için bu daire kuruyor. Birincisi, bunu, çok doğru bulmuyorum.

Bir diğer noktamız -belki şeylerde yine değerlendireceğiz ama- idari dava daireleri kurullarının oluşumunda birinde başkan var, birinde başkan yok. Şimdi, bir üst merci var, mesela Vergi Dava Daireleri Kurulunda. Vergi Davaları Daireleri Kurulunda hiçbir başkan görev almayacak. Şimdi, bunun mantığı var mı? Bir dairenin başkanı olan kişi kendi üyesi tarafından denetlenebilir hâl e gelecek. Yani yukarıdaki bir fıkrada idari dava daireleri olduğu zaman başkandan ve birtakım üyelerden oluşuyor ama iş Vergi Dava Daireleri Kuruluna gelince burada başkan yer almıyor. Neden? İnsanın aklına, ister istemez, tabii ki şöyle bir soru geliyor: Demek ki o dava daireleri kurulu istenen, “bizim oğlan”lardan oluşmuyor. “Nasıl bizim oğlanlardan oluşur?” mantığı o kadar tipik bir şekilde ortaya konmuş ki gerçekten kabul etmek mümkün değil.

Bir diğer taraftan dava açma süresini vatandaş için altmış günden otuz güne indiriyorsunuz, amaç, niyet davaların hızlanması, ama idarenin talep üzerine vatandaşına cevap verme hakkını yine altmış günle koruyorsunuz. Bunun “davaların kısa sürede bitirilmesi” zihniyetiyle hiçbir ilgisi yok. Bu, vatandaş yargıdan uzak tutma girişiminden başka bir şey değildir.

Son olarak değerli Başkanım: Bu ivedi yargılama usulü. Bakıyoruz, ihaleden yasaklama kararları hariç ihale işlemleri acele iş sayılacak.

İkincisi: Acele kamulaştırma işlemleri. Hani bunu biraz anlayabilirim, adı üstünde acele kamulaştırma işlemi.

Üç: Özelleştirme Yüksek Kurulu kararları. Yani, bu ülkenin en önemli kazanımları, cumhuriyetin kazanımları özelleştirilecek, insanlar sokaklarda yürüyecekler -örneğin, Muğla’ da, Milas’ ta, Yeniköy’ de, Kemerköy santralleri var, Yatağan Termik Santrali var, işte bu ayın 16’ sında özelleştirilecek- işçiler direniyor, gaz yiyor, cop yiyor ama bu noktada siz bunu bir an önce bitirme telaşına düşeceksiniz. Yani bu son derece önemli. Oradaki binlerce insanı, esnafı, işçiyi, köylüyü etkileyen bir işlem, bunu, apar topar yasal düzenlemelerden sonra yargı yolundan geçirip bir an önce satmaya kalkacaksınız.

Bir diğeri: Turizmi Teşvik Kanunu uyarınca yapılan satış, tahsis ve kiralama işlemleri. Şimdi, bu kadar acil mi turizmi teşvikteki satma matma işleri?

Bir diğeri: Çevre Kanunu uyarınca idari yaptırım kararları hariç çevresel etki değerlendirmesi sonucu alınan kararlar, yani nedir? Bir şeyde çevre engeli var, bir yapılaşmada, “Bunu nasıl çabuk bertaraf edebiliriz?” anlayışı.

Bir diğeri: Kentsel dönüşüm, kısaca özetleyeyim.

Şimdi, bunların tümüne baktığınız zaman, tümü akçeli işlerdir. Yapmayın bunu. Bugün, ülkedeki yolsuzlukların bu denli gündeme getirildiği bir ortamda, şu düzenlemeyi çıkarırsanız, inanın, Adalet ve Kalkınma Partisi olarak siz rencide olursunuz. Size bir yaftalama daha yapılır. Gerekçe konur önünüze. Bakın, yolsuzluklarla bakanların çocukları işte -masumiyet karinesini gözeterek söylüyorum bunu- bu iddialar, algılar gündemdeyken, şu yasal düzenlemeyi toplumsal yaşamda gerçekten izah edemezsiniz diye düşünüyorum.

Son olarak Sayın Başkanım...

BAŞKAN – O 4 cümle...

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – 4 cümleyi açıklayıp sözlerimi bitireceğim, o da şu: 10 Aralık 2011 günü bütçe kesin hesap konuşmamda şöyle 4 cümleye yer vermişim: “Değerli arkadaşlarım, burada şunu söyleyeyim: Polisi rejim muhafızı gören, yargıyı toplumsal muhalefeti sindirmede bir araç gibi kullanmaya çalışan anlayışın sonu vahimdir ve dünya bunun örnekleriyle doludur. Değerli Adalet ve Kalkınma Partili arkadaşlarım, aslında kendi Frankenstein’inizi yarattınız. Bu yargıdaki kadrolaşma girişiminizle 40 yaş düzeyinde bir gruba yargıyı teslim ettiniz. Güya yaptıklarıyla kendi iktidarınızı ayakta tutacaklardı. Ama şunu unutmayın: Bunlar bir gün gelip sizi de dinlemeyecekler, belki de tasfiyenizi onlar yapacaklar.”

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Tabii, Genel Kurul ve Komisyon tutanaklarına konuya saygılı, eleştirel de olsa, eleştiriye ben pozitif bakan, en ağır eleştirileri dahi tahammül kabında rahatlıkla sindiren ve müzakere stratejisi bakımından kolay kolay da cevap vermeyen bir anlayış içerisindeyim. Teşekkür ediyorum nitelikli konuşmanız için, konulu konuşmanız için. Çok sağ olun.

Evet, Faruk Bey bizi bekliyor. Sayın Bakanım, böyle bitiriyoruz, ondan sonra Bakanın yüksek görüşlerini... Arada “Ben bu aşamada cevap vereyim.” diyebiliyorsanız, mümkün.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sonunda...

BAŞKAN – Ama verimlilik bakımından, produktivite bakımından o usule hâkimiz.

Buyurun Faruk Bey.

Faruk Bey, Parlamentonun asli üyesi ama Komisyonumuzun misafir üyesi.

FARUK BAL (Konya) – Ben de onu söyleyecektim.

BAŞKAN – Ben Anayasa Komisyonunda misafir üye olabiliyorum zaman zaman. Yani Komisyonun üyelik hukukundan değil milletvekili hukukundan istifadeyle söz veriyorum.

Buyursunlar.

FARUK BAL (Konya) – Evet, hoşgörünüze teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlarımın da zamanını almak istemiyorum. Tabii ki Komisyonun asli üyesi değilim.

Ben, aslında bu ivedi işler ve grup davalarıyla ilgili çekincelerimizi anlatacaktım ama konuşmanın başında ifade ettiğim hususların iyi anlaşılmadığını düşünerek birkaç cümleyle onlara temas etmek istiyorum.

Recep Bey’in “ayakların baş, başların ayak olduğu” şeklindeki düşüncesi hukukun üstünlüğü, hukuk devleti, kuvvetler ayrılığı, yargı bağımsızlığı, yargı tarafsızlığı gibi evrensel değerlerin tümünü siyasi bir bakış açısıyla görmezlikten gelmek demektir en hafif ifadesiyle. Hukuk devletinde ayak ve baş olmaz. Hukuk devletinde herkes hukuka uymakla mükelleftir. Bizim hukukumuzda da eksiği, yanlışla adli olarak görev yapan polislerin zabıta görevlerine ilişkin temel bir kural oluşmuştur. Bu temel kuralda da adli görev yapan polislerin amiri savcıdır. Bunlar elbette ki önleyici zabıta gücü olarak kullanılırsa elbette emniyet müdürüne, kaymakama, valiye, bakana vesaireye bağlıdır. Fakat adli işi yapmaya geldiğinde hiç kimse onlara talimat veremeyeceği gibi o da yaptığı işleri hiçbir kimseye bildirmek, sıralı amirlerine bildirmek gibi bir sorumluluk altında değildir. Bunun böyle anlaşılmadığını, konuya buradan girerek ifade ediyorum. Zaten hukuk devleti dediğimiz kavramı Adalet ve Kalkınma Partisi çok içine sindirememişti. Hukuk devleti içeriisindeki yargının bağımsızlığı, tarafsızlığı ve demokratik değerler, bunları “reform” adındaki paketlerle, iktidarını, hukuku silah olarak kullanarak

güçlendirme çabası içerisindeydi. Bu çabanın ürünü olarak 2010 tarihinde yapılmış olan referandumdan sonra -konuya geldim Başkanım- Danıştayla ilgili bakın neler olmuş.

14/2/2011 tarihinde, referandumdan sonra Danıştay Kanunu'nda değişiklik, 19 madde. 14/4/2011, iki ay sonra, Danıştay Kanunu'nda değişiklik, 2 madde. 26/8/2011 dört ay sonra, Danıştay Kanunu'nda değişiklik, 14 madde. 5/7/2012 Danıştay Kanunu'nda değişiklik 6 madde. Bunların bir kısmı Anayasa Mahkemesinde iptal ediliyor, kanun hükmünde kararnameyle, geliyoruz 7/7/2013 yani bundan dört, beş ay önce, burada da 15 madde. Toplam 52 madde. Niçin değişti? Özü...

BAŞKAN - Sayı 5 mi Faruk Bey, 6 mı?

FARUK BAL (Konya) – 5. Yani referandumdan sonra 5.

Bunların özü, kimse kimseyi kandırmasın, Danıştayda iktidar çoğunluğunu ele geçirebilmek amacına yönelikti. İktidar çoğunluğu ele geçti. “İhtilaller yavrularını yerler.” diye tabii bir kural vardır. Güçler çatışması ortaya çıktı ve o güçler çatışmasının sonucu olarak da bugün bu kanun tasarısı gündemimizde. Önceki de yanlış, bu da yanlış. “Önceki de yanlış.” derken 2010 öncesi, Danıştayın, Anayasa Mahkemesinin, HSYK'nın, Yargıtayın doğru iş ve işlem yaptığını, hepsine kefil olduğumuz anlamında söylemiyorum, orada da çok yanlış vardı, saymak istemiyorum polemige girmek için. Orada da yargı siyasal kararlar veriyordu, ideolojik kararlar veriyordu vesaire ama onu düzeltelim derken bizim Parlamento olarak dayanacağımız tek temel kavram hukuk devleti, yargı bağımsızlığıydı. Bu terk edildi, yerine rövanşçı, intikamcı “Ben orayı ele geçireceğim.” gibi bir anlayışla bugünlere geldik. Bu kanunda da bunun izleri görülmektedir. Dolayısıyla 2010'da yapılan hata burada tekrar yapılmasın. Yapılırsa ne olur? Gelecekte bugünkü konuşmalarımıza, nasıl 2010'daki konuşmalarımıza referans veriyorsak, bugünkü konuşmalara da referans verirler.

Şimdi, burada, değerli arkadaşlarım, bakış açısı itibarıyla -bu tasarıda genel bu- hukuki ihtilafları sona erdirmek yerine doğmuş olan hukuki ihtilafların nasıl üstünü örter, nasıl onları derdest eder, çok çabuk bir şekilde hukuk alanının dışına çıkarırım bu anlayışla getiriliyor. Oysa idare hukukundaki hukuki ihtilaf devlet organlarıyla vatandaş arasındaki ihtilafıdır. Devlet organlarının iş ve işlemleri hukuka uygun değilse vatandaşın müracaat edebileceği kapı idari yargı organıdır. Dolayısıyla, idari yargı organı devlet organını çalıştıran gücün iradesine tabi hâle getirilirse o zaman kadı ve hakkı ihlal eden kişinin meselesine geliriz. Burada eğer bir şey yapılacaksa güçsüz durumda olan bireyin iş ve işlemi yapan idareye karşı güçlendirilmesi gerekmektedir. Hak bunu gerektirir, hukuk bunu gerektirir. Dolayısıyla tasarıda vatandaşın dava açma süresini, temyiz süresini, özellikle grup davaları gibi ucube bir anlayışla birinin hakkına bir başkasının hakkı nasıl aranıyor, nasıl yargı önünde değerlendiriliyorsa ona göre değerlendirecekmiş gibi bir kıyas yoluna gidilmesi son derece de yanlıştır. Bu yanlışlığın yapılmaması gerektiğini düşünüyoruz çünkü bu çare değildir.

Basit bir örnek vereyim. En basitinden, hiç siyasi sonucu olmayacak bir örnek vereyim. Örneğin, bir lojmanda 30 tane devlet memuru var. İşte, o lojmanla ilgili idare karar veriyor, “Hepsi dışarıya çıksın, atıyorum hepsini.” dedi ve 30 kişi de idare mahkemesine dava açtı. Bu tasarıya göre ne olacak? Bir tanesine hâkim bakacak, diğerleri bekleyecek, hâkim kararını verecek ne kadar zamanda verirse, temyiz edilecek, Dava Daireleri Kuruluna gidecek, Dava Daireleri Kurulu “evet, doğru” veya “yanlış” diye bir karar verecek, bu karar geri dönecek, geri döndüğünde de hâkim -aynen ifade ediyorum- Danıştayın kararına göre karar verecek. Şimdi, burada geriye kalan grup davalarında hâkimin tabii hâkimlik ilkesi nerede kaldı? Hâkimin vicdanı nerede kaldı? “Hâkim önündeki dosyaya hukuka göre karar verir.” ilkesi nerede kaldı? Tamamen hâkimi robotlaştırıyor, tamamen hâkimin iradesini ve vicdanını alıp “Davalar nasıl çabuk biter?” düşüncesine kurban ederek dışarıya atılıyor.

Öbür taraftan baktığımızda, tabii ki penceresine göre, hangi pencereden bakarsan onu görürsün; devlet penceresinden bakınca “Bir an önce bu adamlar çıksın bu binadan, ben burayı atacağım, satacağım.” diyecektir ama orada oturanlar gözünden baktığımızda, içinde hastası olan vardır, engellisi olan vardır, efendim, ekonomik zorluk içerisinde olup oradan çıktığı zaman evsiz kalabilecek olan vardır. Yani her olayın kendine has, müşahhas özellikleri vardır. Hukukta da zaten temel ilke budur. Her olay kendi şartları içerisinde hukuk önünde değerlendirilir. Dolayısıyla bunun grup davaları çerçevesi içerisinde vatandaşın en tabii hakkı olan adil yargılanma hakkını ihlal edecek şekilde ve davaları da çabuk bitirme yerine tam tersine uzatarak hakka ulaşma sonucunu doğuracak bu talepten vazgeçilmesi gerektiğini düşünüyorum.

İkinci konu çok daha vahim ve güncel olayla da doğrudan ilgili. Ne kadar girmeyelim desek, gireceğiz.

Şimdi, ivedi davalarda ne olacak? Hangi davalar ivedi davalara tabi? Biraz önce değerli milletvekilimiz saydı, tamamı akçalı; tamamı hak, hukuk, vicdan sahibi kişilerin eline kalemi alıp imza atarken yüreğinin titrediği davalar; tamamı kul hakkının yenilebileceği ve bütçe ve mali hükümlerin uygulanacağı konular. Bunları ivedi şekilde soruşturma kılıfı adı altında hak sahiplerinin hukukunu ortadan

kaldırarak, yürütme organının da eline iktidar yetkisi almışların kendilerinin veya yandaşlarının ceplerini doldurabilecek şekilde Komisyon huzurunda görüşülmesi ve sonuçlandırılmasını vicdani, ahlaki ve siyasi kurallara aykırı bulmaktayım.

Dolayısıyla, Sayın Başkan, Adalet Komisyonunun değerli üyeleri; biraz önceki müzakerelerde, konuşmalarda da Adalet ve Kalkınma Partisine mensup olan arkadaşlarımızın elbette ki yolsuzluğa, elbette ki siyasi, ahlaki değerlerden yoksun olarak yürütme gücünün kullanılmasına karşı duracaklarını ümit ediyorum, böyle davranacaklarını ümit ediyorum.

Bu ümitle, bu iki temel kavramın ve üçüncü olarak da Danıştaya 95 üyeli 152'ye çıkarırken yapılan yanlışın, şimdi 31 üye ilaveyle yeniden tekrarlandığını düşünüyorum. Doğrusunu, Sayın Başkanım siz biliyorsunuz da birkaç cümleyle Milliyetçi Hareket Partisinin yargı reformuyla ilgili düşüncesini üç cümleyle ifade...

BAŞKAN – Üç cümle tamam ama o biliyorum ki bir günde anlatılmaz, o sistemi biliyorum.

FARUK BAL (Konya) – Ama bugün belki burada bu bir çözüm olur.

BAŞKAN – Faruk Bey, üç cümle...

FARUK BAL (Konya) – Değerli arkadaşlar, Anayasa Uzlaşma Komisyonunda yargının bağımsız ve tarafsız hâle getirilebilmesi için biz özgün bir öneride bulunduk. Bu özgün öneri başlangıçta Komisyonunda bulunan 3 parti tarafından tebessümle karşılandı ama daha sonra, işin detayının açıklanmasından sonra ciddi bir kabul gördü, Adalet ve Kalkınma Partisi kısmen ama diğer 2 parti, CHP ve BDP genel olarak bu düşüncemizi kabul etti. O da şudur: Yargıyı bağımsızlaştırabilmek ve tarafsızlaştırabilmek için atayan makamla organik ilişkisinin kesilmesi gerekmektedir. Bunun için de elbette ki hâkimler arasında bir seçim yapılacaktır. Yapılacak bu seçim ile -bir tanesinden örnek vermek için söylüyorum- oy sayımı neticesinde ortaya çıkan ilk 4 kişi Türkiye Büyük Millet Meclisine gelir. Türkiye Büyük Millet Meclisinde bu ilk 4 kişiden herhangi birisi 367 oy alarak mutabakatı temin edebilecek bir anlayışla seçilebilirse seçilir. Üç turda bu seçim başarılmazsa 4 kişi arasında kura çekilir. İşte, bu sistem eğer diğer yargı organlarına da uyarlanarak halledilebilirse bu takdirde yargı içerisinde toparlanmalar, yargı içerisinde gruplaşmalar, yargı içerisindeki siyasi nitelik kazanan davaların etki altında, atayan gücün, seçen gücün etkisi altında sonuçlandırılması gibi geçen birkaç gün içerisinde yaşadığımız olaylar gibi olaylar yaşanmaz, hâkimi layık olduğu peygamber postuna oturturuz. Cenabı Allah'ın verdiği o vicdan ile mantık ile akıl ile eline getirilmiş olan uyumsuzluğu kuyumcu terazisinde tartmasına imkân sağlarız. Pancar kantarı gibi bir görüntüden de yargıyı kurtarır, hantallığını da bertaraf etmiş oluruz.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Faruk Bey'in bu tezi ve projesi Hasan Celal Güzel Bey tarafından periyodik olarak çıkarılan Yeni Türkiye dergisinde ayrı bir konu olarak işlenmiş, makaleleştirilmiş. O konuları da, kısmen tartışılan, adalete odaklı yargı reformu da yine tarafımdan aşağı yukarı 30 sayfaya yakın bir makaleyle makaleleştirilmiş. Yani Komisyon dışında da görevler var sayın arkadaşlar.

Buyurun Turgut Bey.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Şimdi, geneline girmeden bir iki cümle söyleyeyim ama çünkü Sayın Bakana sorduğum sorulardan sonra da, gerçi Recep arkadaşımız da benim az önceki açıklamamla...

BAŞKAN – Turgut Bey, konuşmadan bir şey söyleyeyim ben size. “Boliny” diye bir yargılama usulcüsü var, hocam bilir, diyor ki: “Kurullar oluşturdukları usul ile bağılıdır; hem dillerini bağlar hem kollarını bağlar.” Onu zımnen de...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Şimdi, yanlış anlamalara neden olmasın diye Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Peki, birkaç cümle.

Buyurun.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Şimdi, ben konuşurken Recep arkadaşımız dedi ki... Ben şunu söylemek istemişim: Bu operasyon, bu soruşturma yapılırken bir suçüstü hâline benzer bir şekilde delillerin net bir şekilde toplandığına inandığımı söyledim. Yani mevcut tabloda yani onu anlatmaya çalıştım. Yoksa deliller sabittir falan değil. O anlamda söylemişim. Yani bu soruşturma yapılıyorsa, bakanlar ve çocukları da bu işin içinde varsa deliller yeterince toplanmıştır ki öyle yapılıyor anlamında söyledim.

Şimdi, Sayın Bakanım, size sorduğum sorularda tabii genel olarak yanıt verdiniz ama oradan yani şöyle bir şey de çıkardım. Türkiye'nin, AKP iktidarında geldiği noktayı anlattınız, işte, gerek ticaret hacmimizi, millî geliri ama buradaki iddialarda da şu var: Yüzde 0,4-0,5 falan oranlar böyle alınıyor. Yani buradan “Bal tutan parmağını yalar mı?” diye düşündüm içimden. Yani tamam, bir

tarafından "Türkiye'yi geliştiriyoruz." diyorsunuz ama ucundan da az bir şey "Acaba birileri kendine buradan almayı mı hak reva gördü?" gibi diye düşündüm. Öncelikle bunu söyleyeyim.

Yani Türkiye tabii ki on bir-on iki yıldır yerinde saymıyor. Yani 7 yaşındaki çocuk on yıl sonra, on iki yıl sonra 19 yaşında oluyor, delikanlı oluyor, askere gidiyor. Yani herhâlde o da gelişiyor, Türkiye de gelişecek on iki yıl sonunda. Yani bu, ha, iyi beslenen de gelişiyor, az protein alan çocuk da besleniyor, kötü beslenen çocuk da gelişiyor ama Türkiye bir şekilde gelişecek yani bu işin doğasında var. Yani geçmişte AKP on iki yılda Türkiye'yi yönetiyor, başka hükûmetler de 58, 59 tane hükûmet de geldi, ülkeyi yönetti. Onlar da bu ülkeyi geliştirdiler, büyüttüler.

Bir şey daha söyleyeceğim. Bakın, siz de çok iyi bilirsiniz, hukukçusunuz. Yani bu soruşturmayı yapan polislerin idare amiri savcıdır soruşturma sırasında yani savcıya bağlı çalışanlar. Yani kalkıp da onlardan hiç kimse "Siz niçin kurumdaki müdürlerinize, işte efendim, emniyet müdürünüze, valinize bilgi vermediniz?" gibi bir şeyi onlardan istemek hakkına sahip değildir. O soruşturma yapılıyorsa onların bağlantılı olacağı veya konuşacağı kişi, amirleri savcıdır. Yani bunu da her birimiz biliyoruz. O çerçevede mutlaka olayların değerlendirilmesi gerekir.

Şimdi, Sayın Başkanım, biz alt komisyonda tasarımı tartışmaya çalıştık. Ufak tefek değişiklikler yapıldı. Bu arada bizim de düşündüğümüz, daha doğrusu eleştirel boyutlarıyla konuyu gündeme getirdiğimizde bazı ufak tefek değişiklikler yapıldı. Bu arada ilginç olan şeyler de oldu. Yani Hükûmet tasarısı geldi Bakanlıktan veya Başbakanlıktan; orada geldiği hâlini de tekrar değiştirdi arkadaşlarımız. Yani onlar niye oldu, onu da konuşmak lazım. "Ya, işte, çok düşünemedik." ya da yolda tekrar birisinden bir talep mi geldi, mesaj mı geldi? "Böyle olmasın, şöyle olsun." diye önerge getirdi arkadaşlar tasarıyla ilgili olarak Bakanlıktan, onu da belirtmek lazım.

Şimdi, Ömer Bey aslında net bir şekilde koydu ortaya tabloyu. Yıllardır burada çalışıyoruz. Kanun tasarıları şöyle geliyor, sonra da şöyle açıklanıyor. Bunlar ihtiyaçtan doğmuştur, yargıda işte dosya sayılarımız fazla, yüksek mahkemeler ciddi anlamda bunların altından kalkamıyor, ki buradan da Danıştayın yetkilileri var, alt komisyonda da sohbet ettik. Rakamları geçen toplantıda Sayın Bakan da verdi, sanıyorum 340 bin ya da 350 bin civarı dosya vardı bu yıl. İşte, bunun 140 bin civarı sonuçlandırıldı, geriye 200 binin üzerinde dosya yine bir sonraki yıla devrediyor. Yıllardır böyle yani yıllardır, 2010'dan sonra da baksa hep 200 bin civarı dosyanın devrettiği söyleniyor üç aşağı beş yukarı. Yani Danıştay çalışıyor, çalışıyor, yıl içerisinde çıkardığı dosya 110 bin, 120 bin, 130 bin - neyse yani- dosya çıkarıyor ama nihayetinde 200 bin dosya hep kalıyor. Bu hep söyleniyor. Sonra yasanın gerekçesine böyle bakıyoruz. Tamam, bununla ilgili birtakım düzenlemeler var. Yani 10'uncu maddeye baktığımızda bazı davaların Danıştaydan alınması, daha doğrusu Danıştayın görev alanından alınarak işte bölge idare mahkemelerine gitmesi gibi birtakım düzenlemeler var. Doğru, bu yıllardır söyleniyor zaten. Yani yıllardır bunu Danıştay tahmin ediyorum sürekli diyor. "Yani bu dosyalarla bizi meşgul etmeyin." Yani bu davalar... Şimdi, burada türlerine baktığımızda gerçekten yazıktır, gınahtır yani öyle uyumsuzluklar var ki Danıştay dışında işte bölgesindeki idare mahkemesinin veya heyetlerin veya tek hâkimlerin bakabileceği türden davalar var. Yıllardır Danıştayın iş yükünü onlar artırmış. Bunu anlıyorum, anlıyorum da, anlamadığım olay yani Ömer Bey'in de belirttiği gibi, altı ay önce işte İdari Dava Daireleri Kuruluyla ilgili yapılan son düzenleme. Ondan evvel yine yapmıştık, 6110'la yapılmıştı. Bu niye tekrar geldi? Komple İdari Dava Daireleri Kurulu yeniden yapılandırılıyor, sürekli hâle getiriliyor. Altı ay evvel üç yıllığına farklı bir yöntem öngörmüştük. Seçim şekli işte tekrar belirleniyor. İvedi yargılama yolu, grup dava...

Grup davayı alt komisyonda da belirttim, anlayabilirim. Yani çok bunu, grup dava, orada da belki sakıncalar çıkabilir ama grup dava yine iş yoğunluğunu, iş yükünü azaltmak adına düşünülebilecek bir yöntemdir diyebilirim. Onun dışında, sürelerle ilgili yapılan düzenlemeler...

Ama ben özetle şunu söyleyeyim: Bu tasarının içine baktığımızda ihtiyaçtan kaynaklanıyor gibi birtakım gerekçelerin içerisine itinayla, özenle sıkıştırılmış özel maddeler var. Bunun hiç alakası yok ihtiyaçla falan. Bu, tamamen, Ömer Bey'in de belirttiği gibi, uzatmayayım, özel amaçlı olarak getirilen maddeler; İdari Dava Daireleri Kurulu.

Bakın, şimdi, az önce bir şey söyledim, dedim ki: Tasarıyla geldiğinde İdari Dava Daireleri Kuruluna seçim iki yıllık görev süresi Danıştayda dolan üyeler içerisinden yapılacak. Şimdi, bu iki yıl niye iki yıl diye düşündüğümüzde arkadaşlar, iki yıllık sürenin Danıştayda yeterli olduğunu, zaten Danıştaya gelene kadar her birinin on beş yirmi yıl süreyle hâkimlik yaptığını, tecrübeyle sabit, tecrübeden olduğunu, iki yılda da Danıştaydaki süreci öğrendiklerini ve dolayısıyla İdari Dava Daireleri Kurulunda görev yapabileceklerini söylediler. Gerekçe bu. Baktığımız zaman, evet, yani belki öyle değerlendirilebilir ama 6110 sayılı Yasa'yla biz Danıştaya 61 tane üye atadık, daha doğrusu atadınız. O üyelerin süresi yeni doldu, iki yıllık süresi. Şimdi, seçim yapıldığında kaçının bu

61'den geldiğini, kaçının daha önceki yargıçlar olduğunu hep beraber göreceğiz zaten. Şimdi, bu seçimi yapacak olan kurul tasarıda Başkanlar Kurulu. Başkanlar Kurulu bu İdari Dava Dairelerindeki yeni belirlenecek olan hâkimleri seçecekler. Ha, bir önerge getirdi arkadaşlar alt komisyonda, "Bunu Başkanlık Kurulu yapalım." dediler. Şimdi, Bakanlıktan da yetkili arkadaşlarımız burada. Sayın Başkanım, Sayın Bakanım; bu bence önemli. Yani tasarıda Başkanlar Kurulunu zaten daha önceki yasal düzenlemede bu görevler için yetkilendirilmişti. Yani Başkanlar Kurulu bu İdari Dava Daireleri Kurulunu seçecek olan kurulken, sizden gelen tasarıda, bir önergeyle bunu "Başkanlık Kurulu" yaptınız, daha doğrusu önergeyle öyle kabul edildi. Başkanlık Kurulu 6 kişiden oluşuyor bildiğim kadarıyla. Niçin birdenbire yani 16 kişilik başkanlardan oluşan kuruldan alındı bu yetki de birdenbire 6 kişilik, içinde daire başkanlarının da olmadığı bir heyete, daha dar kapsamlı bir heyete yolda dönüştürüldü. Yani tasarı geldi, alt komisyona geldi, birdenbire değiştirdik. Yani bu ne kadar masum, ne kadar değil, bunu da mutlaka tartışmamız gerekir.

Şimdi, burada eğer gerçekten yeni bir yapılanmaya gidilecekse ve kafalarda soru işareti bırakılmayacaksa -öyle diyelim- niçin kura yöntemini düşünmüyoruz? Yani baktığımızda orada alt komisyonda şu konuşuldu, arkadaşlarımız şunu söylediler: "Yahu, orada Danıştaydaki her üye bu görevi yapabilecek nitelikte." Yani iki yıllık süreyi de koydular, dediler ki: "Hayır, hepsi yetkinlik açısından bunu yapabilir." O zaman kura getirelim. Bırakalım Başkanlık Kurulunu, bırakalım Başkanlar Kurulunu, onlar çıksın devreden. Yetkinse arkadaşlarımızın her biri kura yöntemiyle oradaki yeni kurulu belirleyelim yani ilk yapıyı öyle belirleyelim. Yani bırakalım bu Başkanlık Kurulunu. Şimdi, bu yapı, İdari Dava Daireleri Kurulu yapısı tümüyle -yani bunun tabii siyasi yanını çok iyi biliyoruz, uzatmak istemiyorum, ara verilecek belki, yemek arası- özel bir madde bu, bu siyasi bir madde. İdari Dava Daireleri Kurulundaki yapı, ki içtihat üreten makamdır, daha önceki İdari Dava Daireleri Kurulunun içtihatlarından veya kararlarından, daha doğrusu ciddi anlamda rahatsız olduğunu düşünüyorum. Bu yapı üzerinde o yüzden yaklaşık iki, üç yıldır uğraşılıyor "İçtihatlar değiştirilsin." diye, "Yeni bir uygulama oluşturulsun." diye, "Eski kararlar ortadan kaldırılınsın, işte bize yakın olan..." Zaman zaman gerek Sayın Bakan Sadullah Ergin de burada söyledi "Bizim önümüz kapatılıyor. İktidar birtakım şeyler yapmak istiyor, yatırımlar, dış ülkelerden gelen yatırımların önü kesiliyor. Kararlarla bunlar Türkiye'den kaçıyorlar, vazgeçiyorlar." gibi birtakım gerekçeler getirildi. Buradan da bu İdari Dava Daireleri Kuruluyla anladığım kadarıyla zaman zaman, işte, Sayın Başbakanın ve diğerlerinin bu Danıştayla ilgili sözleri vardı, biliyorsunuz. "Bizi çıldırttılar." gibi, "İdeolojik karar veriyorlar." gibi. Yani yeni bir içtihat organı, bize uygun, vücut dilimizden anlayan, bizim ne istediğimizi bilen bir kurul oluşsun diye uğraşılıyor iki yıldır ama bir türlü anladığım kadarıyla o sonuç elde edilemedi. İşte, son bu tasarının içerisine bunu masumane olmayan bir şekilde tekrar sokmuşlar.

O yüzden, bu yapıya kesinlikle karşı olduğumuzu belirtmek istiyorum. Burada bir defa iki yıllık süreyi -madde geldiğinde yine konuşuruz- değerlendirmemiz gerekir. İkincisi, üyeleri seçecek organı mutlaka konuşmamız lazım. En makulü bize göre kuradır, kurayla seçelim. Bu konuyu konuşacağız.

İvedi yargılama yolu da yine bu tasarının içerisine sokulmuş, sıkıştırılmış bence özel amaçlı bir yol. Yani bunun masum olduğunu hiçbir şekilde düşünmüyorum. Zaten Faruk Bey de belirtti. Ben geçen cumartesi günü yapılan toplantıda da söylemeye çalışmışım. Alt komisyonda da sayın hocam, Gazi Üniversitesinden hocam şunu söyledi: "Bilim kurulu olarak biz ivedi yargılama usulünü konuştuk." Yani burada hangi dava türleri yer alabilir diye değerlendirildiğinde onlar 4 tane başlığı bilim kurulunun belirlediğini söyledi ama 2 tane konuyu ki onların bir tanesi Turizm Teşvik Yasası'yla ilgili ihtilaflar, diğeri de Çevre Kanunu uyarınca tesis edilecek işlemlerle ilgili davalar diyelim, açılacak davalar. Bu 2 başlığın Bakanlık tarafından bilim kurulunun yani konuşmadığı, etmediği bu 2 maddeyi Bakanlık tarafından bu tasarının içerisine, ivedi yargılama yolunun içerisine sokulduğunu arkadaşlarımız söylediler.

Şimdi, tamam, akçeli işler olduğunu görüyoruz, doğrudur, birtakım gecikmeler olduğunu da görüyoruz, bu 2 konu niye girmişti? Yani ilaveten yani bilim kurulu madem böyle bir yolu daha masum, işte Danıştayın iş yükünü veya Türkiye'deki efendim yatırımların hızlanmasını, vatandaşın da birtakım haklarını daha önce elde etmesini sağlamak amacıyla böyle bir yolu biz gördük diyorlar da bu 2 tane konu niye Bakanlık tarafından ilave edilmiştir? Bunu da burada mutlaka konuşmamız gerekir diye düşünüyorum.

Süreler konusu, aşağıda da konuştuk yani aşağıda derken alt komisyonda da konuştuk. Sürelerin hiçbir şekilde davaları hızlandırmayacağını hepimiz biliyoruz. Yani dosyanın tamamlanmasının argümanlarıdır süreler. Yani orada altmış gün, otuz gün olsa dava ne kadar hızlanır? Alakası yok ama burada da gördüğümüz şudur: Altmış gün... Hâliyle on beş günlük bir süreyi siz ivedi yargılama için öngörürseniz altmış günü orada bırakma şansınız yoktur. Yani altmış gün on beş günün kurbanı olarak otuza iniyor. Bu süreler otuz yıldır 80'den sonra, 82'den bu yana otuz yıldır, artık oturmuş bir şekilde uygulanıyor Sayın Başkanım yani altmış günlük süre. Bu sürelerin değişmemesi gerekir diye aşağıda konuştuk. Hatta, şöyle bir mutabakata da vardık aslında: Bunu böyle geçirelim ama

yukarıda, üst komisyonda bunu, tekrar bu süreleri bizler değerlendirelim. Yani oradan geçirirken burada konuşmak ve belki de böyle kalmasını sağlamak adına konuştuk.

Yine bu sürelerle ilgili, vatandaşımızın... Bakın, ivedi yargılama usulündeki en büyük sıkıntı şu olacaktır -bu amaçlanıyor diye düşünüyorum- vatandaşın önündeki tek seçenek zaten dava açma seçeneği bırakılmış. Çünkü İdari Yargılama Usulü'nün 11'inci maddesindeki, üst makamların idareye başvuru hakkını oradan kaldırıyoruz, kaldırılıyor. Böyle kaldırılınca vatandaşa deniyor ki: "Git kardeşim, dava aç, dava açmaktan başka bir yolun senin." Yani uzlaşma yolu kesinlikle kaldırılıyor.

Şimdi, dava açacak adama da... ÇED dosyalarına giderim ben zaman zaman, bölgeyle ilgili birtakım tesislerin kurulmasıyla ilgili olduğu zaman gidiyoruz oradaki toplantılara. Yani bir Çevre Etkisel Değerlendirme raporuyla veya kararıyla ilgili dava açıldığında şu kadar klasörleri on beş gün içerisinde herhangi bir avukatın veya vatandaşın incelemesi, bakması ve bu davayı açması ne kadar mümkündür arkadaşlar? Mümkün değildir. Sade o değil, diğer dosyalar için de geçerli. Yani bu on beş günlük süre içerisinde hiç kimsenin -hele hele bu taşradaysa, dışarıda, yani illerdeki bir avukat ya da oradaki arkadaşlarımızın- bu dosyaları takip etmeleri, oluşturmaları dava dilekçelerini hazırlamaları mümkün değil.

Oradan da şu çıkıyor: "Zaten bir tek dava yolu bıraktık, bu davayla siz fazla uğraşmayın. Bak, işte öyle bir hâle getirdik ki -aşlında burada söyledim, yargıya da bir mesaj veriliyor- yani biz istiyoruz ki bir an evvel bu işler bizim istediğimiz gibi sonuçlansın, siz mahkemeler olarak bizim bu düşüncemizi anlamışsınızdır, bu işi de fazla uzatmadan bir an evvel bizim istediğimiz gibi sonuçlandırın." Mantığı ortaya çıkıyor. Bu mesaj hem yargıya, idari yargıya veriliyor bu düzenleme içerisinde, onlar da, "İdare bu işi bu kadar kısaltmışsa biz bu işte idareyi rahatsız edecek bir karar vermeyelim." diyebilirler. Zaten Danıştay Başkanının geçmişte "Bundan sonra Hükûmeti, Sayın Başbakanı üzmeyeceğiz." dediğini hatırlıyoruz. O yüzden, bu süreleri mutlaka normal bir hâle getirmemiz lazım.

Artı, Bilim Kurulunun uygun görmediği 2 tane konuyu niye soktuk? Onu da çıkaralım bu işin içerisinde diyorum.

Onun dışında, bir iki maddeyi çıkardık. Bu ülke çapında uygulanan düzenleyici işlemlerle ilgili, uygulama işlemleriyle ikisine aynı anda dava açılmayacağına ilişkin düzenlemeyi alt komisyonda çıkardık, çünkü o gerçekten ciddi bir karışıklık getirecekti.

Ama bazı teknik olaylar da var, onları da burada... Mesela, yürütmenin durdurulması kararlarına acele işlerde itiraz yolu kapalı.

Şimdi, uzatmamak istiyorum da işin üstüne bakarsanız, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin 6'ncı maddesi, bizim Anayasa'mızın 36'ncı maddesi, bunları birlikte değerlendirdiğimizde hep şu çıkar: Hakların genişletilmesi. İnsanların yargı yoluyla haklarını alırken genişletmek adına bizim düzenlemeler yapmamız gerekir. Ama bu düzenleme, gelen tasarı tamamen, tam tersine mevcut olan süreleri hakları kısaltan, insanların yargı yoluyla hem Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne aykırı, hem Anayasa'mıza aykırı, ki Anayasa'mızın 10'uncu maddesini de bu işin içerisine katabiliriz. Eşitlik kuralına aykırı düzenlemeler de var burada. Vatandaşımızı hak arama yolunda sıkıntıya sokacak, onun haklarını ortadan kaldıracak düzenlemeler getiriyoruz diye düşünüyorum.

Sayın Başkanım, daha konuşayım ama maddelerde konuşalım.

BAŞKAN - Tamam.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) - Özetle, geneli üzerinde bunları söyleyeyim. Grup davayla ilgili şahsım adına çok fazla bir çekincem olmadığını söyleyebilirim. Zararları çıkabilir mi uygulamada göreceğiz bunu ama grup dava anlaşılabilir bir mantıklı yoldur ama ivedi yargılama usulü kesinlikle kabul edilebilecek bir yol değildir.

Teşekkür ediyorum

BAŞKAN - Çok teşekkür ediyorum.

Buyurun Murat Bey.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanım, değerli komisyon üyelerimiz; Osmanlı'dan cumhuriyete intikal eden müessesemiz bizim çok azdır. Bunlardan biri Danıştaydır. 1827'lerde ilk temelleri atılmış, şûrâ-yı devlet şekline dönüşmüş, yaklaşık iki yüz yıllık bir mazisi var bu yüksek mahkemenin. Yani gönül ister ki, bu kadar tarihî geçmişe sahip bir yüksek yargının bugün bu denli tartışma masasında tartışılmaması lazım. İctihat hukukunun son derece gelişkin olması, kurumsal yapısının son derece yeterli olması; yani bizim gibi böyle hukuk tahsili üzerine beş on yıllık avukatlık yapmış hukukçuların kolay kolay içtihat hukukuna, yapısal kurumsal yapısına kolay kolay laf edilmemesi, mesafeli olması gereken bir kurum olması lazım. Ama maalesef, bu söylediğim özelliklerden çok uzaktayız şu anda. Bu

böyle miydi, son beş on yıldır mı bozuldu, yoksa, bu dediğim standartlara geçmiş yüz elli yıllık süreç içerisinde biz Danıştay'ı bu özelliklere kavuşturamadık mı? Sanki yeni bir mahkeme kuruluyor, yeni bir felsefe değişikliği söz konusu.

Şimdi, Danıştay, idarenin iş ve eylemlerinin hukuka uygunluğunu denetleyen bir yüksek mahkeme. Yani vatandaş, bireyi, idare karşısında hukuki korumaya alan, hukuki güvenceye alan bir kuruluş.

Şimdi, bu tasarıda bu felsefeden tamamen uzaklaşıyor. Vatandaşın hak hukukunu idare karşısında korumak yerine, idarenin iş ve eylemlerine öncelik veriliyor. Bu temel bir felsefe sapması. Yani dikkatlerinize sunmak istediğim en önemli konu bu. Hak arama yolları kısıtlanıyor. Mesela –arkadaşlarımız da söylediler- dava açma süresi altmış günden otuz güne, ivedi yargılama usulünde on beş güne iniyor. Sabit hâle getirilen idare ve vergi dava dairelerinin oluşumu... İlk gelen tasarıda bir “seçim” kavramı vardı. İdari dava dairelerinde vardı, vergi dairelerinde seçim... İkisinden birinde vardı, şu anda tam hatırlayamadım.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – İdari dava dairelerinde seçim...

BAŞKAN - Evet.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Bu kalktı. Bu Dava Daireli Kurulu neticede bir yargı faaliyeti yapacak. Onun için bir hâkim teminatına sahip olması lazım. Onun için de en azından, bir seçim mekanizması kurulması lazım. Danıştay Genel Kurulunda, bu sabit hâle getirilen kurulda üyelik yapacak hâkimlerimizin bir seçim mekanizmasından geçirilmesi lazım. Bu, bundan yoksun.

Efendim, kararın düzeltilmesi yolunda kısıtlamalar var. Yürütmenin durdurulması ve duruşma yapılmasına son veriliyor. İvedi yargılamalarda yürütmenin durdurulmasına ilişkin verilen kararlara itiraz yolu kapatılıyor.

Ben de ivedi yargılama konusunda hassasiyetlerimizi dile getirmek istiyorum. Gerçekten, burada idarenin zaten Turizm Kanunu'nda, Afet Kanunu'nda, İmar Kanunu'nda, İhale Kanunu'nda eli çok güçlü vatandaş karşısında, acele kamulaştırmada eli çok güçlü. Bunu yargıda da ancak paralel bir şekilde güçlendirerek vatandaş âdeta savunmasız durumda bırakıyoruz.

Yani bu örnekleri çoğaltmak mümkün. Bunların hepsi vatandaşların hak arama yollarını kısıtlıyor, idarenin daha güçlü olmasına imkân sağlıyor. Oysa, Sevgili Başkanım, bütün mücadelemiz ne? Vatandaş devlet karşısında hukuki korumaya almak, idarenin hukuk tanımayan iş ve eylemlerini hukuk içerisinde sığdırmak. Yoksa, idarenin bütün düşünceleri, bütün eylemleri yargıda da aynen cevaz bulursa, o zaman bir fikrî birliktelik söz konusu olur, o da parti devletine götürür ülkeyi. Yani yargının mutlaka idareyi hukuk devleti prensipleri çerçevesinde sınırlaması gerekir. Şu anda belki en çok da muhtaç olduğumuz, hukuk devletinin ülkemizde tam anlamıyla gerçekleştirilemediğinin sıkıntısını çekiyoruz. Bağımsız bir yargının tam anlamıyla kuruluşunun gerçekleşmemesinin sıkıntısını çekiyoruz.

Evet, bir sürü şey söylendi, masumiyet karinesi, soruşturmanın gizliliği, yargıyı etkileme... Şimdi bunların hepsi sapır sapır - pırasa gibi affedersiniz- ilan ediliyor, hiç bunlara bakmıyoruz.

Şimdi, tabii, yürütme karşısında vatandaş korumak lazım. Yani yürütme sadece bugüne mahsus değil, yürütme çok acil hareket etmek ister. Yürütme ister ki, Medise geldiği zaman milletvekillerine “Ey sayın mebuslar, bu kanundur, bize güvenin, gerisini merak etmeyin, noktasına virgülüne karışmayın, bir saat içerisinde bu Medisten geçsin.” der.

BAŞKAN - Çok zaman da istediniz bakan olarak!

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Ben icrada da bulundum.

BAŞKAN - Beraber milletvekilliği yaptık.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Hukuku içselleştiriyorsan, hukuk deneyimin varsa ayrı, onu Medisin prosedürlerine sabırla şey yaparsın.

BAŞKAN - Tabii.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – 2003'te İş Kanunu'nu çıkarırken -çoğu arkadaşlar yoktu burada- biliyorsunuz muhalefetin direncini... Saatlerce orada sesimizi çıkarmadan sabırla muhalefeti dinledik, sosyal güvenlikte bunu yaptık ama...

BÜLENT TURAN (İstanbul) - Ali İhsan Bey var mıydı?

BAŞKAN – Yok, Ali İhsan Bey değil.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Hakkı Bey vardı.

BAŞKAN - Neyse, arkadaşlar...

Bakanım, buyurun.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Şimdi, arkadaşlar, yani bu bağımsız yargı konusu son derece önemli. Yani bu, son günlerde olan hadiseler gerçekten üzüntü verici bir şey. Şimdi, bunu bir grup psikolojisi içerisinde bütün arkadaşlarımız belki nasıl

karşılar, bir savunma psikolojisi içerisine girmiş olabilirler ama herkesin aklıselim, soğukkanlı düşünmesi lazım. Bu süreçte yargının bağımsız hareket etmesi için, adaletin tecellisi için ve yargının önüne engel olmamak için hepimizin hassas olması lazım.

Yani yargılama... Ben bunca yıldır yargı konusunda üç dört cümleden etkilendim, zihnimde kaldı daha doğrusu. Bir yabancı düşünür diyor ki: "Yargılama lafını duyduğum zaman tüylerim diken diken olur. Çünkü yargılama sadece Tanrı'ya mahsus bir şeydir."

BAŞKAN - Kesinlikle. Hesaba çıkmayla...

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Bizim kültürümüzde, inancımızda var. Fırat kenarında kaybolan kuzunun hesabını Ankara'dan, hükümdardan, payitahttan sorma inancı var. Güvenlik ve adalet anlayışı.

Alman İmparatoru...

BAŞKAN - Wilhelm...

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – ...malum, tren yolu geçecek "Burayı ver, kamulaştıracam, buradan tren yolu geçecek." diyor. Alman köylüsü diyor ki: "Ben vermem, burası benim toprağım." "Ben hükümdarım, nasıl vermezsin sen?" diyor. "Sen hükümdarsan, Berlin'de hâkimler var." diyor. Yani Türkiye'nin en ücra köşesindeki köylümüzün "Ankara'da hâkimler var." diyebileceği adalet anlayışı çok önemli. Bugün çok ihtiyacımız var, onun için, güncel ve konjonktürel olaylara takılmadan –madem Adalet Komisyonunda görev yapıyoruz- ülkemizde bağımsız yargının ve hukuk devletinin kurulması için bir tuğla koyabilirsek en büyük mutluluğumuz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok sağ olun, Bakanım.

Evet, Ali İhsan Bey, buyursunlar tekrar.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sayın Başkanım, ben çok kısa konuşacağım, uzun konuşmayacağım, çünkü arkadaşlarımız bizim düşüncelerimizi oldukça...

BAŞKAN – Geleneksel olarak zaten uzun konuşmuyorsunuz da bugün biraz geleneği bozun.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Yok, çok geniş ifade ettiler, ben sadece İç Tüzük'ün 38'inci maddesi uyarınca maddelerine geçilmeden bir hususu dile getirmek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Biliyorsunuz, İç Tüzük'ün 38'inci maddesine göre, komisyonlar...

BAŞKAN – Ha, Anayasa'ya aykırılık.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Evet, Anayasa'ya aykırılık iddiasını öncelikle ve ivedilikle inceler, eğer Anayasa'ya aykırı bir düzenleme varsa maddelerine geçilmeden reddeder.

Şimdi, Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Bununla ilgili bir Anayasa hükmü var mı? 11'inci madde...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Evet, var. Onları da okuyacağım şimdi, Anayasa hükümlerini de okuyacağım.

Şimdi, tasarıda tabii, Turgut Bey de ifade etti, Anayasa'ya aykırı birtakım hususları ifade etti ama ifade edilmeyen bir konuyu ben dile getirmek istiyorum.

BAŞKAN – Hangisi?

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Yürütmenin durdurulması müessesesi biliyorsunuz, Anayasa'nın 126'ncı maddesinde...

BAŞKAN – 125.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Evet, 125'inci maddesinde düzenlenmiş.

Maşallah, ezbere biliyorsunuz.

BAŞKAN – Ben Anayasa hafızıyım ya, sadece Kur'an...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Şimdi, 125'inci maddesinde biliyorsunuz, idarenin işleminin uygulanması hâlinde telafisi güç ve imkânsız olayların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda gerekçe gösterilerek yürütmenin durdurulması her hâl ve şartta istenebilir. Yani bunda bir sınırlama yok. Bunun sınırlamaları Anayasa'nın 125'inci maddesinde yine gösterilmiş, diyor ki: "Kanun, olağanüstü hâllerde, sıkıyönetim, seferberlik ve savaş hâlinde, ayrıca, millî güvenlik, kamu düzeni, genel sağlık nedenleriyle yürütmenin durdurulması kararı verilmesini sınırlayabilir."

Şimdi, bizim tasarının 8'inci maddesinde, ivedi yargılama usulünde yürütmenin durdurulması talebine ilişkin olarak verilecek kararlara itiraz edilemez. Yani yürütmenin durdurulması müessesesinin her hâl ve şartta, yani bu iki hukuka aykırılık ve gecikmesinde sakınca bulunması hâllerinin gerçekleşmesi hâlinde verilecek olan yürütmenin durdurulması kararına burada bir sınırlama getiriliyor. Yani diyelim ki, bu yönde bir talep reddedildi, itiraz hakkı ortadan kaldırılıyor, ondan sonra, yürütmenin durdurulması kararının verilmesi önlenmiş oluyor.

Dolayısıyla, Anayasa'ya aykırı bir yasa olamayacağına göre, Anayasa'nın 125'inci maddesinde yürütmenin durdurulması talebinin hangi şart ve koşullarda sınırlandırılacağı çok sınırlı bir şekilde sayıldığına göre, bu düzenleme açıkça Anayasa'ya aykırıdır, Anayasa'ya aykırılık oluşturuluyor. Biz, dolayısıyla, öncelikle, Komisyonunda -yani diğer hususlardan önce- Anayasa'ya aykırılık iddialarının değerlendirilmesini ve Anayasa'ya aykırı olan tasarının maddelerine geçilmeden gündemden düşürülmesini talep ediyoruz.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) - Hepsini mi aykırı?

BAŞKAN - Yok, birkaç madde diyor da.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Yani bu şeyi söylediği için, biz her maddeyi...

BAŞKAN - Şimdi, arkadaşlar, Barolar Birliği temsilcisi arkadaşımız herhâlde şey edecek.

Şöyle söyleyeyim, komisyonlarda Anayasa'ya aykırılık incelemesi veya aykırılık itirazı bir "juridik" veya "metajuridik" bir hukuk değil, siyasal bir itirazdır. Elbette ki, Anayasa'yla bağlı olan siyaset kurumu Anayasa'ya aykırı olan bir projede bir karar verecektir, reddedecek veya kabul edecektir. Bizim Komisyonumuzun uygulaması, tasarı veya teklifin tümü Anayasa'ya aykırı olmadığı için maddesi geldiğinde onu değerlendiriyoruz, uygulamamız bu Sevgili Kardeşim.

Teşekkür ediyorum.

Geneli üzerinde söz isteyen... Barolar Birliği de kısaca savunmayla ilgili şey yapsın ama...

Geneli üzerinde değil mi? Buyurun Mehmet Bey.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Tabii, AKP iktidara geldiğinden bu yana 1.800'den fazla kanun çıktı. Bu kanun da 6'ncı defa referandumdan sonra gündemimizde.

Şimdi, çok kanun değiştirerek meseleyi çözemediğimiz ortada. Demokrasi bir sistem. Şimdi, bu sistemin de 3 tane temel ayağı var: Yasama, yargı, yürütme. Yargının en önemli ayaklarından bir tanesi de Danıştay.

Şimdi, burayla ilgili bir değişiklik yaparken gününbirlik değişiklikler yaptığımız ortaya çıkıyor bu iktidar döneminde yapılan değişikliklerin hepsini üst üste koyduğumuzda. Bence, bu sistemi kalıcı hâle getireceksek, demokrasiyi işler hâle getireceksek, önce toplumsal mutabakatın sağlandığı bir yargı ayağını oluşturmak lazım. Ama gününbirlik değişikliklerle bunun yapılması da mümkün değil. Bu bakımdan, şu anda ülkemizin içinde bulunduğu gündemde bu değişikliğin bu Komisyonunda tartışılması yanlış.

BAŞKAN - Mehmet Bey, Komisyonumuzun zâtiyesiyle ilgili değerlendirme yapma imkânınız yok, Komisyon üyeleri değerlendirir.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Hayır, istesek de...

BAŞKAN - Ama gündemle ilgili genel olarak tamam.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – İstesek de istemesek de bu kanuna katkı verecek insanlar şimdi Türkiye'nin başka gündemleriyle meşguller. Hukuk adamları bugün...

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Buyurun.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Şimdi, Sayın temsilci burada Barolar Birliğini temsil ediyor.

BAŞKAN - Yok, Barolar Birliği değil, vekil.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Milletvekili...

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Tamam. Kusura bakmayın.

BAŞKAN - Barolar Birliği konuşacak...

BÜLENT TURAN (İstanbul) - Öyle söylendi, o yüzden.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sayın Bakanın aslında bizi hatırlaması lazım ama bugün gündemle ilgili yorgunluğuna veriyorum ben bunu.

Şimdi, bu gündemde bu kanuna katkı yapması gereken insanların her biri başka işlerle meşgul. Dolayısıyla, usul bakımından bu tasarinın böylesi bir gündemde tartışılması yanlış.

Şimdi, bir de, ben, İçişleri Bakanlığında yedi yıl hukuk müşavirliği yaptım, Danıştayda birçok davada kendi Bakanlığımı temsil ettim. Şu koyduğunuz sürelerle ilgili konuda zaten vatandaşın çok ciddi sıkıntısı var. Vatandaşın sıkıntısı nedir? İdarenin yaptığı işe zamanında ulaşma sıkıntısı var vatandaşın.

Resmî Gazete’de siz bir şey yayınlıyorsunuz, bütün vatandaşlarımız Resmî Gazete’yi takip etmiyor. Siz, bir, Bakanlar Kurulu kararı alıyorsunuz, vatandaş bunu ancak kendisine dokunduğu zaman duyuyor. Dolayısıyla, dava açma sürelerini bu kadar kısalttığınız zaman, ki taşrada bir sıkıntı daha var bu konuyla ilgili... Maalesef, ülkemizdeki idare hukukundaki gelişme, idare hukukuyla ilgili çalışan avukat sayımız ceza hukukuyla ve hukukun diğer dallarıyla ilgili çalışan avukat sayımızdan çok azdır. Bu konuları, bu hususları, bu süreleri bilen insan sayısı da maalesef hukuk camiası içerisinde çok azdır. Dolayısıyla, bu süreleri siz bu yeni tasarıdaki seviyeye getirdiğiniz zaman, insanların hakkını araması imkânsız hâle gelmektedir. Dolayısıyla, bu evrensel hukuka aykırı bir düzenlemedir. Bir defa, bu düzenlemenin buradan çekilip, önce bu konuda ciddi bir mutabakata ulaşılması ve Türkiye gündeminin böyle bir kanunu tartışacak olgun, uygun bir noktaya geldikten sonra bunun burada görüşülmesi lazım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Mehmet Bey, sağ olun.

Bugün Komisyonumuza iştirak eden arkadaşları, Komisyon üyesi olmayan, kurumları temsil eden arkadaşların ...

ALİ SERİİİDAĞ (Gaziantep) – İzin vererseniz, bir iki hususa değinmek istiyorum.

BAŞKAN - Üstadım, şunu tamamlayalım.

Temsilcileri okutuyorum:

“Deniz Köse Adalet Bakanlığı, Yaşar Şimşek Adalet Bakanlığı, Kamber Ayık Adalet Bakanlığı, Niyazi Acar Adalet Bakanlığı, Emre Sılay Adalet Bakanlığı, Sabri Çepik Türkiye Barolar Birliği, Ekim Ergün Türkiye Barolar Birliği, Selin Çorbacıoğlu Maliye Bakanlığı, Saim Koçak Maliye Bakanlığı, Nüket Kılıçay Maliye Bakanlığı, Enver Kaya Danıştay Genel Sekreteri, Yalçın Ekmekçi Danıştay Üyesi, Vedat Demirdi Gelir İdaresi Başkanlığı, Erdem Bafra Kamu İhale Kurumu, Prof. Dr. Murat Sezginer Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Nadir Aksoy Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, Yunus Yöüğüöl Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, Mehmet Kılıcı Özelleştirme İdaresi Başkanlığı”

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, dilerseniz, sabır gösterirseniz, geneli üzerindeki müzakereyi öğleden sonra bitirelim. Şimdi yemek arası verelim... Maddelere geçelim.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Şimdi bitirelim efendim.

BAŞKAN - Bitirelim diyorum.

Şimdi, bir milletvekili arkadaşımızın, bir de Barolar Birliği temsilcisinin söz isteğı var. Barolar Birliği temsilcisi daha önce istedi. İsminizi hem lütfedin zapta geçsin...

Teknik bir bilgi vereyim, zannediyorum ilk defa geliyorsunuz. Teknik bilgi şu, bizim kurumlardan çağırdığımız arkadaşları, kendi alanlarındaki normatif hukuk eksenli arazlar veya öneriler konusunda dinliyoruz, onu özellikle belirtiyim.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ SABRİ ÇEPİK – Sayın Başkan, Sayın Bakanım, iktidarın ve muhalefetin güzide temsilcileri; bizden önceki konuşmacılar işin siyasal, hukuksal boyutunu değerlendiriyorlar zaten. Türkiye Barolar Birliği bir üst kurul ve hukuk kurumu olarak olaya hukuksal açıdan bakmak ve itirazlarını hukuksal açıdan ileri sürmek durumundadır. Bu nedenle, biz, önümüzdeki bu düzenlemenin bazı kısımlarına hukuksal olarak bakış açımızı ve itirazlarımızı sunuyoruz.

BAŞKAN - Değerli Kardeşim, şöyle yapalım mı, madem konulu, maddeli itiraz olduğuna göre daha verimli olabilmesi bakımından öğleden sonra da burada iseniz, her maddede bizi aydınlatırsınız, daha güzel olur mu?

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ SABRİ ÇEPİK – Ben genel anlamda itirazlarımı hemen tüme yönelik...

BAŞKAN - Buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ SABRİ ÇEPİK – Efendim, düzenleme, genel anlamıyla adil yargılama hakkına ve savunmanın kısıtlanmasına yönelik hükümler içeriyor. Düzenleme, bizce bir yönüyle de dava açma hakkının özünü sınırlıyor bunların tümü incelendiğinde. İki yeni kavram getirerek...

Bu kavramlardan birisi “grup dava”dır, -burada Komisyonunda bulunan bütün değerli üyelerinin çoğunluğunun hukukçu olduğunu düşünüyorum- grup davanın uygulamada bizi sıkıntıya sokan katalog davalar gibi düşünülmesini rica ediyorum herkesten. Yarın uygulamada bununla karşılaşıyoruz ve bu önümüze çıkacak.

İvedi yargılama usulünün ise bugün sıkıntılara neden olan özel yetkili yargılama gibi düşünülmesini talep ediyoruz. Türkiye Barolar Birliği, bu düzenlemelerin bu anlamıyla sıkıntılı olduğunu, yine yürütmeyi durdurma konusundaki düzenlemelerin Anayasa’nın 31’inci maddesine, dava açma hakkının...

BAŞKAN - 31’inci madde tabii hâkim...

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ SABRİ ÇEPİK – ...sınırlamaların çok kısa tutulmasının da dava açma hakkının özüne yönelik olduğunu ve vatandaşların büyük mağduriyetiyle karşı karşıya kalacağımızın düşünülmesini talep ediyoruz.

Olaya hukuksal açıdan böyle bakıyoruz. Yasal düzenleme bu hâliyle sıkıntılıdır. Uygulamada beş ay sonra değiştirme veya altı ay sonra yeniden değiştirme tartışmaları yaşanmamalıdır diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Çok teşekkür ediyorum değerli meslektaşım, sağ olun genel katkılarınız için.

Ali Bey buyursunlar, Komisyon sabahdan beri müzakerede ve Komisyonun sarf ettiği mesaiyi de düşünerek çok özet, iki üç cümlelik bir ifadeyle terennümâtınızı Komisyona arz edin.

Buyurun efendim.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Yalnız, şöyle: Şimdi, Barolar Birliği temsilcisi konuşurken de aynı müdahaleyi yaptınız, bana da sözlerimin başında bunu söylüyorsunuz. Bu, bir komisyon başkanının çok af buyurun, takınacağı bir tavır değildir.

BAŞKAN – Peki.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) - Şimdi, bakınız, Barolar Birliği Başkanlığından gelen arkadaşımız ne söyleyeceğini bilir. Sizin orada bir sınır çizmeniz uygun değil.

BAŞKAN – Hiç sınır çizmedim Ali Bey.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) - Benim için de “iki üç cümle” diye ifade etmeniz hiç uygun değil.

BAŞKAN – Senin için de hiçbir sınır çizmedim.

Şimdi, konulu bir sınır yok, nazik olun Ali Bey. Sınır çizmedim.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) - Bir dakika, müsaade buyur. Çok nazikçe söylüyorum.

BAŞKAN – Ben de nazikçe söylüyorum.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) - Şimdi, bizim zamanımız azsa, zamanınız azsa daha sonra konuşabiliriz o sorun değil.

BAŞKAN – Onu ifade ettik zaten.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Ama... Hayır, zaman azsa daha sonra konuşuruz, mesele değil.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Hayda!

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Ya hadi gündeme gel.

BAŞKAN – Buyurun efendim. Ali Bey, buyurun, rahat hissedin kendinizi.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) - Sayın Başkan, böyle acelenizin sebebi nedir?

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Acıktık Hocam.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) - Acıktıysanız yemek arası verin, ben döndükten sonra konuşayım.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Sabahdan beri buradayız.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Efendim ben de sabahdan beri aşağıdayım.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Hadi kardeşim ya!

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – “Kardeşim” deme, benim yaşımda senin 2 mislidir.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Şimdi bu beyefendinin başka bir yerde başka bir işi var mı?

BAŞKAN – Öğleden sonra dinleyeyim Ali Bey?

Buyurun devam edin Üstat.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) - Sayın Başkan, bakınız, bu tavrı sizin bırakmanız lazım dedikten sonra geçiyorum.

BÜLENT TURAN (İstanbul) - Ya, tamam, devam edin.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) - Efendim, şimdi, Başkanlığı siz mi yapacaksınız? Herkes Başkansa ona göre yanıt vereyim.

BAŞKAN – Ben yapıyorum.

Buyurun.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) - Peki, Başkan siz lütfen sükûnet ortamını sağlayın, ben konuşmama başlayacağım.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) - Herkes de kendisini biliyor.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) - Efendim?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) - Yani biz de nasıl davranacağımızı biliyoruz...

BÜLENT TURAN (İstanbul) - Ali Bey, siz yeni geldiniz daha, biz sabahtan beri daha maddelere geçemedik...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) - Ben de sabahtan beri Genel Kuruldayım efendim.

BAŞKAN – Ali Bey, sükûnete “Sükûnet yok.” demeniz Komisyona saygısızlık.

Buyurun.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) - Şimdi, ne diyeyim yani ben?

BAŞKAN – Peki, ne dersiniz onu deyin.

Bu kadar adil bir Komisyona...

Buyurun.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) - Şimdi, Sayın Başkan, Danıştayın yüksek bir yargı organının yapısıyla ilgili, oradaki kurullarla ilgili ikide bir değişiklik getirilmesi, değişikliğe gidilmesi idarenin işlemlerinin mümkün olduğunca yargı denetiminin dışına çıkarılması için bazı mekanizmalar öngörülmesi, hiç hukuk devletiyle bağdaşır bir uygulama değildir.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) - Hangi maddede var?

BAŞKAN – Efendim, bir dakika. Lütfen, Yılmaz, genel bir müzakere yapıyor. Yapmayın Yılmazcığım, yapmayın...

Ali Bey, buyurun, bitirin.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) - Şimdi bakınız, siz çok daha kısa bir zaman önce Danıştaydaki daire sayısını arttırdınız, yeni üyeler tayin ettiniz. Şimdi, yeni bir daire kuruyoruz. Biliyorsunuz, bundan daha önce bu Danıştaydaki ve Yargıtaydaki daire sayıları artırılmadan önceki uygulamanızda daire sayılarının artırılmasıyla ilgili bir öneriyi sizin Hükûmetiniz reddetti.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Azaltılmasını istedi.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) - Tam tersine, azaltılması yönünde irade ortaya koydu. Ancak, 2010 Anayasa referandumundan sonra, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulundaki yeni kompozisyonundan sonra ve yargının yeni bir şekil almasından sonra siz hem Yargıtaydaki hem Danıştaydaki daire sayısını artırdınız ve doğal olarak üye sayısını da artırdınız ve her dairede birden fazla heyet oluşturdunuz.

Şimdi, Yargıtay çok fazla ilişkili olduğum bir yüksek yargı organı değil, onu açıkça söyleyeyim ancak Danıştay öyle değil. Danıştay, idareden geldiğim için...

BAŞKAN – Tabii, üye kaynağı var.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – ... zaman zaman ilişkimizin olduğu, orada ne tür kararların alındığına dair ilgi duyduğum bir yüksek yargı yeri. O nedenle, ben, doğrusu bu tasarının Komisyonda görüşüldüğünü tesadüfen öğrendim. Daha önce öğrenseydim...

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Keşke öğrenmeseydiniz.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Sizin bilginiz size yeter, siz dinlemek istemiyorsanız dinleyemeyebilirsiniz.

BAŞKAN – Yapmayın.

Ali Bey, buyurun.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Şimdi, ben bunu bilseydim, ta başından beri gelir bu görüşmeleri izlerdim.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Keşke yapsaydınız, keşke yapsaydınız. Yapmadığınız için bize saygısızlık yapıyorsunuz.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Ancak, Komisyonun toplantısından ve Komisyonda bu tasarının görüşülüyor olmasından tesadüfen ve yeni haberdar oldum ve geldim.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – İlan panolarını okumadınız mı?

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – “Geçiyordum ondan sonra buraya geldim.” diyorsunuz.

BAŞKAN – Yapmayın arkadaşlar... Ya arkadaşlar, yapmayın ya! Arkadaşımız kendi...

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – “Geçiyorduk, uğradık.” mantığı değil bu Komisyonun işi.

BAŞKAN – Ya, arkadaşlar, yapmayın, sakın şekilde konuşsun.

Ali Bey, buyurun.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Bu böyle olmaz, kalk gidelim, sözünüzü kesin siz.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Sözümü kesiyorum.

BAŞKAN – Durun, durun, kesmiyorum.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Olmaz ama böyle! Sağdan, soldan yani.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Böyle şey olmaz, böyle şey olmaz!

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Hiç komisyon düzenine uygun olmayan davranışlar...

BAŞKAN – Arkadaşlar, Ali Bey, konuşmasına devam ediyor.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Misafir milletvekili olarak on dakika konuşamaz mı?

BAŞKAN – Müdahale etmenizin bir...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun, buyurun Ali Bey.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Sayın Başkanım, bakınız...

BAŞKAN – Ali Bey, buyurun.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – ...ya devam edeceğim...

BAŞKAN – Buyurun, buyurun.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Bakın, ben, bu Beyefendi bilemeyebilir...

BAŞKAN – Tamam, biliyorum, sizi yakinen tanıyorum.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – ... Danıştay bilgim ondan çok daha fazladır ve bu Komisyona zaman zaman ilgi duyduğumu da zatîalınız de bilir.

BAŞKAN – Kesin biliyorum, doğru.

Buyurun Ali Bey.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Şimdi, Danıştayda neler oldu? Danıştayda neler oldu bakınız: Bu üye yapısı değiştikten sonra, daireler arasında üye kaydırmaları oldu. Bu şekilde daire yapılarını değiştirdiniz. Memur hukukuyla çok fazla ilgilenen 1. Dairedeki üyeleri, orada yıllarca görev yapan idareyi bilen, yargıyı bilen üyeleri oradan başka yerlere kaydirdılar. Tüm daireler arasında bu şekilde kaydırmalar oldu. Zaman zaman Danıştayda daireler arasında üye transferleri olabilir, bu olmayan bir şey değil ama bu genellikle ihtiyaç üzerine olur. Ancak bu yapılar ihtiyaç üzerine yapılmadı.

Şimdi, Plan ve Bütçe Komisyonunda da söyledim: Sayın Başkan seçildikten sonra -emekli olan başkanla ilgili şey etmek istemiyorum zaten basında çok yer aldı- Danıştayın Başkanı, seçildiğinin ertesi günü Sayın Başbakana teşekkür ziyaretinde bulundu.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Şimdi bunun konuyla ne alakası var?

BAŞKAN – Pardon, pardon...

Bunların bizim bu yasayla ilgisi ne Ali Bey?

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Efendim, buraya getireceğim, buraya getireceğim.

BAŞKAN – Bakın, bürokratsınız, valisiniz, ama yapmayın.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Buraya getireceğim.

BAŞKAN – Yanınızda olmayan kişilerle ilgili öyle ucuz laf yapmayın. Gidin kendi...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Efendim, ucuz laf yapmıyorum. Sayın Başkan onun adına yanıtlayabilir. Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bakan değil...

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Bizim görüştüğümüz konuyla ilgisi ne?

BAŞKAN – Efendim, Komisyonun müzakeresini ben yürütüyorum.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Efendim...

BAŞKAN – Ali Bey, tasarıyla ilgili genel görüşü ifade edeceksiniz dinleyeceğim.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Ama genel çerçeveyi ortaya koymadıktan sonra nasıl yapacağız?

BAŞKAN – Lütfen efendim... Lütfen... Lütfen...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Nasıl yapacağız?

BAŞKAN – Efendim, hayır, sizin valiliğinizde şunların olduğunu, benim avukatlığında bunların olduğu, Komisyonun gündemi dışında bunlar.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Efendim, bu getirilen değişikliği onunla irtibatlayacağım da.

BAŞKAN – Ya, kişilerin öyküsüyle soyut normun alakasını anlamakta zorlanıyorum.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Zaten, siz...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Devam edelim Başkan, devam edelim.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Keyifle dinliyoruz.

BAŞKAN – Buyurun.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Zaten yasalar elbette soyut olmalı, ona kimse bir şey demiyor, nesnel olmalı, ama zaman zaman getirdiğiniz yasalar, bu şeyler yanlıştır.

BAŞKAN – Öznel kritiği mercilerinde yapılır Üstadım.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Üçüncüsü şu: Danıştayda belli görevlere gelebilmek için belli kıdeme gelmiş olmak gerekirdi. Bu, yapıdan sonra -Bu da mı ilgili değil?- bu değişiklikten sonra, o kıdem süresini de azalttınız, eskiden, yanılmıyorsam, belli görevlere gelen...

BAŞKAN – Bakın, “azalttınız” diyorsunuz. Parlamentonun Genel Kurulunda iradeyle ortaya çıkan kanun senin de kanunundur benim de kanunumdur.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – O kadar!

BAŞKAN – Parlamento iradesine lütfen saygı duyun.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – O zaman biz hiç kanunu eleştirmeyecek miyiz?

BAŞKAN – Eleştireceksin tabii, “yaptınız” diyorsunuz, “Parlamento yaptı.” deyin.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Tamam eleştiriyorum, müsaade buyurun eleştireyim.

BAŞKAN – Buyurun.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Şimdi, Sayın Başkan, sizin bir görüşünüz var da benim yok mu?

BAŞKAN – Olacak tabii.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – E, olacaksa, müsaade buyurun açıklamaya devam edeyim.

BAŞKAN – Buyurun, buyurun dinliyoruz ama...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sayın Başkan, isterseniz yemek arası verin de ondan sonra devam edelim, çok fazla müdahale var.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Yok, yok bitirelim. Maddelere geçelim Sayın Başkanım.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Ben şu mantığı anlamıyorum: Arkadaşlarımız diyorlar ki “Sabahtan beri buradayız.”

BAŞKAN – Olacak tabii.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Arkadaşların başka yerlerde başka bir işleri mi var?

BAŞKAN – Yok, yok... Mümkündür...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Danıştay yasasını görüşeceğiz.

BAŞKAN – Görüşeceğiz ya.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Dolayısıyla, burada tahammül edemeyen arkadaşlarımız varsa, başka işi olan arkadaşlarımız varsa kendi işlerine bakabilirler. Yani böyle bir şey olabilir mi?

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Tesadüfen gelenlere karşıyız.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – “Tesadüfen gelme” diye bir şey yok. Türkiye Büyük Millet Meclisinde her üye her komisyonun toplantısına katılabilir.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – “Tesadüfen” dedi.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Evet, dedim, bir şey mi diyeceksin?

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Adalet Komisyonu geçerken uğranılacak bir yer değil.

BAŞKAN – Arkadaşlar... Arkadaşlar...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Görüşlerini ifade etmesine engel bir hüküm var mı?

BAŞKAN – Ya, Hoca... Ali İhsan, ben yönetiyorum.

Hocam, Sayın Valim...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Birbirimizle çok tartışacağız yoksa biz burada. Bu kadar saygısızlık olur mu ya!

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Senin benim birikimimi sorgulayabilmek için iki fırın ekmek yemen lazım.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Tabii, tabii!

RECEP ÖZEL (Isparta) – Hangi fırından?

BAŞKAN – Arkadaşlar, dinleyelim.

Ya, Ali İhsan, arayı ben veririm ya. Ben veririm Ağabey ya.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Böyle olmaz ki, böyle olmaz ki!

BAŞKAN – Buyurun Valim, buyurun.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Efendim, böyle bir tartışma ortamı olmaz!

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Böyle bir şey olur mu ya!

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Böyle bir şey olmaz!

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Kifayeti müzakere talep ediyorum.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Et, et, tamam.

BAŞKAN – Bakan görüşlerini bildirmediyse ya, “Görüşlerini ifade etmiyorum.” diyor.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Evet, bu ortam görüşlerimin ifadesine imkân bırakan bir ortam değil.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Yarım saatte görüşlerini ifade edemiyorsan ne yapalım.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Ve bu maalesef zıtlığınızın tutumundan kaynaklanıyor. Bunu üzülen ifade ediyorum.

BAŞKAN – Peki efendim.

Sayın Bakanım, buyurun.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, Komisyonumuzun çok saygıdeğer üyeleri; tasarının geneli üzerinde yapılan görüşmelerde milletvekili arkadaşlarımız çok değerli görüşler, eleştiriler ifade ettiler. Tabii bunların hepsine ben geneli üzerinde cevap veririm, madde görüşmeleri sırasında tekrarlara düşeceğiz. O yüzden, Değerli Komisyon izin verirse, her madde müzakere edilirken bu eleştirilere hem ilgili maddeler üzerinde ayrı ayrı cevap veririm daha da isabetli olur diye düşünüyorum. Katıldığım, katılmadığım eleştiriler var, onları paylaşacağım.

Yalnız sadece bir hususu söyleyeceğim, o da şu: Anayasa’ımız çok açık kesinleşmiş bir mahkûmiyet hükmü bulunmadan kişilerin suçlu görülmesi, ilan edilmesi, değerlendirilmesi, Anayasa’ımızın da himaye etmediği bir durumdur. Hukuk devletine de uygun bir yaklaşım değildir. Ben, Komisyonun buna riayet ettiğini görüyorum. Yani, bu noktada bunu huzurunuzda bir kez daha ifade etmek istedim.

Tekrar teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Peki, arkadaşlar, sözlü olarak müzakerenin yeterliliği yönünde önerge var ve maddelere geçilmesi yönünde tabii, izleyen süreç o.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Geneli üzerindeki müzakereler sona ermiştir.

Maddelere geçilmesini yüksek oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

Saat 15.00’te toplanmak üzere toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 13.40

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.03

BAŞKAN : Ahmet İYİMAYA (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Hakkı KÖYLÜ (Kastamonu)

SÖZCÜ: Yılmaz TUNÇ (Bartın)

KÂTİP: Mustafa Kemal ŞERBETÇİOĞLU (Bursa)

-----0-----

BAŞKAN – Toplantıyı açıyorum, başarılar diliyorum.

1'inci maddeyi okutuyorum:

DANIŞTAY KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- 6/1/1982 tarihli ve 2575 sayılı Danıştay Kanununun 13 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“1. Danıştay; on beş dava, biri idari olmak üzere on altı daireden oluşur.”

BAŞKAN – Söz talebi? Yok.

Önerge yok.

Yüksek oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Alt komisyon ve tasarı metni doğrultusunda kabul, zapta intikal.

Teşekkürler.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- 2575 sayılı Kanunun 17 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 17- 1. İdari Dava Daireleri Kurulu, her idari dava dairesinden ikişer üyenin katılımıyla oluşur. Üyeler, Danıştayda en az iki yıl kıdemi bulunanlar arasından yalnız bu Kurulda görev yapmak üzere dört yıllığına Başkanlık Kurulunca görevlendirilir. Görev süresi dolan üyeler yeniden seçilebilir. Görevlendirilen üyenin görevden sürekli ayrılması halinde yerine görevlendirilen üye, kalan süreyi tamamlar.

2. Vergi Dava Daireleri Kurulu, vergi dava dairelerinin başkanları ile Başkanlık Kurulunca her vergi dava dairesinden dört yıllığına seçilen üç asıl ve üç yedek üyeden oluşur. Asıl üyenin görevini geçici olarak yerine getirememesi durumunda ilgili daireden seçilen yedek üye Kurul toplantılarına katılır. Kurul asıl veya yedek üyeliklerinde boşalma olması halinde Başkanlık Kurulu tarafından yedi gün içinde, kalan süreyi tamamlamak üzere yeni üye seçilir. Vergi dava dairelerinin ilk derece mahkemesi olarak verdikleri kararların temyiz veya itiraz yoluyla incelenmesinde ve iki dava dairesinin birlikte yapacağı toplantıda verilen kararların incelenmesinde, bu dairelerde karara katılmış olanlar Vergi Dava Daireleri Kurulunda bulunamazlar.

3. İdari Dava Daireleri Kuruluna Danıştay Başkanı veya vekillerinden biri, bunların katılamaması halinde Kurulun en kıdemli üyesi; Vergi Dava Daireleri Kuruluna ise Danıştay Başkanı veya vekillerinden biri, bunların katılamaması halinde Kuruldaki daire başkanlarından en kıdemlisi başkanlık eder.

4. Toplantı ve görüşme yeter sayısı İdari Dava Daireleri Kurulu için on yedi, Vergi Dava Daireleri Kurulu için on üçtür. Kararlar, toplantıya katılanların oy çokluğu ile alınır. Bu toplantılarda hazır bulunanlar çift sayıda olursa en kıdemsiz üye kurula katılamaz.

5. Her kurula yeteri kadar tetkik hâkimi verilir. Ayrıca kurullarda bir yazı işleri müdürlüğü bulunur.”

BAŞKAN – Şimdi, benim burada birkaç tane tereddüdüm var arkadaşlar, bilhassa Hocam, sizden... “Boşalma hâlinde 7 günde seçim” diyoruz, bu hak düşürücü süre mi, düzen süresi mi? Bilindiği gibi yani düzen süresi olması hâlinde, yapılmamış seçimlerin yeniden yapılması anlamına gelir. Eğer hak düşürücü süreyse ona göre normlaştırmak lazım. O konuda bilimin görüşü ne veya idare hukukunda siz sukutu hak müddetleriyle düzen sürelerini birbirinizden ayırıyor musunuz? Bu hem rasyonellik hem irrasyonellik bakımından önemli bir madde. Hocam, bu konuda bilimin görüşü ne, 7 gün diyor, 30 gün diyor. Bu temyiz süreleri hak düşürücü, orada kesin şey yok. 7 günde seçim olmadı, ne olacak?

PROF. DR. MURAT SEZGİNER – Şimdi, efendim, burada hak düşürücü süre-düzenleyici süre ayrımında şuna dikkat ediyoruz: İdare dışında kişinin, üçüncü kişi konumunda olan kişinin haklarını etkileyecek bir süre ise burada hak düşürücü süre, disiplin...

BAŞKAN – Anladım, evet.

PROF. DR. MURAT SEZGİNER – Ama idarenin kendi iç işleyişine ilişkin süreleri de esas itibarıyla düzenleyici süre olarak görüyoruz yani burada bunu müeyyidelendirmek özel olarak gerekmiyor. Düzenleyici bir süre olarak anlaşılabilir. Ama bir başka kişinin hakkını etkileyecek olan bir süre ise bu durumda hak düşürücü diyebiliriz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Ali İhsan Bey, buyurun.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Şimdi, İdari Dava Daireleri Kurulundaki üyeler sanıyorum üç yıl için seçilmişti, değil mi? Şimdi diyor ki bizim önergeyle: “İdari ve Vergi Dava Daireleri Kurulu kanun yürürlüğe girdikten sonra oluşturulur.” Yani yürürlük maddesi olarak. Şimdi, önceki seçilen üyeler üç yıl için seçildi, bunlar görev sürelerini doldurmadılar. Yani burada ne olacak, yani önceki üyeler üç yıllık görev süresini tamamlamadıklarına göre bu kanunda...

BAŞKAN – Geçiş hukuku sorunu. Onu Danıştay aktarsın, Danıştay hazırladı çünkü.

Siz de raporlama kuruluşundasınız.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Ya, burada sizce bir hukuk...

PROF. DR. MURAT SEZGİNER – Bu maddelerle ilgili Danıştay...

BAŞKAN – İntikal, yeni duruma göre intikal...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Hukuken bir sıkıntı yok ki burada, üç yıl için seçilmiş üyeler, görev sürelerini doldurmamışlar. “Bu kanun da yürürlüğe girdikten sonra İdari Dava Daireleri Kurulu oluşturacak.” diyor, burada bir sıkıntı var yani burada hukuken.

BAŞKAN – Anladım, tamam.

Genel Sekreterim, bunu not alın.

Ali İhsancığım, bu soruyu aldı, şimdi müzakereye katılalım.

Sevgili Genel Sekreterim, buyurun, bunun şeyi ne? Bakanımı yormayalım, teknik bir konu. Bakanım, sizden de alırız ama yormayalım sizi, çok teknik çünkü.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ben cevap verebilirim.

BAŞKAN – Siz cevap verecekseniz buyurun. Çok teknik olunca ben bakanlarla ilgili öyle bir koruma uyguluyorum ama Bakanım evleviyetle arzu ederse memnun olurum.

Ama Sayın Bakanım, bütün müzakereler bittikten sonra, bu maddeyle ilgili bütün sorular sorulsun, not al, tek söz vereyim.

Ömer Bey, buyurun.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Şimdi, Sayın Başkanım, İdari Dava Daireleri Kurulu her idari dava dairesinden 2’şer üyenin katılımıyla oluşuyor ama ikinci fıkrada Vergi Dava Daireleri Kuruluna baktığımızda “Vergi dava dairelerinin başkanları ile Başkanlık Kurulunca her vergi dairesinin dört yıllığına seçilen üç asıl ve üç yedek üyeden oluşur.” diyor. Şimdi, normalde bu bir üstyapıdır yani dava dairelerinin üstünde bir yapıdır. Bence İdari Dava Daireleri Kurulunda da mutlaka başkanlara yer verilmeli, başkanlar olmalı, onun yanında üyeler de olmalı.

BAŞKAN – Yani tabii üye olsun diyorsun.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Tabii üye anlamında olmalı. Çünkü hiyerarşik yapıyı bozar bu yani o daireden çıkan üyeler ya da başka dairelerden gelen üyeler o daire başkanının üstünde bir statüye kavuşmuş olacak. Bu konuda da neden böyle iki farklı uygulama var, onu da öğrenmek isterim.

BAŞKAN – Peki, teşekkürler.

Buyurun Murat Bey.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bu, tasarının önemli maddelerinden biri Değerli Başkanım. Tasarının ilk şeklinde ikili bir ayırım var, İdari Dava Daireler Kurulundaki üye seçimi farklı, vergi dava dairelerinde üyeler arasında “gizli seçim” deniyor. Şimdi, birincisi, neden bu ikili ayrıma gitme ihtiyacı duyuldu, neden bundan vazgeçtik?

İkinci, "Görevlendirmeyi önce Başkanlar Kurulu yapsın." demiş tasarı. Burada Başkanlık Kuruluna döndü konu.

BAŞKAN – Başkanlık Kuruluyla Başkanlar Kurulu farklı mı?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Farklı, farklı, iki tane farklı kurul.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Farklı, ikisi de farklı kurul Başkanım. Aynı ayrı olmaya gerek var mı, o da tartışılır bir konu ama onun yeri değil. Niye bu Başkanlık Kuruluna döndük?

Ömer Bey'in itirazlarına katılıyorum, buradaki hiyerarşiyi bozar, daire başkanlarının emeğini, müktesebatını korumamız lazım, benim de aynı endişem var.

Bir de yani burası neticede yargılama yapacağı için hâkimlik teminatı açısından önemli. Acaba her daire iki kat üye gösterse de Danıştay Genel Kurulunda bunların arasından Genel Kurul seçse diye de bir düşüncem var, takdirlerinize sunuyorum.

BAŞKAN – Turgut Bey, buyurun.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Başkanım, geneli üzerinde konuşurken bu maddeyle ilgili söylemiştim birkaç şey yani tekrar siyasi anlamda değerlendirmelere girmeyeyim.

Şimdi, değişiklik ne yaptık alt komisyonda, bu altı yılı dört yıla indirdik yani "Görev süresi dolanlar tekrar seçilsin." diye arkadaşların önergesi vardı. Bir de bu kurul, Başkanlık Kurulu-Başkanlar Kurulu... Ben bunu bir defa çözebilmiş değilim yani bunu, Sayın Bakan da burada... Ki Sayın Müsteşar Yardımcımız sanıyorum komisyondaydı, o söylemişti ama Yargıtaydan arkadaşlarımız da vardı.

BAŞKAN – Danıştaydan.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Yok, şunun için söylüyorum: Başkanlar Kurulunun görev alanına giriyor bu seçim, zaten girecek yani daha önce yaptığımız düzenlemede Başkanlar Kuruluna bu görevi vermiştik zaten, bu işleri vermiştik.

Şimdi, bunun niye değiştiğini anlamış değiliz. Zaten Başkanlık Kurulu 6 kişilik bir kurul. Burada arkadaşlar, daha doğrusu Bakanlık adına konuşan Müsteşar Yardımcımız şunu söyledi: "Daire başkanlarının katıldığı Başkanlar Kurulu biraz bu konuda şey olabilir, kendi dairesindeki nitelikli üyelerin, çalışan üyelerin Başkanlık Kuruluna gitmesini gönülden istemeyebilirler. Dolayısıyla yani onlara bırakmayalım, onlar sıkıntı yaşayabilirler, zorlanabilirler." gibi böyle bir masumane gerekçe. Ama bunu tasarı gelirken zaten düşünmeniz gerekirdi, düşünülmesi gerekirdi tasarı metninde. Bu Başkanlık Kurulunun -en kötü ihtimalle yani- buradan çıkması gerekir diye düşünüyorum.

Daha önce de söyledik, iki yıllık süre yeterli mi değil mi, bunu da tartıştık. Yani bu iki yıllık süre bize 6110 sayılı Yasa ile yeni seçilen Danıştay üyelerini hatırlatıyor Sayın Bakanım yani onların içinden... Tabii, üç yıl olsa onlar olamayacak bunun içerisinde. Daha önceki üyeler, Danıştaydaki 61 üyenin dışındaki diğer üyeler, 96 üye içerisinde seçim yapılmış gibi olacak. Ama bu iki yıllık süre de onu hatırlatıyor bize. Bu sürenin üç ya da dört yıl olmasını... Ben alt komisyonda şöyle söylemişim, biliyorsunuz, Danıştay Başkanı veya daire başkanlarının seçimleriyle ilgili süreler sekizden dörde, altıdan üçe indirilmişti. En azından, oradaki alt süre olan üç yıl burada da geçerli olsun Sayın Başkanım demiştim, onu belirteyim.

BAŞKAN – Sağ olun.

Şimdi, ben de burada, Değerli Bakanım, noktânazarımı ifade ediyorum. Bir defa, dava daireleri, vergi, genel kurulların terekküp tarzının oluşumunun sabit olması çok önemli, sabit sayı. Değişken sayı, müzakere gününde (X) dairesinin işi görüşüldüğü zaman -Yargıtayda var o sekel, İsviçre Federal Mahkemesinde yok- o sekel hâl, o arıza yine var. Herkesin kurula katılma hakkı var ve içtihadın teşekkülünden çok, daire kararı doğrultusunda sonucun sağlanması hedefi öne geçiyor. Bu bakımdan rasyonel fakat bu tabii, Sayın Bakanım, yapı normları yani adli teşkilat hukuku -yeni yeni hukuk biliminin ayrı bir dalı hâline geldi- çok önemli.

Değerli Genel Sekreterim, peki, burada siz, diyelim ki dört yıllığına sabit ve değişmez üyelik getirdiniz. Tamam, kadro 10 olsun, 20 olsun ama aynı kişiyi daireden dört yıllığına oraya delege ediyorsunuz. Peki, burada, tamam -iki aylık, dört aylık, beş aylık, altı aylık- daireden katılacakları yine belirleyelim, sabit olsun. Haftada bir defa Genel Kurul toplayarak buraya üye olan kişinin kendi dairesinde de çalışmasını mümkün kılacak formülasyon size nasıl gelir?

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Şimdi, şöyle, bu noktadan önce şunu da belirtmek lazım: İdari ve vergi dava daireleri kurullarının oluşum şekli, önceki yasamızda aynen şöyle yazıyor: "İdari Dava Daireleri Kurulu, her dairenin başkan ve üyelerinden oluşur." Bu, 100 kişi demektir.

BAŞKAN – Biliyorum, onları biliyoruz, net şey...

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – 100 kişi, net. "31 kişiyle de toplanabilir." diyor.

BAŞKAN – Tabii, doğru.

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Herhangi bir 31 oluyor. Bu 31'in içerisinde 16'ya 15, karar da çıkabiliyor.

BAŞKAN – Orada problem yok.

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Ama bu sayı bu şekilde toplanarak şu anda...

BAŞKAN – Doğru, sabit, doğru.

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA - ...7.500 idi haftada bir toplanarak. Şu anda haftada 3 defa toplanmasına rağmen, ancak geleni karşılar hâle geldi. Zaten geçici maddeyle bizim sürekli hâle getirmek istememizin sebebi buydu. Bunun karşılığında Vergi Dava Daireleri Kurulunun önünde 300 dosya var.

BAŞKAN – Tamam, anlaşıldı.

Sayın Bakanım, Adalet Bakanlığı uhdenize tevdi edildiği zaman yapmanız gereken ilk iş, istinaf sistemiyle Danıştay içtihat mahkemesi hâline getirmek, şu anda bir vaka mahkemesi görüntüsünde.

Buyurun Sayın Bakanım.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlarımızın soruları, tabii, konunun daha iyi anlaşılması için büyük fayda sağlayacaktır. Tabii, şu anda üç yıllığına seçilen üyeler görev yapıyorlar. Geçici bir süre bunun faydası görüldüğü için bu, daimî hâle getiriliyor. Daha önce de benzer başka kurullarla ilgili düzenlemeler de oldu. O düzenlemeler olduğu zaman geçici bir hükümle bunun yeni duruma uyarlanmasının nasıl olacağı yazılmış. Bu zaman zaman Anayasa Mahkemesi'ne de götürülmüş ve mahkemenin de bunun Anayasa'ya aykırı olmadığı yönünde kararları da vardır. Burada da bir geçici maddeyle bunun uyarlanmasının, yeni duruma uygulanmasının nasıl olacağı gösterilmektedir. Herhangi bir sorun söz konusu değildir.

Tabii, daire başkanları niye yok İdari Dava Daireleri Kurulunda? Çünkü İdari Dava Daireleri Kurulu sabit hâle getiriliyor. Başkan oraya gittiği zaman başkanlığı kim yapacak? Başkanın fiilen oraya gitmesi imkânsız, sürekli olduğu için gidemiyor başkan. Hâlbuki Vergi Dava Daireleri Kurulunda ise başkanlar zaten var. O belli çok az bir süreyle toplanıyor, orada herhangi bir sıkıntı yok. Ama İdari Dava Daireleri Kurulunun böylesi bir zaruretten kaynaklandığını ifade etmek isterim.

Tabii, Başkanlık Kurulu niçin oldu, Başkanlar Kurulu niye çıktı? Başkanları Genel Kurul seçiyor, Başkanlık Kurulu üyelerini de gene Genel Kurul seçiyor. İkisini seçen de aynı kaynak. Uygulamada şöyle bir şey çıkıyor, Turgut Bey de ifade etti, genelde daire başkanları uyuşmadıkları veyahut da başka nedenlerle oradan birilerini gönderiyor ve oradaki kurulun kuruluş amacına uygun işlemesi belki sıkıntıya girebiliyor. Onun için de burada böylesi bir usulle seçmenin kurulacak kurulun amacına daha fazla hizmet edeceği düşüncesiyle böyle bir değerlendirme yapılmıştır, yoksa bir başka amacı yoktur.

Seçilmek için neden iki yıl da üç yıl, dört yıl değil? Bu siyasi bir hesaplama yapılmış bir düzenleme değildir. Zira, Danıştayın değerli üyeleri zaten belli bir liyakat süzgecinden geçilerek seçiliyorlar. Orada olan herkes liyakat testinden geçmiş ve o şartları taşıyan başarılı insanlar. Onların arasından belki daha fazla kişinin burada yararlı olmasına, daha çok seçenek sunmasına imkân vermek için kurulmuştur. Yoksa hepsi bilgi ve tecrübe süzgecinden geçmişlerdir. Bu oldukça yararlı bir düzenlemedir.

Ben katkılarından dolayı çok teşekkür ediyorum herkese.

BAŞKAN – Karşı görüşler tutanaklara muhalefet şerhi anlamıyla intikal etmiştir.

Önerge yok.

Maddeyi alt komisyon raporu veya formülasyonu doğrultusunda yüksek oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Hayırlı olsun.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- 2575 sayılı Kanunun 26 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "ve Onbeşinci" ibaresi, ", Onbeşinci ve Onaltıncı" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN – Söz talebi? Yok.

Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir; karşı oyla, oy birliği değil yani, mutlak çoğunluk...

4'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 4- 2575 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 26- 1. Bu maddeyi ihdas eden Kanunla değiştirilen 17 nci maddenin birinci ve ikinci fıkrası uyarınca oluşturulan İdari Dava Daireleri Kurulu ile Vergi Dava Daireleri Kurulunun üyeleri, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren en geç otuz gün içinde Başkanlık Kurulu tarafından görevlendirilir. Yeni kurullar görevine başlayıncaya kadar mevcut kurullar görevine devam eder.

2. İdari Dava Daireleri Kurulunda birinci fıkra uyarınca ilk kez görevlendirilen üyelerden beşinin birinci yılın sonunda, kalan üyelerden beşinin ikinci yılın sonunda, kalan üyelerden altısının ise üçüncü yılın sonunda görevleri sona erer. Görevleri sona erecek üyeler kur'a ile belirlenir. Kur'a aşamasında göreve devam etmek istemeyen üyelerin talepleri dikkate alınır.

3. Vergi Dava Daireleri Kurulunda birinci fıkra uyarınca ilk kez görevlendirilen asıl üyelerden üçünün birinci yılın sonunda, kalan üyelerden üçünün ikinci yılın sonunda, kalan üyelerden üçünün ise üçüncü yılın sonunda görevleri sona erer. Görevleri sona erecek üyeler kur'a ile belirlenir. Kur'a aşamasında göreve devam etmek istemeyen üyelerin talepleri dikkate alınır.”

BAŞKAN – Buyurun Sayın Köylü.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Ben bir şey öğrenmek istiyorum. Şimdi, otuz gün içinde seçim yapılacak da yeni bir daire kurulacak buna göre. O yeni dairenin ataması filan bu arada yapılmamış olacak. Diğerleri belirlendikten sonra diğer dairelerde bir zafiyet belirmez mi buraya üyeler aktarıldıktan sonra?

BAŞKAN – Not alın, bu birinci soru.

Buyurun Ömer Bey.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şimdi, kalıcı bir kurul oluşturmaya çalışıyoruz ama birinci yılda bir grubunu, ikinci yılda bir grubunu kurayla saf dışı bırakıyoruz yani bunu ben bir çelişki olarak görüyorum. Yani bu geçici maddeye neden gerek duyuldu? Madem dört yıllığına seçiyoruz bu insanları ama geliyorlar, birinci yılın sonunda kurayla belli bir gruba haydi güle güle denecek, 5 tanesi, ikinci yıl bir grup... O zaman, kalıcı içtihat yaratma, orada uzmanlaşma gerekçesi nerede kalıyor?

BAŞKAN – Onu ben izah edeyim.

Değerli arkadaşlar, Değerli Bakanım, Değerli Genel Sekreterim; kalıcı kurulların içtihat hukuku bakımından oluşturduğu en büyük zaaf, doğru zannettikleri yanlış “müstakar içtihat” adı altında sürdürmektir.

Ben iyi bir sorun hukukçusuydum, parlamento hukukuyla hiç ilgim yoktu. Geldim, Anayasa Komisyonu Başkanı oldum geçen dönemlerde ve parlamento hukukuna vâkıf oldum. Parlamento hukukunun müstakar gelen içtihatları tek tek çöktü. Onun için, bu statik kurullarda belli dönemlerde -Cumhuriyet Senatosunda da vardı- belli periyotlarda değişim yapılması içtihat istikrarıyla içtihat değişimi arasındaki altın dengeyi yakalamak bakımından çok önemli, benim görüşüm bu, eskiden beri böyle.

Buyurun Bakanım.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, iki hususu ben de ifade etmek istiyorum. Otuz gün içinde seçim öngörülüyor, tabii yeni üyelerin seçimi de bu süre içerisinde tamamlanacak. HSYK bu süre içerisinde gerekli üyelerin seçimini yaptıktan sonra da bu bakiye işlem bu süre içerisinde tamamlanacaktır.

Sizin izahlarınıza aynen katılıyorum, diğer yenilenme ile ilgili kısma. Sadece bunun ana omurgası esasında bu yenilenmedir. Geçiş döneminde belli süre kısa görev yapıyor bir kısım ama ondan sonra, ilk dört yıl tamamlandıktan sonra her seçilen dört yıl zaten görev yapıyor. Çünkü sürekli yenilenme olacağı için böylelikle yeni bilgilerin, yeni bakışların, yeni tecrübelerin kurulun içerisine girerek eskiyle yeninin harmanlanarak daha iyi bulunması konusunda büyük bir fayda sağlayacaktır. Düzenlemenin ana nedeni de esasında bu yenilenmenin budur. Çok yararlı bir düzenleme.

BAŞKAN – Sayın Genel Sekreterim, fırsat bulabilerseniz, Sayın Hocam Murat Bey, bunu sadece geçiş hukuku normu değil, sürekli norm olarak da öngörebilirsiniz, sonuna kadar şey edebiliriz.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sürekli norm efendim, sürekli norm? Şimdi bu geçiş uygulamasından sonra ana uygulama sürekli böyle uygulanacak.

BAŞKAN – Tamam, karşılıyor, teşekkür ediyorum.

Önerge yok.

Alt komisyon raporu veya formülasyonu doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Teşekkür ediyorum.

5'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 5- 2575 sayılı Kanunun geçici 24 üncü maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN – Söz talebi? Yok.

Önerge yok.

Bu, Medeni Kanun, Borçlar Kanunu, Usul Kanunu formülasyonudur, Adalet Komisyonunun özetidir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir, tutanağa geçmiştir.

6'ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 6- 2577 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Dava açma süresi, özel kanunlarında aynı süre gösterilmeyen hallerde Danıştay, idare ve vergi mahkemelerinde otuz, ivedi yargılama usulünün uygulandığı davalarda on beş gündür.”

BAŞKAN – Söz talebi? Yok.

Ondan evvel, reform tasarısı değil bu tabii. Bu düzenleme geçici yani konjonktürel ihtiyaçları uyarlama yoluyla belli eksende normlaştıran bir düzenleme. Niye siz kendi elinizi, kolunuzu bağlıyorsunuz? İdari yargıda, özel kanunda şu, güzel kanunda şu, onları ilga edin. İki tip şey görün, tek tip görün, düşünün onu, Genel Kurul aşaması için düşünün. “Efendim, falanca kanunda üç gün, falanca kanunda yedi gün, falanca kanunda...” Bakın, bu süreler aslında adil yargılanma hakkının kemirgenleridir. Onun için, olur, iki kategori olabilir, tek kategori olabilir ama sürelerin tekdüze ve tek tip olması lazım. Bu aslında mevcut paradoksları koruyan bir madde, ben sadece açılım için...

Buyurun Sayın Bakanım.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bir hususu Değerli Komisyona arz etmek istiyorum.

Sürelerle ilgili, bu tasarıda yer alan düzenleme, esasında vatandaşlarımızın haklarına daha kısa sürede ulaşmaları için getirilmiş bir düzenleme. Uygulamasına baktığınız zaman, bu idareyi zora sokacak bir düzenlemedir çünkü diyelim bir işlemle ilgili idarenin Türkiye'nin pek çok yerindeki biriminin yazışması, cevapları, vesaireler. Tabii, idareyi işlerini daha hızlı yapmaya zorlayacak, vatandaşın ihtiyacına daha erken cevap vermesini sağlayacak, yargılama sürecine de vatandaşın daha erken başvurma imkânını getirecektir. Biz, idareyi zora sokmasına rağmen bu düzenleme vatandaşımızın yararına olduğu için bu tasarıda yer almasını arzu ettik. Ancak, Komisyonun, alt komisyonun müzakerelerinden de edindiğimiz bilgide, bu konuda “Aynen kalsın.” görüşü olduğu için, biz bu noktada aynen kalması konusunda bir önerge olursa kabul ederiz yani bir değişiklik yapılmayabilir.

BAŞKAN – Bakın, bu metin düzentsin, çok iyi. Bakın, buradaki yanlışlık şu: Buradaki yanlışlık, dava açma süresinde davacı lehine özel kanunda daha uzun bir süre öngörülmüşse koruyun onu ama daha uzun bir süre öngörülmüşse ihtirâzi kaydını koyarak böyle bir düzenleme yapılabilir. Ama madem görüş öyle...

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – İvedi yargılamada otuz gün olarak... Şimdi burada bir düzenleme yapılıyor ama ileriiki maddede otuz güne... Onu on beşe çıkaran bir önergeniz olursa...

BAŞKAN – Buyurun Başkanım.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanımın ifade ettiği gibi biz alt komisyonda arkadaşlarla birlikte bu konuyu müzakere ettik ve karşı görüşleri de değerlendirdik. Sayın Bakanımızın da ifade ettiği gibi önceki süreleri aynen koruyoruz, sadece ivedi yargılama usulünde dava açma süresi orada on beş gündü- herhâlde bundan sonraki önergede zannediyorum- onda da otuz güne çıkaracağız. Yani, burada hakkı koruyan, davacının lehine olan bir düzenlemeyi muhafaza etmiş oluyoruz.

BAŞKAN – Peki.

Önergeyi okutuyorum, buyurun.

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/865 Esas sayılı Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının Çerçeve 6 ncı maddesinin Tasarı metninden çıkarılmasını ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Harun Tüfekci

Konya

Gerekçe:

İş bu önergeyle, idare mahkemeleri ve Danıştayda dava açma sürelerini altmış günden otuz güne indiren ve ivedi yargılama usulünde dava açma süresini onbeş gün olarak belirleyen hüküm Tasarı metninden çıkarılmaktadır.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde nötrleşmiş, eski yürürlükteki madde ihya edilmiştir.

Buyurun.

MADDE 7- 2577 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasının son cümlesinde yer alan "itibaren altmış" ibaresi "itibaren otuz" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN – Peki, burada, idareyle hak sahibi arasında süre bakımından düalist bir yapı öngörüyor musunuz? Yani idarenin süresi şu kadar, vatandaşın... Nedir Genel Sekreterim?

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Bu maddeyle ilgili mi?

BAŞKAN – Evet.

Burada otuza düşürdün birisini, öbürü kaç?

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Bu da altmış olması lazım.

BAŞKAN – Önerge var. Yoksa razı olmam yani, vatandaşın elini kolunu...

Söz? Yok.

Önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/865 Esas sayılı Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının Çerçeve 7 nci maddesinin Tasarı metninden çıkarılmasını ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mevlüt Akgün

Karaman

Gerekçe:

Tasarının çerçeve 6 nci maddesinin Tasarı metninden çıkartılmasının zorunlu sonucu olarak iş bu önergeyle, Tasarının 7 nci maddesi de Tasarı metninden çıkarılmaktadır.

BAŞKAN – Peki, önergeyi yüksek oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiş, madde buharlaşmıştır.

MADDE 8- 2577 sayılı Kanuna 20 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

"Grup dava

MADDE 20/A- 1. Aynı maddi ve hukuki sebebe bağlı ve birbirine emsal teşkil edebilecek nitelikte olan davalar mahkemece grup dava olarak kabul edilebilir ve bunlar hakkında aşağıda belirtilen yargılama usulü uygulanır.

2. Mahkemece, grup davalardan biri öncelikle karara bağlanır. Mahkemenin davanın grup dava olduğuna ilişkin kararı ile uyuşmazlığın esası hakkında verdiği karar, temyiz veya itiraz talebi üzerine dosya ile birlikte Danıştay ilgili dava daireleri kuruluna gönderilir. Aynı kapsamdaki diğer davaların karara bağlanması için Danıştayın vereceği karar beklenir.

3. Danıştayın ilgili dava daireleri kurulu bu nitelikteki davanın grup dava olup olmadığını inceler. Grup dava olmadığına karar verilen dosya, ilgili temyiz veya itiraz merciine, kararın bir örneği de mahkemesine gönderilir. Davanın, grup dava olduğunun kabulü halinde ise, işin esası hakkında üç ay içinde kesin olarak karar verilir. Bu karara esas toplantıya, uyuşmazlık konusunda görevli dava dairesinin başkanı ve bu dairenin kendi üyeleri arasından seçeceği iki üye de katılır.

4. Danıştay, grup dava kapsamındaki başvurular ile bu başvurular hakkında verdiği kararları elektronik ortamda yayınlar.

5. İdari mahkemeler, grup davaları Danıştay karar doğrultusunda sonuçlandırır. Grup davalar nedeniyle ilgili dava daireleri kurulu tarafından verilen karara uygun olarak grup dava kararını veren mahkeme veya diğer mahkemelerce verilen kararlar aleyhine kanun yollarına başvurulamaz.

Ancak karara bağlanan davanın grup dava kapsamında olmadığına ya da grup davaya uygun karar verilmediğine ilişkin iddialarla temyiz veya itiraz yoluna başvurulabilir. Grup davanın esasına ilişkin olmayan itiraz ve temyiz nedenleri saklıdır."

BAŞKAN – Söz? Yok.

Ama, Hocam, tutanaklara geçsin. Nedir bu? Biz yıllarca grup davayı uyguladık. Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanunu'nda da getirdik bunu.

Mukayeseli hukuk bakımından bize bir özet bilgi; nedir yararı, zararı, bireysellik bakımından sonuçları. Komisyonumuzu aydınlatın Hocam.

PROF. DR. MURAT SEZGİNER – Grup dava, esas itibarıyla mukayeseli hukukta da karşılığını gördüğümüz bir uygulamadır.

Şimdi, burada, sabahki oturumda bazı sayın milletvekillerimizin endişeleri oldu haklı olarak. Şöyle, her bir uyuşmazlığın kendine has özellikleri vardır, dolayısıyla da bu toptan bir şekilde karar verilmesi o dosya münderecatıyla uyuşmayabilir şeklinde. Fakat buradaki bu getirilen uygulama esasında bu endişeleri boşa çıkarıyor, şöyle: Aslında buradaki uyuşmazlıklar idari işlemden kaynaklanıyor ve bu idari işlemden kaynaklandığı için de hukuk uyuşmazlıklarında olmayan bir durum var. Aslında, birebir aynı içerikte dava olması mümkün. Burada çoğu kez uygulamada dava dilekçeleri de matbu, kararlar da matbu. Mesela, Maliye Bakanlığının memur yolluklarına ilişkin bir kararı on binlerce memuru etkiliyor. Memur sendikaları vasıtasıyla bunlar duyuluyor. Bunlar içerik itibarıyla aynı.

Zaten şunu da ayrıca ifade etmek istiyorum: Eğer grup davadan farklı bir özelliği, en küçük bir farkı varsa grup dava kapsamının dışına çıkıyor. Danıştay da kanun yolu itirazında bunu dikkate alıyor. Eğer grup dava değil diyorsa iade ederek bunun ayrıca görüşülmesini temin ediyor.

Ben birkaç örnek vermek isterim bununla ilgili de. Uygulamada daha çok biz birkaç hususta bunu gördük. Bir tanesi -Sayın Bakan da arz etmişti daha evvelki toplantıda- mesela İmar Bankasına el konulması olayıydı. On binlerce mudiye ilgilendiriyor ve arkadaşlarımızın söylediğine göre de 80 binin üzerinde aynı içerikte dava geliyor. Anayasa Mahkemesi bir normu iptal ettiğinde yeni bir hukuki durum oluşuyor. Dava açma süresi sebebiyle de geçmişte hakkı ihlal edilenler için de -idari yargı içtihadı- bence de uygun bir içtihatla yeniden süre başlatılıyor hak arama bakımından. Böylece, bazen binlerle ifade edilen dava oluyor.

BAŞKAN – Mukayeseli hukukta var.

PROF. DR. MURAT SEZGİNER – Mesela, Fransa da bu hususta doğrudan mahkeme başkanına yetki veriyor. Mahkeme başkanı grup dava olduğunu düşündüğü davaları heyete bile intikal ettirmeden –ki orada da kurul hâlinde çalışıyor mahkemeler- bizatihi kendisi karara bağlıyor, matbu bir karar şeklinde hepsini sonuçlandırıyor. Tabii, bunlara karşı kanun yoluna başvurmak mümkün, bu kapsamda olmadığını söylemek mümkün. Yani daha ileri uygulamaları da var.

BAŞKAN – Teşekkürler.

İhsan Bey, buyurun.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Biz, tabii, Hocamıza teşekkür ediyoruz.

Ama biz tabii bu maddeye yönelik çekincelerimizin de zapta geçmesi anlamında söylüyoruz tekrar.

BAŞKAN – Tabii, muhalefet şerhi var.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Tabii, diğer arkadaşlarımin da ifade ettiği gibi her davanın kendine özgü şartları, koşulları olabilir, o birincisi.

İkincisi, grup dava yönteminde Danıştayın ilgili dava daireleri işlevsiz hâle gelmektedir, atlanmaktadır çünkü. İlgili daire atlanıyor, idare veya işte vergi dava daireleri kurulunda görüşülüyor.

BAŞKAN – İlgili dairenin temsilcisi var orada değil mi Hocam, o kurulda ilgili dairenin temsilcisi var?

PROF. DR. MURAT SEZGİNER – Var.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Atlanıyor, daire işlevsiz hâle getiriliyor.

Üçüncüsü, temyiz mercisini madde uyuşmazlığıyla çözen istinaf mercisi hâline dönüştürüyor. Dördüncüsü, ilk derece hâkiminin ısrar hakkı var, bu temel hukuk prensibi yani hâkimin ısrar hakkı bu uygulamayla tamamen ortadan kalkıyor çünkü artık hâkimin artık ısrarı diye bir şey söz konusu olamıyor. İdari Dava Daireleri Kurulunda karar verilince...

BAŞKAN – Tek kademeye indiriliyor Hocam.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Tabii.

... o zaman ısrar hakkı ortadan kalkıyor. Bu, temel hukuk prensiplerine aykırı.

Ayrıca, davalar grup dava olarak nitelendirilmediği takdirde tekrar geriye dönecek, yeni baştan yazılacak ve bu arada ciddi bir zaman kaybına yol açma tehlikesi var. Biz bu çekincelerimizin zapta geçmesini istiyoruz.

BAŞKAN – Bakanım, buyurun.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşların yaptığı değerlendirmeler son derece önemli. Sayın Hocam güzel izah etti. Benim onun üzerine fazla ilave yapmama ihtiyaç yok. Sadece, Ali İhsan Bey'in sözleri üzerine bir iki hususu ifade etmekte fayda görüyorum grup davayla ilgili.

Tabii, grup dava, İdari Dava Daireleri Kurulunda görüşülürken ilgili dairenin başkanı geliyor oraya, aynı zamanda 2 tane üye de oradan katılıyor. 2 üye de zaten o Dava Daireleri Kurulunun daimi üyesi. Baktığınızda, 5 tane oradan üye bulunuyor. Dolayısıyla, daireyi baypas eden değil, esasında grup davayı karara bağlarken daireyi de işin içine katan istisnai bir uygulama getirerek yapıyor. O yüzden, hakkı daha sağlıklı bir şekilde koruyan bir adım.

Bu ivedi davalarla ilgili birkaç sabahki oturumda neden ihtiyaç duyulduğuna ilişkin...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Daha gelmedik, gruptayız.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Tamam o zaman.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, bu grup davayla ilgili, benim aşağı yukarı meslek yaşamım grup davalarla geçti bilhassa iş hukukunda. Avukatlığın 24'üncü günü tek sebebe dayalı 14 bin kişinin davasını açtım. Yani uygulamada da var, içtihaden var.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Fiilen var, fiilen şu anda uygulanıyor zaten bu.

BAŞKAN – Ben 1975 yılında uyguladım Değerli Bakanım.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sana ancak yetiştik Ahmet Bey.

BAŞKAN – Estağfurullah. Keşke ben de sizin doğdunuz zaman doğsaydım Bekirciğim, isterdim.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Buyurun.

MADDE 9- 2577 sayılı Kanuna 20/A maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

"İvedi yargılama usulü

MADDE 20/B-1. İvedi yargılama usulü aşağıda sayılan işlemlerden doğan uyuşmazlıklar hakkında uygulanır:

a) İhale yasaklama kararları hariç ihale işlemleri.

b) Acele kamulaştırma işlemleri.

c) Özelleştirme Yüksek Kurulu kararları.

d) 12/3/1982 tarihli ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu uyarınca yapılan satış, tahsis ve kiralama işlemleri.

e) 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu uyarınca, idari yaptırım kararları hariç çevresel etki değerlendirmesi sonucu alınan kararlar.

f) 16/5/2012 tarihli ve 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun uyarınca alınan Bakanlar Kurulu kararları.

2. İvedi yargılama usulünde:

a) Bu Kanunun 11 inci maddesi hükümleri uygulanmaz.

b) Yedi gün içinde ilk inceleme yapılır ve dava dilekçesi ile ekleri tebliğe çıkarılır.

c) Savunma süresi dava dilekçesinin tebliğinden itibaren on beş gün olup, bu süre bir defaya mahsus olmak üzere en fazla on beş gün uzatılabilir. Savunmanın verilmesi veya savunma verme süresinin geçmesiyle dosya tekemmül etmiş sayılır.

d) Yürütmenin durdurulması talebine ilişkin olarak kararlara itiraz edilemez.

e) Bu davalar dosyanın tekemmülünden itibaren en geç bir ay içinde karara bağlanır. Ara kararı verilmesi, keşif, bilirkişi incelemesi ya da duruşma yapılması gibi işlemler ivedilikle sonuçlandırılır.

f) Verilen nihai kararlara karşı tebliğ tarihinden itibaren on beş içinde temyiz yoluna başvurulabilir.

g) Temyiz dilekçeleri üç gün içinde incelenir ve tebliğe çıkarılır. Bu Kanunun 48 inci maddesinin altıncı ve yedinci fıkrası hükümleri saklıdır.

h) Temyiz dilekçelerine cevap verme süresi on beş gündür.

i) Danıştay evrak üzerinde yaptığı inceleme sonunda, maddi vakıflar hakkında edinilen bilgiyi yeterli görürse veya temyiz sadece hukuki noktalara ilişkin ise yahut temyiz olunan karardaki maddi yanlışlıkların düzeltilmesi mümkün ise işin esası hakkında karar verir. Aksi halde gerekli inceleme ve tahkikatı kendisi yaparak esas hakkında yeniden karar verir. Ancak, ilk inceleme üzerine verilen kararlara karşı temyizi haklı bulunduğu hallerde kararı bozmakla birlikte dosyayı geri gönderir. Temyiz üzerine verilen kararlar kesindir.

j) Temyiz istemi en geç iki ay içinde karara bağlanır. Karar en geç bir ay içinde tebliğe çıkarılır."

BAŞKAN – Murat Bey, buyurun.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Tasarının çok önemli bir maddesini görüşüyoruz Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar.

BAŞKAN – Muratçığım, ondan evvel bir şey var, Anayasa'ya aykırılık itirazı vardı. Onu hemen halledeyim, ondan sonra hemen söz vereyim.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Hay hay, nasıl isterseniz.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, burada, Cumhuriyet Halk Partisi üyesi arkadaşımız Ali İhsan Köktürk'ün... Anayasa'nın 125'inci maddesinde öngörülen koruma hukukunun, koruyucu normun veya yürütmeyi durdurmanın, davanın tüm evrelerine şamil bir norm olduğunu, bu sebeple Anayasa'ya aykırılık teşkil ettiğini, bu itibarla gerek Anayasa'nın 11'inci maddesi gerek İç Tüzük'ümüzün 38'inci maddesi... Zaten 84'dür belki bizim Genel Kurul aşamasında da onun karşılığı var. Anayasa'ya aykırılık itirazı ileri sürülüyor.

Ben, bu konuda söz almak isteyen... İtirazı bir daha özetleyin veya benim dediğim şekilde herhâlde...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Evet, sizin dediğiniz gibi Sayın Başkanım.

125'inci maddede yürütmenin durdurma taleplerinin sadece kanunca sınırlı hâllerde önlenebileceğine dair bir düzenleme var. Yani, kanun sınırlayıcı bir şekilde, hangi hâllerde yürütmenin durdurulması isteminin yasaklanabileceğini düzenlemiş. Dolayısıyla, bu kanunda sınırlayıcı bir şekilde sayılan o şartlardan herhangi biri olmadığı takdirde, yürütmenin durdurulması talebi sınırlandırılmaz ve yargılamanın her evresinde gündeme getirilebilir, karar verilebilir. Dolayısıyla, burada açıkça -125'inci maddede- sınırlayıcı şekilde sayılan şartlara bir aykırılık, dolayısıyla Anayasa'ya aykırılık söz konusu. Bu şekilde bir sınırlama getirilmesi Anayasa'nın 125'inci maddesine göre mümkün değil. Biz bunun tasarı metninden öncelikle çıkartılması gerektiğini düşünüyoruz.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Arkadaşlardan bu noktada...

Murat Bey, buyurun.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Ben de uygun görürseniz hem maddeyle ilgili hem Anayasa konusuna, vakitten tasarruf amacıyla...

Önemli bir madde dedim. Sayın Bakanım, Değerli Başkanım, kıymetli arkadaşlar; burada Danıştayın geleneksel misyonundan bir uzaklaşma var yani ferdî idarenin eylem ve işlemlerine karşı hukuki korumadan bir sapma oluyor kanaatimce. Bunu bir kere dikkatlerinize sunmak istiyorum.

İki: İvedi yargılama usulüne tabi tutulan uyuşmazlıklar zaten kendi hukuklarını bugüne kadar sabitlemiş konular. Yani ihale hukuku mevzuatı çok gelişkin, acele kamulaştırma hukuku çok gelişkin, özelleştirme hukuku çok gelişmiş, Turizm Teşvik Kanunu keza öyle. Yani bunlar zaten muhkem bir hukuk sistemi olarak karşımızda. Şimdi bunu idari yargıda da pekiştirmek fertlerin hak arama hürriyetini kısıtlayacak. Özellikle ben de bu yürütmeyi durdurma konusuna çok itiraz ediyorum, burada çok radikal bir sapma var. Yani yürütmeyi durdurmaya çok istisnai hâllerde itirazı kapatmak lazım. Burada genel bir anlayış içerisinde yürütmeyi durdurmaya itiraz edilmez deniliyor. Bence de bu anlamıyla hem Anayasa'ya aykırılık söz konusu hem de vatandaşların hak arama konusunda önünü kapatan bir uygulama Değerli Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Ömer Bey.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Teşekkür ederim Başkanım.

Bu tasarıya belki iki açıdan bakmak lazım en önemli maddelerine: Bir tanesi Danıştaya 30 tane üye seçmek, bir tanesi de bu madde.

Sabah da söyledim. Gerçekten tümü akçeli ilişkilerle ilişkili olan bir acele yargılama usulü tesisi. Ben iktidar partisinin yerinde olsam... Yine tavsiye ediyorum, bir seçim boyu dönemince bunu kullanacağız bu maddeyi, şimdiden söyleyeyim. Hele ki bu gündemi de bir anlamda yansıtacak bir şey.

Şimdi, özelleştirme... Bu ülkenin milyonlarca dolarlık belki çok önemli tesisleri özelleştirmeye konu olacak. Bunun yargılama sürecini apar topar bitirme anlayışı çok doğru bir yaklaşım değildir. Bu anlamda da ben maddenin bütünüyle tasarıdan çıkarılmasını istiyorum. Sadece birtakım gelir getiren alanlarda acele soruşturma yapmayı düşünmek yerine, öncelikle idarenin hukuka uygun kararlar vermeye yönelmesi daha tercih edilen bir durumdur. Keza, vatandaşlardan bir tanesinin idarenin son derece haksız bir

tutumuna karşı yurttaş o olanak tanınmazken devletin gelir getirici ya da rant alanı yaratabilecek bir işte bu kadar aceleci davranmasını ve yargıyı bu tabloya zorlamasını gerçekten doğru bulmuyorum. Onun için, madde tümüyle tasarı metninden çıkarılmalıdır.

BAŞKAN – Buyurun.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Şimdi, Ömer Bey’in yaptığı açıklamalardan sonra ben de düşüncelerine katılıyorum.

Ben, az önce, Anayasa’ya aykırılıktan dolayı yürütmenin durdurulmasına ilişkin düzenleme madde metninden çıkartılsın derken İç Tüzük’ün 38’inci maddesi uyarınca öncelikli mesele olduğu için o kısmı inhisar ederek konuşmuştum. Ama bizim talebimiz Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak -Ömer Süha Aldan Bey’in de ifade ettiği gibi- bu düzenlemenin yani bu maddenin tümüyle tasarı metninden çıkartılması. Biz, ivedi yargılama usulü denilen bu düzenlemenin, vatandaşların, yurttaşlarımızın hak arayışlarını güçlendiren, idarenin yaptığı akçeli işlerdeki, büyük ihalelerdeki özelleştirmelerdeki elini güçlendiren, âdeta yol temizliği yapmasını sağlayan bir düzenleme olarak görüyoruz. Kaldı ki bu tür büyük özelleştirmeler ve ihalelerin kamuoyunu çok yakından ilgilendirmesi nedeniyle mümkün olduğu kadar kamuoyu gündeminde tutulmasının demokratik devlet ilkesine, hukuk devleti ilkesine de uygun düşüğünü düşünüyoruz. Yani bir oldu bitti ile bu kadar önemli işlerin hem halkın gözünden hem yurttaşların gözünden hem de mahkemenin gözünden büyük bir hızla çıkarılması ve kaçırılmasını biz, yürütme hukukuyla da yani idare hukukuyla da, demokratik devlet ilkesiyle de, hukuk devleti ilkesiyle de kesinlikle bağdaşmadığını düşünüyoruz. O anlamda benim de talebim, Ömer Süha Aldan gibi Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak bizim talebimiz, sadece yürütmenin durdurulmasına ilişkin Anayasa’ya aykırılık iddiam nedeniyle o bendin değil, maddenin tamamının tasarı metninden çıkartılmasıdır.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Değerli Bakanım, bir söz...

Bir Anayasa’ya aykırılık arkadaşlar şey yapmadı, o Komisyonun görevi tabii. Diğer noktalarda, buyurun. O Anayasa’yı çözeriz, Komisyonun...

Buyurun Sayın Bakanım.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; Anayasa’ya aykırı olmadığını düşünüyorum. Çünkü, Anayasa 125 hangi hâllerde yürütmeyi durdurma kararının verileceğini düzenliyor. Yürütmeyi durdurma kararı vermeyi ortadan kaldıran bir düzenleme yok. Zaten, böyle bir talepte bulunmuş, talep üzerine bir karar verilmiş, o karara karşı bölgeye itirazı ortadan kaldıran bir yapı var. Bunun sebebi de işin esasına hemen girerek daha erken karar verip menfaate kısa sürede kavuşmasını sağlamak. Ben şimdi arkadaşlara sordum, en erken ne oluyor diye; yirmi iki gün falan diyor ortalama. Karar verme süresi zaten iki ayda davanın esasının bitmesi planlandığı için böyle bir yönü var. Burada Anayasa’ya aykırı bir durum yok.

Diğer konulara gelince Sayın Başkanım, neden bunlar burada yer alıyor? Ben birkaç somut örnekle değerli Komisyon üyesi arkadaşlarımı aydınlatmak istiyorum. Özellikle ihalelerle ilgili iş neden burada yer alıyor? Uygulamada bizim yaşadığımız sorunlara bakmamız lazım. Hem vatandaşımızın hem ülkemizin hizmetlerinin...

Şimdi, izniniz olursa bunlardan birkaçını huzurunuzda paylaşmak istiyorum. Mesela, boru hatları ile Petrol Taşıma AŞ’ce ihalesi yapılmış olan Ordu-Giresun Doğalgaz Bağlantı Dağıtım Hattı Projesi işi, ihalesine ilişkin olarak yapılan itirazın şikâyet başvurusu üzerine, 29/4/2004 -sayısı da var, onu vermeyeyim- sayılı Kamu İhale Kurulu Kararı’nın iptali istemiyle bir dava açılıyor 2004’te. Mahkemece verilen davanın reddi kararı yargılama süreci sonucunda Danıştay 13. Dairesi tarafından bozulduğundan 2010 yılında dosya tekrar incelenmiş ve 18/10/2010 tarihinde Kamu İhale Kurulu kararıyla yeniden işlem tesis edilmiştir. Yani, dikkat edilirse 2004’te siz bir işe Besmele çekiyorsunuz, ülkenizin hayrına, yararına yatırım yapıyorsunuz. Müteahhitlerin menfaat kavgaları, avukatların dosyayı uzatırsak ne kadar menfaat olur hesapları, bir sürü burada yanlış işler var. Ben de avukatım ama... Baktığınızda, burada kamunun bir zararı var mı? Vatandaşın, hizmetin vaktinde gelmemesinden kaynaklanan bir zararı var mı, var.

Bir başka örnek vereceğim: Yine, Manisa Valiliği Bayındırlık ve İskân İl Müdürlüğü tarafından 6/12/2004 tarihinde yapılan bir ihaleyle Manisa Salıhlı Türk Birliği Lisesi inşaatı yapımı işi ihalesine ilişkin bir itiraz yapılıyor. İtiraz üzerine 28/8/2006 tarihinde Kamu İhale Kurulu kararının iptali istemiyle dava açılıyor. Davanın reddine karar verilmesi sonrasında Danıştay 13. Dairesince mahkeme kararlarının bozulmasına karar verilmiş, dosyaya yeniden bakan mahkemece bozma kararına uyularak dava konusu işlemin iptaline karar verilmiş. Alınan karar kuruma 9/7/2013 tarihinde tebliğ edilmiş ve alınan karar kurumca temyiz edilmiş. Allah aşkına, elinizi vicdanınıza koyun, bir okulu yapmak için... 2004’te başlıyor, ihalesini yapmışız, şimdi daha Besmele’yi çekip kazmayı vuramamışız, hâlâ mahkeme devam ediyor. Şimdi, ne kadar? 2004-2013.

Bir başka örnek vereceğim.

BAŞKAN – Yeterli.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) - Ama, çok örnek var, ben yeter diyorum, Komisyon Başkanımız da...

Bir bu; ikincisi, diğer bir konuyla ilgili, özelleştirmeyle alakalı örnekler de var elimizde. Türkiye özelleştirmenin vaktinde yapılamamasının bedelini çok ağır ödedi. 1 lirayı birisi zimmete geçirdiğinde anasından emdiği süt burnundan getirilirken TELEKOM'un özelleştirilmesine, ideolojik düşünceleri nedeniyle -ben ona inanıyorum- iptal kararı verenler Türkiye'nin yüzlerce milyar dolar zarara girmesine neden olmuşlardır, bunun hesabını soran bir mekanizma da maalesef yok. Yani, ben, şimdi, özelleştirmelerle ilgili...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – TÜPRAŞ'ta tam tersi.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) - Bizim, bakın, yargıdan, hukuktan, denetimden kaçırdığımız hiçbir şey yok. Sadece biz şunu istiyoruz, diyoruz ki: Bu memleketin menfaatine olan konularda dosyaları sürüncemede bırakmadan vaktinde karar verilsin.

Ben örnek olarak söylüyorum: Kuşadası Limanı'yla ilgili mahkeme iptal kararı ihalenin üzerinden tam yedi yıl geçtikten sonra verilmiş. İhale yapılmış, bitmiş, yedi yıl sonra iptal kararı veriyor. Eti Alüminyum AŞ'nin özelleştirme ihalesini iptal eden...

BAŞKAN - Bakanım, somut iptal olmayınca...

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) - Sayın Başkanım, burada bir şey söyleyeyim: Danıştay kararı ihalenin üzerinden beş yıl geçtikten sonra işlem teslim ediliyor ilgililere. Bir sürü yatırım yapılıyor, şu yapılıyor, bu yapılıyor; beş yıl sonra, on yıl sonra iptaller çıkıyor. Sonra bu işlemleri eski hâle getirmekte büyük zorluklarla karşı karşıya kalınıyor. Bununla ilgili ihtilaf kısa sürede çözülmüş olsa herkes için daha iyi sonuç ortaya çıkmaz mı? Maalesef, bu ihale mevzuatı, özelleştirme ve diğer konuların tamamına baktığınız zaman, davalar yoluyla bunların uzatılması hem vatandaşımızın aleyhine hem de ülkemizin aleyhine önemli olumsuz sonuçlar doğurmaktadır. Bu düzenleme hak arama yolunu kapatmamaktadır, vatandaşın hakkına daha erken kavuşma imkânını getirmektedir, idareyi zora sokmaktadır. İdare cevaplarını erken verecek, mahkemeyi zora sokmaktadır. Kemal Sunal'ın "Davacı" filmi yıllar yılı herkes seyretti. Bir yandan davaların uzunluğundan, hakka zamanında erişememenin sıkıntısından bahsederken bu düzenlemenin yanlış olduğunu söylemenin bence Türkiye'nin gerçeklerine de uygun düşmediğini düşünüyorum.

Hem vatandaşımızın hem de ülkemizin lehine olan bir düzenlemedir. Yargı denetiminin daha hızlı bir şekilde yerine getirilmesine katkı sağlayacaktır. Komisyon kabul ederse büyük bir fayda sağlanacaktır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Hakkı Bey, şu anda bir şey söyleyecek.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Ben bir cümle söyleyeceğim.

Anayasa'ya aykırılık konusunda benim de bir endişem yok açıkçası. 125'nci madde yasaktan bahsediyor. Burada yürütmeyi durdurma kararı verilmesine engel bir durum yok ancak temyiz yolu ona kapatılmış, itiraz yolu. Ama mahkeme bu kararı verebiliyor.

İkinci olarak: Burada (u) bendi var, ikinci fıkranın yanılmıyorsa, çok sırada sayılmış. Burada, temyiz edilemeyen kısım var, miktar olarak "yüzbin lirayı aşmayan" diye tabir ediliyor. Gerçi önergeyle elli bin liraya düşürülmüş o ama bence elli bin lira da çok. Yani yirmi beş bin liranın altındakiler eğer bölge idare mahkemesinde karara bağlanabilir, onun üstündekiler olursa...

BAŞKAN – O ayrı bir madde.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Yok, 20/b'de var bu.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – 45'te.

BAŞKAN – Peki, tamam Hakkı Beyim.

Ali İhsan Bey, ihtiyaç duyuyor musunuz?

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Ben birkaç cümle söylemek istiyorum.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) - Ben Ömer Bey'den sonra konuşayım Sayın Başkan.

BAŞKAN – Ömer Bey, buyurun.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Sayın Başkanım, tabii, Sayın Bakan böyle birtakım spesifik örnekler verdi ama bunlar böyle yabana atılacak şeyler değil. Yani, 2004'te bu ülkede uzun yargılama sürelerine göz atacak olursak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesindeki davalara bir defa bakmak yeterli. Sadece birkaç özelleştirmeden ya da kamulaştırmadan ibaret değil. Türkiye'de uzun yargılama bir vaka bir kere.

Bir de şöyle bir olay var: Gezi olaylarının başına bir gidelim lütfen. O mahkeme o gün orada tedbir kararı vermemiş olsaydı belki daha çok insan ölecekti. Her zaman...

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Şu anda kalkmıyor ki.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Ama şeyini kapatıyorsunuz.

BAŞKAN – O var.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Var kural olarak.

Ama bunu böyle kesin hüküm hâline getirmek, bir daha itiraz yolunu kapalı tutmak doğru bir yaklaşım değildir. Bir kez şu var: Vatandaşın hak arama özgürlüğü var, yargıda medet bulma özgürlüğü var ve yargı gidilebilecek son kapıdır. Eğer bu kapıyı alalecele kapatmaya kalkarsanız bir süre sonra vatandaş kendi hakkını aramaya çalışır. Düşünün, o gecekonduları yıkıma geliyor dozerler, polisler. İnsanlar kış günü, evinde eşyası var, kapı dışarı ediliyorlar ama son anda bir mahkeme kararı imdatlarına yetişiyor. Ama bunu uzun....

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Burada öyle bir şey yok.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Hayır, bu acele iş. Şimdi, vatandaşın çoğu bilmiyor, hem ivedi yargılama yapacaksınız hem de ona vatandaş yönünden birtakım kısıtlamalar getireceksiniz. Bunu çok doğru bulmuyorum.

BAŞKAN – Peki. Teşekkürler.

Ali İhsan Bey, buyurun.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sayın Başkanım, ben Sayın Köylü'nün yorumlarına katılmıyorum çünkü Anayasa hükmü açık. Anayasa hükmü yürütmenin durdurulması talebini sayısal olarak sınırlanmamış yani davanın belirli bir evresine de münhasır kılmamış. Bunun hangi koşullarda sınırlanabileceğini de çok açık bir şekilde söylemiş. Şimdi, dolayısıyla, sizin bunu bir defaya mahsus olarak sınırlamanız "Sınırlama sayılmıyor." şeklindeki bir mantık kesinlikle doğru bir mantık değil. Mahkeme yürütmenin durdurulması talebini reddetti, belki hatalı karar verdi, hatasının farkına vardı veya dava süresince değişen şartlar ve koşullar oluştu. Bu takdirde, sizin yürütmenin durdurulması talebinde bulunamamanız, bu hakkınızın elinizden alınması açıkça Anayasa'ya aykırılık oluşturuyor.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Bekir Bey, bir ifade...

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, bir ilave yapacağım.

Şimdi, burada, tabii, sanki yürütmeyi durdurma talebini yasaklayan bir düzenleme varmış gibi bir anlam çıkıyor, vatandaş evi yıkılırken yürütmeyi durdurma talep edemeyecek, böyle bir karar verilemeyecek gibi. Böyle bir şey yok, bir defa altını çizmekte fayda var. Vatandaşın bu hakkı korunuyor, mahkeme böyle bir karar verebilir. Böyle bir karar verdiğinde idarenin buna doğrudan itiraz hakkı yok. İdare hemen ona uyacak. İdarenin aleyhine bu kararların çoğunun çıktığını görürsek vatandaşın lehine bir düzenleme olduğu çok açık. Öte yandan, bölgeye itiraz yapamıyor ama temyizle beraber Danıştaydan bunu isteme hakkı var, onu da yapabiliyor, onu kaldıran bir şey de yok. Yani onu da özellikle... Bir de karar hem iki ay içerisinde veriliyor hem de oradan da daha yetkin bir mahkemeden bunu talep etme hakkı da bakidir.

BAŞKAN – Genel Sekreterim, o zaman, kanun yollarında bu hak -öyle anlaşıyor zaten metinden- bir saklılık kaydı koymanız lazım, itiraz edilemez... Yani kanun yollarında, Danıştay aşamasında bu hakkın mahfuziyeti kaydını düşünün; bir.

İki, başka bir nokta: Ben, şimdi Anayasa'ya uygunluk, aykırılık konusunu hem Anayasa'mızın 11'inci maddesinin amir, imperatif hükmü hem de İç Tüzük'ümüzün 38'inci maddesinin kılavuz normu gereği sonuçlandırıyorum.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, bu çok önemli bir konu. Barolar Birliğine ve Sayın Hocamıza da eğer kısa bir söz vererseniz, tam görüşme tekemmül etmiş olur.

BAŞKAN – Tabii, tabii, olabilir, mümkün.

Arkadaşlar, kim söz isterse veriyorum.

Şimdi, benim cümlem, insicam bozulmasın. Bir defa, Parlamentonun komisyonları, yasama komisyonları elbette ki tüm hukuk öznelerinde, süjelerinde olduğu gibi Anayasa'yla bağlı. Yasama komisyonlarındaki ve yasama organındaki, Genel Kuruldaki Anayasa'ya uygunluk veya aykırılık değer yargısı işin tabiatı ve mahiyeti itibarıyla siyasal bir yargıdır. Bu yargı Anayasa'ya uygun düşebilir, Anayasa'ya aykırı düşebilir. Anayasa'ya uygunluk veya aykırılığın hukuki seleksiyonunu ancak Anayasa Mahkememiz, belli hâllerde de, eski Anayasa'mıza göre, belli sürede vermezse mahallî mahkeme yapabiliyordu.

Ben, Anayasa'ya aykırılık hususunu oylarınıza sunacağım, ondan sonra söz vereceğim arkadaşlar.

Anayasa'ya aykırılık istemini kabul edenler... Anayasa'ya aykırılık itirazını reddedenler... Oy çokluğuyla ve karşı oyla Anayasa'ya aykırılık sorunu, Parlamento hukukunun karma eklektiği içerisinde, yapısı içerisinde çözülmüştür.

Arz ediyorum.

Buyurun sevgili kardeşim.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Aslında konuyu oyladık Sayın Başkan.

BAŞKAN – Oylamadık.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Anayasa'ya aykırılık konusunu.

BAŞKAN – Anayasa'ya aykırılığı mı?

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Evet, onu oyladık.

Şöyle söyleyeyim: Yani Sayın... Ben de aynı şeyi söyleyecektim. Bir kere, burada yürütmenin durdurulması talebine mani olacak bir husus söz konusu değil, sadece itirazla ilgili bir husus var. Ama, bizim hukukumuzda, bırakın yürütmenin durdurulmasıyla ilgili kararlara itirazı, kanun yolunun kapalı olduğu birçok karar var. Dolayısıyla, bu sadece bir nihai karar değil, mahkeme sonuç itibarıyla bir karar verecek. Bu bakımdan da bence bir sakınca yok diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Fakat, Değerli Genel Sekreterim, burada...

Barolar Birliği, buyurun sevgili kardeşim.

Kaç yıllık kıdem var meslekte?

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKİM ERGÜN – Yedi yıl civarında, bayağı bir çocuk sayılıyorum sizin yanınızda.

BAŞKAN – O anlamda değil, yok, kıdem anlamında diyorum. Çocuk olur mu ya? Niye kendinizle ilgili hüküm biçiyorsunuz? Keşke ben senin çocuk yaşımda olsaydım.

Buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKİM ERGÜN – Şimdi, Başkanım, alt komisyonda ivedi yargılama usulü üzerinde oldukça uzun konuştuk, görüşlerimizi fazlasıyla aşağıda ifade ettik. İvedi yargılama usulünde, esasen başlangıçta öngörülen o on beş günlük dava açma süresi şu anda öngörülüyor ancak bir önergeyle galiba bu süre otuz gün olacak gibi duruyor.

BAŞKAN – Öyle, öyle.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKİM ERGÜN – On beş günlük süre içerisinde esasen bunlarda dava açma imkânı yoktu. Örnekleriyle geçen günkü toplantıda açıklamıştık zaten bu durumu. Madem bir hızlandırma ihtiyacı var, idarenin haklarını biz olabildiğince kısımlarız, bakış açımız bu olsun ancak vatandaşın haklarını kısıtlamayalım demiştik. Bu konuda da hemfikir olabilirsiniz zaten. Ancak, şimdi, alt komisyonda verilen önerge sonucunda idareye biz burada yeni bir hak da verdik. Şöyle ki: Eskiden savunma süresi yani ilk taslakta on beş günken ve bu kesin bir süreyle, şimdiki önerge hâlinde "Bir defaya mahsus olmak üzere en fazla on beş gün uzatılabilir." diyor. Gerek yok, bu tip işlerde idareye esasen savunma süresi bile vermeye gerek yok çünkü ihaleden yasaklama, acele kamulaştırma, Özelleştirme Yüksek Kurulu kararları, şimdi bunlar zaten dosyalı. Yani idarenin burada yapabileceği çok fazla bir şey yok. Yani beş gün içerisinde de cevap verebilir madem hızlandıracak. Birincisi bu.

Turizmi Teşvik Kanunu uyarınca yapılan satış, tahsis, kiralama işlemleri yani kıyılarındaki işlemler, ÇED işlemleri ve afet riski yani kentsel dönüşüm işlemleri; şimdi o on beş günlük dava açma süresi bir kere kesinlikle yetersizdi, otuz güne çıkarılıyor. Ancak, genel düzenlemeden ayrılması gerekir. Genel düzenlemedeki süremiz altmış gündür, yine bunun altmış gün olarak korunması gerekir. Yani bu maddeyi madem illa ki geçirmek durumu mevcut, son üç saydığım (d), (e) ve (f)'nin zaten olmaması gerekir burada. Çünkü, bilim komisyonu, herhâlde bu konuya da hocalarımız açıklık getireceklerdir. Öngörülmemiş bir husustur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Yerindelik sorununu Komisyonumuz özellikle münhasır yasama yetkisi içerisinde öngörmektedir. Barolar Birliğinin katkısına teşekkür ediyorum. Barolar Birliğinde normatif ve legalite, oportünite tamamen Parlamentonun yüksek takdirinde.

Hocam, buyurun.

PROF. DR. MURAT SEZGİNER – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Efendim, burada tabii, bir tercih yapılıyor. Bu tercih de... Yani, siyaseten bu uygun görülür ise ivedi yargılama. Ama şunu sorabiliriz: Böyle bir şey var mı başka ülkelerde? Evet, var, bu uygulanıyor. Ben aslında meslektaşımıza katılıyorum, burada bu tür ivedi yargılama usulleri idareyi korumak için değil, vatandaş korumak için getirilmiş şeyler ki bazılarında idareye yirmi dört saat savunma

süresi verebiliyor mesela hâkim. Yani, bir kişi mesela sınır dışı edilecekse... 2002 yılında bu konu Fransa'da genel bir idari reform yasası olunca, Danıştay dergisinde de yayımlanmış makaleler var, bir meslektaşımız da bunu yayımladı. Mesela, o notlardan...

BAŞKAN – Nerede yayımlandı Hocam o makale?

PROF. DR. MURAT SEZGİNER – Danıştayın Sempozyumlar, 2002 tarihli sayısında. Mesela, oradaki şeyleri çıkarttım. Burada mesela Danıştayla ilgili birtakım süreler, mahkemelerle ilgili süreler var. Tek hâkimin karar süresi ortalama yirmi altı gün. Özgürlük hâkimi diye, aslında biraz temel haklarla ilgili konularda beş gün, Danıştayın ortalama karar süresi dokuz gün. Dokuz günde heyet toplanıp karar vermek zorunda.

BAŞKAN – Hocam, aşıyor mu süreler?

PROF. DR. MURAT SEZGİNER – Şüphesiz, yani tabii ortalama süre olarak verilmiş. Çok çarpıcı birkaç... Sayın üyelerimize de gösterdim aslında. Mesela, hâkim idareye faks çekiyor, telefonla çağırabiliyor ve yazılı yargılama usulünü sözlü yargılama usulüne çevirebiliyor. İdarenin temsilcisine kararı veriyor, “Ne diyorsun?” diye soruyor ve orada karar veriyor. Yani, bu tür hızlandırıcı mekanizmalar var. Bu, dediğim gibi tabii ki bir tercih.

İvedi yargılama usulüyle ilgili de alt komisyonda da ifade ettim, Sayın Milletvekilimiz, Alt Komisyon Başkanımız da sabah belirtti, esasen burada yargılama usulü değişmiyor. Çünkü “ivedi yargılama usulü” deyince iride edici bir şey de oluyor “Acaba biz, yazılı yargılamadan sözlü, seri, basit yargılama gibi değişik yargılama usulleri var, onlardan birine mi geçiyoruz?” Hayır. Yazılı yargılama usulü muhafaza ediliyor fakat süre kısıtları var. Burada bir tek şu eleştiri getirilebilir diye düşünüyorum: Hani, çok acele, önemli dosyalar, bunlar yeterince bir hukuki incelemeden geçmediği için adli hata riski yüksek olabilir. Bunlar önemli. Bunlar tabii, bizlerin üzerinde çok söz söyleyeceği şey değil, sizin takdirleriniz. Yalnız, şunu söyleyeyim: On yıllık bir yargılama sürecinden sonra geçip de inanılmaz adli hatalar yapılan kararlar da var. Yani, bu çok uzun yargılama bireyler için bir güvence de getirmiyor, adli hata her zaman olabiliyor.

Yürütmeyi durdurmayla ilgili de çok kısa, bir iki şey söyleyeyim.

BAŞKAN – Hocam, sonuçlandırdık onu.

PROF. DR. MURAT SEZGİNER – Şimdi, efendim, şöyle...

BAŞKAN – Komisyonun sonuçlanan konulara dönmemesi gibi bir hatası var.

Buyurun Hocam, buyurun.

PROF. DR. MURAT SEZGİNER – Sayın Başkanım, şöyle: Yürütmeyi durdurma meselesi, bilhassa idareler bakımından çok rahatsız ediyor. Ben bürokrasiden arkadaşlarımıza...

BAŞKAN – Hocam, yürütmeyi durdurma konusunda benim üç tane makalem var, bütün tezleri gözden geçirdim. “Koruma hukuku” adı altında ele almak lazım, çok sorunlu bir alan.

PROF. DR. MURAT SEZGİNER – Şüphesiz.

Yalnız şunu söyleyeyim yani benim kişisel görüşüm de burada kayıtlara geçsin: Bir önceki İdari Yargılama Usulü Kanunu'nda yapılan değişiklik Anayasa'ya aykırıdır. Orada idareyle birey arasında eşitsizlik yaratılmıştır. Yani, idare lehine yürütmeyi reddetmek için savunma almaya gerek yoktur ama yürütmeyi durdurma kararı vermek için idarenin mutlaka savunmasını almak gerekiyor. Bu da taraf dengesizliği yarattı. İdare hukukunun temel şeyi de malum, bireyi koruma. Burada itirazla ilgili. Yani bu şundan dolayı: Çok kısa sürede esas bakımından karar verildiği için, hani, göz ardı edilebilir bir eksiklik gibi değerlendirilir. Çünkü...

BAŞKAN – Canavar gibi avukatlar var, genç avukatlarımız, onu evvelallah savunmalarında telafi ederler Hocam.

PROF. DR. MURAT SEZGİNER – Bu kadar efendim. Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok sağ olun.

Ali İhsancığım, bir şey mi var?

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sayın Başkanım, ben hâlâ da eski düşüncemde ısrar ediyorum. Yani, yürütmenin durdurulmasını idare hukukunun temelidir, hiçbir şekilde, hiçbir aşamada, yargılamanın hiçbir evresinde sınırlanamaz, bir dakika bile önemlidir yürütmenin durdurma kararları açısından. Dolayısıyla, davanın erken bitmesi, hızlı sonuçlanması, temyiz aşamasında başka şeyler olması, bu hakkın sınırlandırılmasına, kısıtlanmasına, ortadan kaldırılmasına hak bahsetmez. Anayasa'ya aykırılık iddiamın arkasında duruyorum. Ayrıca, idare hukukunun temel prensibi de burada ihlal edilmiştir yani idare hukukunun en temel prensibi burada yok.

Bundan sonra şunu söyleyeceğim yani bu ayrı, geçtim.

Bir de ivedi yargılama usulüne tünden çıksın dedik ama özellikle beni rahatsız eden bir konuyu da dile getirmek istiyorum.

Şimdi, burada dava dilekçesi tebliğ edildikten sonra idareye on beş gün süre veriliyor, cevap verecek, yetmezse on beş gün daha süre veriliyor. Şimdi, dosya tekemmül etmiş oluyor. Dolayısıyla, idarenin cevabına karşı davacının cevap hakkı ortadan kaldırılmış oluyor. İdare yeni iddialar ileri sürebilir, onda yeni deliller ortaya koyabilir. Siz davacının bu cevap dilekçesine karşı, yeni delillere ve iddialara karşı eğer cevap verme hakkını elinden alırsanız adil yargılanma ilkesini tamamen yok sayarsınız. Bu, AİHM'den döner.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Arkadaşlar, hukukçular eski doğruların tutsağı oluyorlar. Yeni doğrulara intikal noktasında zorluk çekiyoruz.

Fakat, Genel Sekreterim, burada çok önemli, Genel Kurul aşamasında lütfen düzeltin, denetim mahkemesi yani Danıştay, alt mahkeme üzerinde denetim mahkemesi olarak kararı ya bozar ya onar ya düzelterek onar.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, Danıştay Kanunu'nun 52'nci maddesini okuyalım, diyor ki: "Temyiz veya itiraz yoluna başvurulmuş olması hâkim, mahkeme veya Danıştay kararlarının yürütülmesini durdurmaz. Ancak, bu kararların teminat karşılığında yürütülmesinin durdurulmasına temyiz istemini incelemeye yetkili Danıştay dava dairesi, kurulu veya itirazı incelemeye yetkili bölge idare mahkemesince karar verilebilir."

BAŞKAN – Bekirciğim, Komisyon olarak o konuyu bitirdik. Ben daha içeri girmedim. Anayasa'mızın kendisi kamu düzenine dayalı sınırlama şeylerini öngörüyor. Ben işin esasına girmedim. Burada denetim mahkemesi...

Bakın, denetim mahkemesi, bir defa, davanın esası hakkında karar veremez. Ona "düzelterek onama" diyeceksiniz, çok önemli. Bu konuda, bakın, sırf Baki Hoca'nın zannediyorum, düzelterek onamayla ilgili kitabının uzunluğu felaket. Mesela, 60 sayfalık düzelterek onama yazıyordu falan. Adalet Komisyonu el koydu ve dünya yargılama hukuku bakımından ciddi bir reformdur.

Sevgili Genel Sekreterim, 31/3/2011 tarih 6217 sayılı Yasa'nın 29'uncu maddesindeki iki usul kanununda geçmiştir, formülasyon noktasında bir çalışma yapın, başaramazsanız, o konu benim uzmanlık alanımdır...

Bakın, o formülasyonu şöyle yaptık aynen... Şimdi, hukuki hata yapılmazsa esas hakkında... Olmaz o.

Bakın, formülasyon şudur: "Temyiz olunan kararın, esas yönünden kanuna uygun olup da -yani esas yönünden uygun, esas yönünden aykırıysa sen esas hakkında karar veremezsin, Ali Rıza Bey'in dediği gibi, direnme hakkını bertaraf edersin, derecelendirmeyi kaldırırın- kanunun olaya uygulanmasında hata edilmiş olmasından dolayı bozulması gerektiği ve kanuna uymayan husus hakkında yeniden yargılama yapılmasına ihtiyaç duyulmadığı takdirde Yargıtay -Danıştay- kararı düzelterek onayabilir."

Şimdi, önergeler falan uzun zaman alır. Bu, o yasaya bakın, kesinlikle yanlıştır. Siz denetim mahkemesine dosyayla ilgili esas hakkında karar verme yetkisini veremezsiniz. Ayrıca, Avrupa İnsan Hakları adil yargılanma kriterine, derecelendirme kriterlerine de aykırı.

Bu ihtirazı kayıtlı önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/865 Esas sayılı Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının Çerçeve 9 uncu maddesiyle 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununa eklenen 20/B maddesinin (2) numaralı fıkrasına aşağıdaki (a) bendinin eklenmesini ve diğer bentlerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mevlüt Akgün

Karaman

"a) Dava açma süresi otuz gündür."

Gerekçe:

Önergeyle, dava açma süresini; idare mahkemeleri ve Danıştayda otuz, ivedi yargılama usulünde onbeş gün olarak öngören düzenlemenin Tasarı metninden çıkarılması sebebiyle ivedi yargılama usulü yönünden oluşacak boşluğun doldurulması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Önerge doğrultusunda ve Komisyon Başkanı tarafından ortaya konulan ihtiyacın Genel Kurulda önergeleştirilmesi temennisiyle maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde bu doğrultuda kabul edilmiştir.

BAŞKAN – Yeni madde ihdası için bir önerge var, okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/865 Esas sayılı Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının Çerçeve 9 uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki çerçeve maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Harun Tüfekci

Konya

"MADDE 10 - 2577 sayılı Kanunun 27 nci maddesinin (6) numaralı fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Yürütmenin durdurulması kararları teminat karşılığında -verilir, ancak dördüncü fıkrafta belirtilen tahsilat işlemlerinden dolayı açılan davalar hariç olmak üzere durumun gereklerine göre teminat aranmayabilir."

Gerekçe:

Tarhiyat aşamasında dava açılmakla dava konusu edilen amme alacaklarının tahsili işlemleri kendiliğinden durmaktadır. Tahsilat aşamasında açılan davalarda ise amme alacaklarının tahsili işlemlerinin durması için mahkemece dava konusu işlemin yürütülmesinin durdurulmasına karar verilmesi gerekmektedir. Kural olarak yürütmeyi durdurma kararı teminat karşılığında verilebilmekle birlikte, çoğu zaman teminat aranmaksızın verilmektedir. Bu davalarda amme alacağı ihtilafı bulunmamaktadır. Zira, bu alacaklar ya mükellefin verdiği beyanname üzerine tahakkuk etmiş olduğundan ihtilaf konusu yapılamadığından veya tart aşamasındaki ihtilaf mahkemece karara bağlandığından kesin hüküm olduğundan veyahut istisnai bir durum olsa da tarh aşamasında ihtilaf yaratılmadığından amme alacağı kesinleşmiştir

Kesinleşmiş amme alacağının vadesinde ödenmemesi nedeniyle başlatılan cebri takibat aşamasındaki bazı usuli işlemler dava konusu edilmektedir. Teminatsız olarak yürütmenin durdurulması kararı sonrasında çoğu zaman amme borçlusu malvarlığını kaçırmakta yargılananın idare lehine sonuçlanması durumunda dahi amme alacağı tahsil edilememektedir.

Yapılan düzenlemeyle; kesinleşmiş amme alacaklarının tahsili aşamasında açılan davalarda verilecek yürütmeyi durdurma kararlarında, teminata ilişkin kuralın istisnasız uygulanması sağlanmak suretiyle yargılanma süresince kesinleşmiş amme alacaklarının tahsilinin imkansız kılınmasının önüne geçilmek istenmektedir.

BAŞKAN – Önerge sahibine söz veriyorum.

HARUN TÜFEKÇİ (Konya) – Önergemi geri çekiyorum şu an itibarıyla.

BAŞKAN – Tamam, önerge geri çekilmiştir.

Kaldığımız yerden devam ediyoruz.

10'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 10- 2577 sayılı Kanunun 45 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"1. İdare ve vergi mahkemelerinin;

- a) İlk ve orta öğretim ile yükseköğretim öğrencileriyle ilgili sınıf geçme, not tespiti, kayıt ve nakil işlemleri ile ilişik kesme dışındaki diğer disiplin cezalarına ilişkin işlemlerden,
- b) Kamu görevlileri hakkında tesis edilen geçici görevlendirme, görevlendirme, ikinci görev, vekâleten atama, görev ve unvan değişikliği içermeyen il içi naklen atama, görevden uzaklaştırma, çalışma süreleri, intibak, yolluk, lojman, izin, sosyal hak ve yardımlar ile emeklilerin intibakına ilişkin işlemlerden,
- c) Kamu görevlilerine kusurlu sayılma, yazılı uyarma, uyarma, kınama, ihtar ve tevbih cezası verilmesine ilişkin işlemlerden,
- d) Geçici personele ilişkin işlemlerden,
- e) Hâkim ve savcılar, Bakanlar Kurulu kararı veya müşterek kararnameyle atananlar ile öğretim üyeleri hariç, kamu görevlilerinin her türlü ödül, sicil, performans ve başarı değerlendirmelerine ilişkin işlemlerden,
- f) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının üyeleri hakkında verdiği mesleki faaliyeti sona erdirmeyen her türlü disiplin ve sınav işlemlerinden,
- g) Asker ailelerine yardım ile ilgili işlemlerden,
- h) Emlak vergisine ait bedel ve değerlerin tespitine ilişkin kararlardan,
- ı) 2/7/1941 tarihli ve 4081 sayılı Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanunun uygulanması ile ilgili işlemlerden,

j) 15/5/1959 tarihli ve 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun ve 20/6/1977 tarihli ve 2090 sayılı Tabii Afetlerden Zarar Gören Çiftçilere Yapılacak Yardımlar Hakkında Kanunun uygulanmasından,

k) 1/7/1976 tarihli ve 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş, Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ile 29/5/1986 tarihli ve 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu gereğince kamu kurum ve kuruluşları tarafından sosyal yardım amacıyla bağlanan aylık ve yapılan sosyal yardımlarla ilgili uygulamalardan,

l) 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik kanununda düzenlenip idari yargının görev alanına giren idari yaptırımlara ilişkin işlemlerden,

m) 2918 sayılı Kanun uyarınca il ve ilçe trafik komisyonlarınca tesis edilen işlemlerden,

n) 4/12/1984 tarihli ve 3091 sayılı Taşınmaz Mal Zilyedliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanunun uygulanmasından,

o) 29/6/2001 tarihli ve 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanundan kaynaklanan idari yaptırımlara ilişkin işlemlerden,

p) 9/10/2003 tarihli ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununun uygulanmasından,

r) 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 9 uncu maddesi uyarınca kurulan ulaşım koordinasyon merkezlerince trafik ve taşımacılık hizmetlerine ilişkin alınan kararlardan,

s) 17/7/2004 tarihli ve 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılansısı Hakkında Kanunun uygulanmasından,

t) 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (p) bendi uyarınca tesis edilen işlemler ve alınan kararlardan,

u) 18/4/2006 tarihli ve 5488 sayılı Tarım Kanununun 19 uncu maddesi ile 23 üncü maddesinin ve bu Kanundan önceki tarımsal destekleme ödemesine ilişkin mevzuatın uygulanmasından,

kaynaklanan davalar ile konusu yüzbin Türk Lirasını aşmayan iptal ve tam yargı davalarında verdikleri nihai kararlara, başka kanunlarda aksine hüküm bulunsa dahi mahkemelerin bulunduğu yargı çevresindeki bölge idare mahkemesine itiraz edilebilir."

BAŞKAN – Söz yok.

Önerge var okutacağım. Önergeden evvel benim sözüm var arkadaşlar. Bu maddeyle ilgili, Freedom Of Information Act, Bilgi Edinme Yasası, meşhur Bilgi Edinme Yasası...

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Direkt niye böyle söylemediniz?

BAŞKAN – Evrensel hukuktaki, Anglosakson hukukundaki adı o onun.

Bilgi Edinme Yasası'nı -kayıtlara geçsin, yarın hukuk tarihini yazma ihtiyacını duyanlar olursa buradan elde etmiş olurlar- Türk Parlamentosuna ilk defa veren benim. Bireysel başvuru hakkıyla ilgili bir NGO, sivil toplum panelinde bunu ben dile getirdim. Şu andaki Meclis Başkanımız, Adalet ve Kalkınma Partisi Hükümetinin Adalet Bakanıydı, hemen kayıttaki sıra sayısını aldı ve aşağı yukarı iki ay içerisinde bunu yasalaştırdı. Büyük bir dönüşüm. Ama, siyaset tarihe atıf yapmak gibi bir vefa ihtiyacı hissetmiyorum. Kendimi de hiç olmazsa bu konuda bir şey edeyim. Bekirciğim, bu böyledir ha, gerçekten. Geriye doğru gidin, bu tarihe nottur.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Sayın Başkanım, arkadaşlar oportüniteyi anlayamamışlar, onu bir...

BAŞKAN – Oportünite şu, Hocam biliyor: İdari işlemler yerindelik ve hukuka uygunluk bakımından denetime tabi tutulurlar. Adalet Komisyonunun uygulamasına göre Komisyona çağrılan uzmanlardan legalite, hukuk alanında görüş almaktadır. Çünkü, oportünite, yerindelik takdiri, yasamanın münhasır yetkisindedir.

Bekirciğim, diyeceğin bir şey mi var?

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – “Siyasette vefa yok.” dediniz. Vefa...

BAŞKAN – “Siyasette vefa yok.” demiyorum, değil. Diyorum ki: “Bunun, geliştirilen büyük reformun kaynağına, referans, atıf yapma şeyi yok.”

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Onun için ben sana teşekkür ediyorum Hükümet adına.

BAŞKAN – Estağfurullah. Ben biliyorum, Cemil Bey biliyor zaten. O anlamda değil, kayden yok.

Mesela denebilirdi ki o zaman, bakın, şu gelenek olabilir: O zaman bir milletvekili, eli sene evvelki, Bekirciğim, teklifleri yenilemek mümkün, o teklifi yenilerdi, o tasarıyla birleştirdi ve kayda geçerdi. Yani o anlamda, kurumsal bir vefa yok.

Teşekkür ediyorum.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Sayın Başkanım, sizi zaten 2007’de listeye koyarak teşekkür etmişler.

BAŞKAN – Efendim, benim yok, Cemil Bey biliyor, ben bireysel anlamda demiyorum, süreklilik anlamında diyorum.

Buyurun:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/865 Esas sayılı Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının Çerçeve 10 uncu maddesiyle değiştirilen 2577 sayılı Kanunun 45 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Harun Tüfekci

Konya

1. İdare ve vergi mahkemelerinin;

a) İlk ve orta öğretim ile yükseköğretim öğrencileriyle ilgili sınıf geçme, not tespiti, kayıt ve nakil işlemleri ile ilişik kesme dışındaki disiplin cezalarına ilişkin işlemlerden,

b) Valilik, kaymakamlık ve yerel yönetimler ile bakanlıkların ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarının taşra teşkilatındaki yetkili organları tarafından kamu görevlileri hakkında tesis edilen geçici görevlendirme, ikinci görev, vekaleten atama, görev ve unvan değişikliği içermeyen il içi naklen atama, görevden uzaklaştırma, yolluk, lojman ve izinlerine ilişkin idari işlemlerden

c) Kamu görevlilerine kusurlu sayılma, yazılı uyarı, uyarı, kınama, ihtar ve tevbih cezası verilmesine ilişkin işlemlerden,

d) Göreve başlama ve ilişik kesme hariç geçici personele ilişkin işlemlerden,

e) Hâkim ve savcılar, Bakanlar Kurulu kararı veya müşterek kararnameyle atananlar ile öğretim üyeleri hariç, kamu görevlilerinin her türlü ödöl, sicil, performans ve başarı değerlendirmelerine ilişkin işlemlerden,

f) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının üyeleri hakkında verdiği mesleki faaliyeti sona erdirmeyen her türlü disiplin ve sınav işlemlerinden,

g) Asker ailelerine yardım ile ilgili işlemlerden,

h) Emlak vergisine ait bedel ve değerlerin tespitine ilişkin kararlardan,

ı) 2/7/1941 tarihli ve 4081 sayılı Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanunun uygulanması ile ilgili işlemlerden,

j) 15/5/1959 tarihli ve 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun ile 20/6/1977 tarihli ve 2090 sayılı Tabii Afetlerden Zarar Gören Çiftçilere Yapılacak Yardımlar Hakkında Kanunun uygulanmasından,

k) 1/7/1976 tarihli ve 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ile 29/5/1986 tarihli ve 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu gereğince kamu kurum ve kuruluşları tarafından sosyal yardım amacıyla bağlanan aylık ve yapılan sosyal yardımlarla ilgili uygulamalardan,

l) 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununda düzenlenip idari yargının görev alanına giren idari yaptırımlara ilişkin işlemlerden,

m) 2918 sayılı Kanun uyarınca il ve ilçe trafik komisyonlarınca tesis edilen işlemlerden,

n) 4/12/1984 tarihli ve 3091 sayılı Taşınmaz Mal Zilyedliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanunun uygulanmasından,

o) 29/6/2001 tarihli ve 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanundan kaynaklanan idari yaptırımlara ilişkin işlemlerden,

p) 9/10/2003 tarihli ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununun uygulanmasından,

r) 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 9 uncu maddesi uyarınca kurulan ulaşım koordinasyon merkezlerince trafik ve taşımacılık hizmetlerine ilişkin olarak alınan kararlardan,

s) 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (p) bendi uyarınca tesis edilen işlemler ve alınan kararlardan,

kaynaklanan davalar ile konusu ellibin Türk Lirasını aşmayan iptal ve tam yargı davalarında verdikleri nihai kararlara, başka kanunlarda aksine hüküm bulunsa dahi mahkemelerin bulunduğu yargı çevresindeki bölge idare mahkemesine itiraz edilebilir."

Gerekçe:

Önergeyle, Danıştay ve Bölge İdare Mahkemelerinin iş yükleri nazara alınarak daha dengeli bir dağılımın temini amaçlanmıştır. Öte yandan, konusu yüzbin Türk Lirasını aşmayan iptal ve tam yargı davalarının Bölge İdare Mahkemelerinde oluşturacağı iş yükü dikkate alınarak bu miktar elli bin Türk Lirası olarak öngörülmektedir.

BAŞKAN – Değerli Genel Sekreterim, bu önergede yasama tekniğine aykırı bir yöntem izlenmiş. Türleri, kategorileri ifade ederken belli tarih, belli sayılı kanuna atıf yapıyorsunuz. Aslında, o kanunda veya hukuk bilimindeki onun karşılığı neyse terminolojik atıf doğrudur çünkü o kanun yarın yasama organı tarafından kaldırılabilir, değiştirilebilir, dönüştürülebilir. Ben sadece ilerideki çalışmalar bakımından –bilim kurulu da çalışıyor- atıf usulleri açısından işaret ediyorum.

Önergeyi Komisyonun ali takdirlerine ve oylarına sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Buyurun.

MADDE 11- 2577 sayılı Kanunun 49 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Temyiz incelemesi sonunda karardaki maddi hataların veya yeniden yargılama yapılmasına ihtiyaç duyulmaksızın eksiklik ya da yanlışlıkların düzeltilmesi mümkün ise kararın düzeltilerek onanmasına karar verilir."

BAŞKAN – Bakın, buradaki yazım ile bundan evvelki düzelterek onama yazım arasında paradoksal bir ilişki var, çelişki var. Onun için, bu şeydir. Bunu da ona göre uyarlayın.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 12- 2577 sayılı Kanunun 54 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"4. Danıştayın ve bölge idare mahkemesinin aşağıda sayılan konulara ilişkin olarak temyiz veya itiraz üzerine verdikleri kararlar hakkında kararın düzeltilmesi yoluna gidilemez:

a) Bu Kanunun 15 inci maddesi uyarınca verilen kararlar.

b) Bozmaya uyma kararları.

c) Kamu görevinin sona ermesi sonucunu doğuran işlemler hariç olmak üzere kamu görevlileri mevzuatının uygulanmasından kaynaklanan uyumsuzlıklara ilişkin kararlar.

d) 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 75 inci maddesinin uygulanmasından kaynaklanan uyumsuzlıklara ilişkin kararlar.

e) Bu Kanunun 20/A maddesinin üçüncü fıkrası ile 20/B maddesi uyarınca verilen kararlar."

BAŞKAN – Söz yok.

Önerge yok.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir oy çokluğuyla.

MADDE 13- 2577 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinde yer alan "17 nci maddesindeki" ibaresi "17 nci ve 45 inci maddelerindeki" ve "onmilyon lirayı" ibaresi "bin Türk Lirasını" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN – Söz yok.

Önerge yok.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 14- 2577 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 8- 1. Bu maddenin yayımı tarihinden önce işlemeye başlamış dava açma süreleri hakkında bu maddeyi ihdas eden Kanunla yapılan değişiklikten önceki hükümler uygulanır."

BAŞKAN – Bunu nereden uyduruyorsun ya, "bu maddeyi ihdas eden diye? Kim çıkardı bunu? Yok böyle bir şey ya. Yok, kardeşim, "Kanunlar dairesi böyle çıkarmış." yok yal "Bu maddeyi ihdas eden..."

KOMİSYON UZMANI – Sonra kanunlar aynı maddede 3 tane kanun geçince karışıyor Başkanım.

BAŞKAN – Nasıl efendim?

KOMİSYON UZMANI – Aynı maddede 3 tane kanun geçince karışıyor.

BAŞKAN – Ya, 3 tane değil, 100 tane de kanun geçer kardeşim, bileceksin onu ya.

Neyse, dokunmuyorum ama katılmıyorum.

"2. Bu maddeyi ihdas eden Kanunla 2577 sayılı Kanuna eklenen 20/B maddesi, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra tesis edilecek işlemler hakkında uygulanır.

3. 45 inci maddenin bu Kanunla değiştirilen birinci fıkrasında yazılı uyuşmazlıklarla ilgili olarak verilen nihai kararlardan, değişikliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce verilenler ile Danıştayın bozma karar üzerine kararı bozulan mahkemece verilenler, Danıştayda temyiz edilebilir.

4. Bu maddenin yayımı tarihinden önce karar düzeltme isteminde bulunulanlar ile karar düzeltme başvuru süresi geçmemiş olanlardan başvuru yapılanların karar düzeltme istemlerinin görülmesine devam edilir."

BAŞKAN – Önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/865 Esas sayılı Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının Çerçeve 14 üncü maddesiyle 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununa eklenen geçici 8 inci maddenin (1) numaralı fıkrasının madde metninden çıkarılmasını ve diğer fıkraların buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Harun Tüfekci

Konya

Gerekçe:

Tasarıyla, 2577 sayılı Kanunun 7 nci maddesinde yapılan değişiklikle idare mahkemeleri ve Danıştay'da dava açma süresi, altmış günden otuz güne indirilmekteydi. Ancak Komisyonunda yapılan görüşmelerde bu düzenlemenin kabul görmemesi ve 2577 sayılı Kanunun 7 nci maddesini değiştiren çerçeve maddenin Tasarı metninden çıkarılması sebebiyle, bu değişikliğin zorunlu sonucu olarak geçici madde düzenlemesinin de Tasarı metninden çıkarılması gerekmiştir. Önerge, bu zarurete binaen, dava açma süreleriyle ilgili geçici maddenin de Tasarı metninden çıkarılmasını amaçlamaktadır

BAŞKAN – Söz yok.

Önergeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Buyurun.

MADDE 15- 23/3/2005 tarihli ve 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunun geçici 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "1/1/2014" ibaresi "1/1/2019" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN – Efendim, burada doğal söz hakkı olan Komisyon Başkan Vekilim Hakkı Bey'e söz veriyorum.

Buyurun, izah edin Hakkı Bey, ne diyor?

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Değerli arkadaşlar, daha önce asliye ceza mahkemelerinde bir süre için yani bu yılın sonuna kadar cumhuriyet savcılarının bulunmaması yönünde bir düzenleme yapmıştık. Bu uygulama sonucunda özellikle büyükşehirlerdeki başsavcı arkadaşlarla yaptığımız görüşmelerde bize şunu iletiler: "Başsavcıların asliye ceza mahkemesinden çekilmesinden sonra cumhuriyet savcıları tamamen soruşturmalara yönlendirilmiş ve soruşturmalar daha seri hâle gelmiştir, kendilerini daha fazla soruşturmaya verebilmişler, daha nitelikli hâle dönüştürülmüştü soruşturmalar. Biz tekrar bunları mahkemelere aldığımız takdirde şu anda ellerindeki yüzlerce soruşturma dosyalarına diğerlerine dağıtacağız ve gene geriye döneceğiz ama hiç değilse bir süre daha bunun devam etmesi, kadro ileride tamamlandıktan sonra belki buna ihtiyaç kalmayacaktır." diye bize söylediler arkadaşlar. O sebeple de bunun bir süre daha devam etmesinde fayda olduğunu düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Buyurun Değerli Avukatım.

Bakın buraya gelmenin size sağlayacağı değil, sizden koparacağı kötü bir özellik var, sizi siyasetçi yapabilir. Siyaset bir fedakârlık mesleğidir.

Buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKİM ERGÜN – Bazen mecburen sınır aşmaları oluyor yani hoş karşılıyorsunuz zaten.

Tasarının 15'inci maddesi ile 1/1/2014 tarihine kadar asliye ceza mahkemelerinde cumhuriyet savcılarının duruşmalara katılmaması öngörülmüştü. Alt komisyonunda da bu durumu açıkça ifade etmiştik. Şimdi, Avrupa Komisyonunun 2013 Yılı İlerleme Raporu'nda konu diplomatik bir şekilde ele alınmıştı. Alt komisyon raporunda şöyle bir şekilde yer alıyor: "Hâkimler, savcılar ve

savunma tarafı ile ilgili olarak adliyelerde ve duruşmalar esnasındaki uygulamaya yönelik düzenlemeler, silahların eşitliği ilkesine saygı duyulmasını veya bu ilkenin var olduğu algısını güvence altına almamaktadır.” Bu diplomatik bir dil. Ceza adaleti projesinde ise Marcel Lemonde diplomatik dilden hayli uzak bir şekilde konuyu ele alıyor, diyor ki: “Türkiye’de yargılamanın acele ve özet bir şekilde yapıldığı ve çekişmeli olmadığı görülmektedir. Savcının duruşmada bulunmaması veya pasif kalması, hâkimin her safhada rol alması, savunmanın rolünün sınırlı olması adil yargılanmanın temel özelliklerine uygun değildir. Savcının iddiasını desteklemek veya iddiasından vazgeçmek için her zaman duruşmada hazır bulunması gerektiği, ceza duruşmalarında savcının bulunmamasını öngören kanun hükümlerinin değiştirilmesi gerekli.” Diplomatik dilden uzak.

BAŞKAN – Değerli Avukatım, Avrupa ilerleme raporu Barolar Birliği’ndeki herhangi bir arkadaşımızın hukuki birikiminin daima gerisinde kalır.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKİM ERGÜN – Başkanım geleyim.

BAŞKAN – Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tamam. Ben, Avrupa Konseyi raporlarını özellikle referanstan kaçınıyorum. Çok mücadelelerim var.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKİM ERGÜN – Taraflar birliğinden dolayı bunu tekrar açıklama ihtiyacı hissettik.

Konuya ilişkin olarak bir de Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından verilmiş olan Ozerov Rusya kararı var. Ozerov Rusya kararında da bu bir ihlal konusu olarak ele alınmış.

Alt komisyonda konu ele alındı. Hani “Oradan mı fedakârlık, buradan mı fedakârlık, şu kadar savcı ihtiyacı da var.” denildi ama beş yıllık süre çok uzun bir süre.

BAŞKAN – Anladım.

Yani burada “süre uzun” diyoruz.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKİM ERGÜN – İhlal kararı gelebilir her şeyden önce. İhlal kararı geldiği zaman bir alternatif planımız var mı?

BAŞKAN – Barolar Birliği’nin olası ihlal kararı noktasında gösterdiği duyarlılığa teşekkür ediyorum. Tabii, bu duyarlılığın birinci muhatabı bizleriz, Komisyon Başkanım bunu izah edecek.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Burada sürenin uzun olduğu hususu alt komisyonumuzda da tartışıldı ancak tabii, şu anda Bakanlığımızın 320 civarında, bu kanunu bu süre içerisinde yasalaştırmadığımız, kanunlaştırmadığımız taktirde hemen savcıya ihtiyacı olduğu bir vakıa. Bunun yanında, dosyaların biraz önce, değerli üyemizin söylemiş olduğu gibi, dağıtılması durumu söz konusu. Bir de maalesef, uygulamadaki durum var. Savcılarının duruşma sırasındaki iddiaya yaptıkları katkı. Yani orada onu bir zaman kaybı olarak değerlendirmek de mümkün. Özünden kopmamak yani...

BAŞKAN – Olur mu Hocam, savcı diyalektik ya.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Ama bazı tespitleri de yapmak lazım. Tabii, kabul etmemek değerli üyemizin hakkı.

Şimdi, burada daha fazla soruşturmaya zaman ayırma ve delilleri toplama noktasında daha fazla zamanının olması açısından bunun bir müddet daha devam ettirilmesi gerekliliği ortaya çıktı.

BAŞKAN – O zaman, hâkim hem kamu avukatı hem hüküm hâkimi oluyor, sıfat birleşmesi.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Hayır, hâkim, delilleri toplamakla resen görevli zaten.

BAŞKAN – Tabii, tabi. Her iki görevi birlikte yapması gerekiyor.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Yapması gerekiyor, zaten usule göre öyle.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Bakanım, bu maddede mi?

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Evet.

BAŞKAN – Buyurun.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, Hakkı Bey ve Başkanımız bu konuyla ilgili zaten bir değerlendirme yaptılar. İlave olarak, AİHM kararlarında ceza mahkemelerinde savcının bulunmaması başlı başına sözleşmenin ihlaline neden olacak bir durum olarak görülmektedir. Diğer bir anlatımla: Savcının bulunmadığı bir duruşmada mahkemenin karar vermesi hâlinde mahkemenin soruşturma dosyasında yer alan suçlamalar ve deliller çerçevesinde yargılama yapması hâlinde bu sebebe

dayalı olarak ihlal kararı vermesi söz konusu olmayacaktır. Nitekim, mahkeme işte burada “İzlanda başvurusundaki” diyelim, - okunuşunu tam şey yapamadım- kararı bu doğrultudadır. Ayrıca, mahkeme, Ozerov Rusya kararında da Rusya ilk derece mahkemelerinde savcının duruşmaya katılmak zorunda olmadığına farkında olduğunu belirterek bunu ayrıca bir eleştiri konusu da yapmamıştır.

Ben bu hususu bilgilerinize arz etmek istedim. Bu iddianamenin sağlıklı tanzimi ve iddianamenin iadesi müessesesinin hukukumuzda sağlıklı bir şekilde işlemesi için gerekli bir süredir diye düşünüyorum.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Adalet Komisyonu, tabii, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin mevcut kararlarına değer verir fakat Komisyon olarak gelecekte nasıl karar kuracağı yönünde tahminde bulunmakla birlikte bir blokaj yetkimiz bulunmamaktadır.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Bakanım çok teşekkür ediyorum.

Buyurun, diğer madde.

MADDE 16- Bu Kanuna ekli (1) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararnamenin ek i(l) sayılı cetvelin, (2) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek (II) sayılı cetvelin Danıştay Başkanlığına ait bölümüne eklenmiştir.

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU : DANIŞTAY BAŞKANLIĞI

TEŞKİLATI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

Sınıfı	Unvanı	Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Toplam
GİH	Yazı İşleri Müdürü	3	1	1
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	6	9	9
GİH	Bilgisayar İşletmeni	5	2	2
GİH	Şoför	12	2	2
YH	Hizmetli	13	8	8
	TOPLAM		22	22

(2) SAYILI LİSTE

KURUMU : DANIŞTAY BAŞKANLIĞI

TEŞKİLATI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

(MESLEK MENSUPLARI)

Unvanı	Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Toplam
Daire Başkanı	1	1	1
Üye	1	31	31
Tetkik Hâkimi	3	60	60
Tetkik Hâkimi	4	30	30
Tetkik Hâkimi	5	30	30
Tetkik Hâkimi	6	30	30
TOPLAM		182	182

BAŞKAN – Maddeyi Anayasa'mızın bütçeye ilişkin özel hükümleri gereği bütçe icmal ve cetvelleriyle –ki okunmuştur– birlikte yüksek oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde ekiyle, mütemmim cüzüyle, cüz-i lâ yetecezzâsıyla kabul edilmiştir.

Teşekkür ediyorum.

MADDE 17- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Söz yok.

Önerge sözlü de olsa yok.

Oylamaya sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 18- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Çalışmalar sona ermiştir.

Kanunu bir bütün olarak yüksek tasviplerinize sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Arkadaşlar, üç hususu oylarınıza sunuyorum: Bir, redaksiyon yetkisinin Komisyona tanınması, aykırı görüşün, muhalefet şerhlerinin perşembe gününe kadar tamamlanıp Komisyonumuza tevdi ve teslimi ve Komisyonumuzu heyeti umumiye müzakerelerinde temsilen, temsilcileri olarak...

Okutuyorum:

Özel sözcüler: Murat Göktürk, Mustafa Kemal Şerbetçioğlu, Ali İhsan Yavuz.

BAŞKAN – Hususlarını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bakanım kısa bir teşekkür konuşması yapacaklar.

Buyurun Bakanım.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; yapılan değerlendirmeler sonucunda kanun tasarısı heyetiniz tarafından kabul ve sonuçlanmıştır. Ben, Başkanımıza, Komisyonun değerli üyelerine, bürokratlara, katkı sunun herkese teşekkür ediyorum. Tasarı yasalaştığı takdirde eminim ki önemli yararlar, faydalar doğuracaktır. Hayırlı olsun diyorum.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, ben de hepinize teşekkür ediyorum. Uyumlu bir çalışma yaptık. Tabii, bazen işin psikolojisi gereği inişli çıkışlı bir çizgi olabiliyor. Hepinize teşekkür ediyorum.

Bakanımın da bu hafta tahakkuk babında gördüğüm yeni bakanlığını tebrik ediyorum. Yanında çalışmasını da bana nasip etmesini Allah'tan niyaz ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

Kapanma Saati: 16.53